

หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาว
เวียดนาม

A SUPPLEMENTARY READING BOOK TITLED "THAI WAY OF LIFE" FROM "KHUN
CHANG KHUN PHAN" FOR VIETNAMESE STUDENTS

NGUYEN KIEU YEN

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียน
ชาวเวียดนาม

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A SUPPLEMENTARY READING BOOK TITLED "THAI WAY OF LIFE"FROM
"KHUN CHANG KHUN PHAN" FOR VIETNAMESE STUDENTS

NGUYEN KIEU YEN

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF ARTS (Thai)

Faculty of Humanities Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม
ของ
NGUYEN KIEU YEN

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรการ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิทย เรืองรอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิอร พรอำไพสกุล)

ชื่อเรื่อง	หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม
ผู้วิจัย	NGUYEN KIEU YEN
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรรการ

ปริญญานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเพื่อเพิ่มเติมความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนให้แก่ผู้เรียน ชาวเวียดนาม ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยสร้างเครื่องมือจำนวน 10 บท แบ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ได้แก่ เรื่องย่อ ความรู้ทั่วไป และลักษณะคำประพันธ์ และเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผน ได้แก่ ประเพณี การศึกษา ครอบครัว การดำรงชีวิต การรับราชการ ความเชื่อเรื่องกรรม และสถานภาพของผู้หญิง เครื่องมือทั้ง 10 บทประกอบด้วย บทอ่าน คำศัพท์ แบบฝึกหัด และแบบทดสอบท้ายบท โดยใช้ภาษาเวียดนามอธิบายคำศัพท์ที่เป็นนามธรรม ทั้งนี้ในบทอ่านได้สอดแทรกเนื้อหาของวิถีชีวิตและวรรณคดีเวียดนาม เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วได้แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนวิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีค่าประสิทธิภาพ 82.8/80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E1/E2 = 75/75$ แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียนชาวเวียดนาม ทำให้ผู้เรียนชาวเวียดนามมีความรู้เพิ่มเติมด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านมากขึ้นเมื่อใช้ภาษาเวียดนามอธิบายคำศัพท์ที่เป็นนามธรรม ผลการทดลองแสดงว่าหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ทำให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยได้ดียิ่งขึ้น เชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจสังคม วัฒนธรรมและคนไทย

คำสำคัญ : หนังสืออ่านประกอบ, วิถีชีวิตไทย, ขุนช้างขุนแผน, ผู้เรียนชาวเวียดนาม

Title	A SUPPLEMENTARY READING BOOK TITLED "THAI WAY OF LIFE"FROM "KHUN CHANG KHUN PHAN" FOR VIETNAMESE STUDENTS
Author	NGUYEN KIEU YEN
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Supak Mahavarakom , Ph.D.

This study aimed to create a supplementary reading book titled “Thai way of life” from “Khun Chang Khun Phan” in order to increase the knowledge of the Thai way of life and Thai literature for Vietnamese students. The methodology of this research consisted of Khun Chang Khun Phan, which developed in ten lessons, including a summary, general information, compositions and content about the Thai way of life that appeared in Khun Chang Khun Phan. This was concerned with tradition, education, family, livelihood, government service, belief in karma and the circumstances of women. These ten lessons included chapters on, vocabulary, exercises, and a final quiz, in which the Vietnamese language was used to explain the terminology. In addition, these lessons also refer to the Vietnamese way of life and Vietnamese literature. Once the assessment tool is completed, it will continue to be modified by the thesis advisor and three experts. After that, these experts will experiment with the tool with a sample group of third year Vietnamese majoring in Thai at the University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City in the Socialist Republic of Vietnam.

The research found that this supplementary reading book titled “Thai way of life” from “Khun Chang Khun Phan” for Vietnamese students had an efficiency value of 82.8/80 which is higher than the criteria by $E1/E2 = 75/75$. This shows that the supplementary reading book is very effective for Vietnamese students and makes them more knowledgeable about the Thai way of life and Khun Chang Khun Phan. Moreover, the method of using Vietnamese to explain the terminology also makes the students understand the content better. The experimental result revealed that this supplementary reading book allowed the students to better comprehend the contents and allowing them social and cultural insights into Thai people.

Keyword : Supplementary reading book Thai way of life Khun Chang Khun Phan Vietnamese students

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนและการสร้างหนังสือ อ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม.....	8
1. สภาพการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	8
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีไทย.....	10
2.1 ความหมายของวรรณคดีไทย.....	10
2.2 องค์ประกอบของวรรณคดีไทย.....	12
2.3 ประเภทของวรรณคดีไทย.....	13
2.4 คุณค่าของวรรณคดีไทย.....	15
3. ลักษณะเด่นของวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน.....	16
3.1 ความหมายของเสภา.....	20

3.2 ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนเสภา.....	22
3.3 ความเป็นมาของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน.....	23
4. วิธีชีวิตไทย.....	33
4.1 ความหมายของวิธีชีวิตไทย.....	33
4.2 คุณค่าและความสำคัญของวิธีชีวิตไทย	35
4.3 วิธีชีวิตไทยที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผน	35
5. การศึกษาหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม	43
5.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ	44
5.2 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง	47
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
3. การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 10 บทเพื่อหาประสิทธิภาพ E1...83	
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ E2	85
3. วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิธีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม	86
4. ความสำคัญขององค์ประกอบของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิธีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม.....	98
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
สรุปผลการวิจัย	103
การอภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	108

บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	147

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ	52
ตาราง 2 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ	53
ตาราง 3 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผศ. ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา	55
ตาราง 4 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของดร. เจิ่น เกม ตู (Tran Cam Tu)	61
ตาราง 5 แสดงระยะเวลาในการทดลองครั้งที่ 1	65
ตาราง 6 แสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 1	67
ตาราง 7 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1	68
ตาราง 8 แสดงการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาหลังจากทดลองครั้งที่ 1	71
ตาราง 9 แสดงระยะเวลาในการทดลองครั้งที่ 2	74
ตาราง 10 แสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการทดลองครั้งที่ 2	75
ตาราง 11 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 2	76
ตาราง 12 แสดงการแก้ไขปรับปรุงหลังจากทดลองครั้งที่ 2	79
ตาราง 13 แสดงคะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 บท	83
ตาราง 14 แสดงคะแนนของแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง	85

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 1	64
ภาพประกอบ 2 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2	73
ภาพประกอบ 3 บรรยากาศการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ภาพประกอบ 4 คำศัพท์เกี่ยวกับศาสนาจากหนังสืออ่านประกอบ	98
ภาพประกอบ 5 คำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อจากหนังสืออ่านประกอบ	99
ภาพประกอบ 6 คำราชาศัพท์จากหนังสืออ่านประกอบ	99
ภาพประกอบ 7 แบบฝึกหัดจากหนังสืออ่านประกอบ.....	99
ภาพประกอบ 8 แบบฝึกหัดจากหนังสืออ่านประกอบ.....	100
ภาพประกอบ 9 แบบทดสอบระหว่างเรียนจากหนังสืออ่านประกอบ	100
ภาพประกอบ 10 แผนผังชั้นลักษณะนักกลอนเสภาจากหนังสืออ่านประกอบ	101
ภาพประกอบ 11 แผนผังตัวละครจากหนังสืออ่านประกอบ	101
ภาพประกอบ 12 แผนผังครอบครัวจากหนังสืออ่านประกอบ	101
ภาพประกอบ 13 ภาพประกอบจากหนังสืออ่านประกอบ	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศอยู่ในระดับที่ดีมาก ทั้งความสัมพันธ์ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านวิชาการ และด้านต่างประเทศ จากการพิจารณาปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ สถานะทางการเมือง ขนาดของประเทศ ชัดความสามารถทางเศรษฐกิจของเวียดนาม เจตนาที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มั่นคงและความเข้าใจอันดีกับไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จึงมีการพัฒนาความร่วมมือในเชิง “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์”¹

ด้วยความสัมพันธ์อันดีดังกล่าว ประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามจึงจำเป็นต้องติดต่อประสานงานในทุกด้าน ความต้องการรู้จักและสามารถสื่อสารภาษาของทั้งสองประเทศจึงมีเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากการมีมหาวิทยาลัย 5 แห่งในประเทศเวียดนามเปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาโทและวิชาเอกโดยได้รับการสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ณ กรุงฮานอย (University of Languages and International Studies, Vietnam National University in Hanoi) มหาวิทยาลัยฮานอย (Hanoi University) มหาวิทยาลัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ณ กรุงฮานอย (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hanoi) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) และมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City)²

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยทุกวิชาในหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้

¹ ธีระ นุชเปี่ยม. (2555). ความสัมพันธ์ไทย – เวียดนามในกรอบอาเซียน ใน *วารสารเอเชียปริทัศน์*. หน้า 167.

² สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์. (2558). *ความสัมพันธ์ไทย – เวียดนาม*. (ออนไลน์).

ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านวิชาการและด้านต่างประเทศของประเทศไทย โดยมีความแตกต่างกับหลักสูตรภาษาไทยของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือมีรายวิชาวรรณคดีไทยเพราะตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนวรรณคดีไทยเพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจเนื้อเรื่องและอิทธิพลทางวัฒนธรรมประเพณีของวรรณคดีไทยที่มีต่อสังคมไทย¹ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความรู้อันวัฒนธรรมไทยผ่านการเรียนภาษาซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในการเรียนภาษากับวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

วรรณคดีไทยเป็นหนังสือที่แต่งดี มีเนื้อหาเหมาะสมแก่ผู้อ่าน สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้อ่านและใช้ภาษาไทยที่ดี ถูกต้อง ไม่มีการปนของภาษาต่างประเทศ² การเรียนภาษาจึงควรเรียนควบคู่กับวรรณคดีเพราะวรรณคดีเป็นมรดกของชาตินั้น ๆ เป็นสมบัติของโลกที่สามารถข้ามยุค ข้ามสมัย ข้ามวัฒนธรรม³ เนื้อหาของวรรณคดีได้บันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ของบ้านเมือง กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี คติความเชื่อ ศาสนา โบราณคดี สถาปัตยกรรม และอื่น ๆ ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้อ่านวรรณคดี อีกทั้งภาษาและวรรณคดีมีความสัมพันธ์ที่ขาดกันไม่ได้ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตซึ่งภาษาและวรรณคดีสะท้อนชีวิตและสังคม⁴ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาและวรรณคดีจึงเป็นการเรียนรู้ที่จำเป็นอย่างยิ่ง

วรรณคดีไทยมีหลายเรื่อง เรื่องหนึ่งที่สำคัญคือ **ขุนช้างขุนแผน** ซึ่งได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าดีเด่นประเภทกลอน โดยเมื่อ พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติวรรณคดีสโมสรและแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวรรณคดีไทยที่แต่งดีโดยได้คัดเลือกวรรณคดี 8 เรื่องซึ่งถือได้ว่าเป็นยอดของหนังสือที่แต่งดีในประเภทนั้น ๆ ได้แก่ **ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ มหาชาติคำหลวง อิเหนา ขุนช้างขุนแผน หัวใจนักรบ พระราชนิพนธ์สิบสองเดือน และสามก๊ก**⁵ นอกจากความดีเด่นดังกล่าว **ขุนช้างขุนแผน** ยังแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษาเช่น ภาษาอังกฤษซึ่งฉบับแรกแปลโดย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า เปรมบุรฉัตร แต่ฉบับแปลสมบูรณ์ที่สุดคือฉบับของ ผาสก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเกอร์ (Chris Baker) ภาษาฝรั่งเศสแปลโดยจิตรเกษม สันบุญเรือง และ เคลาส์ เว้งค

¹ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดำนัง. (2017). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย*. หน้า 64. แปลโดยผู้วิจัย.

² รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). 100 ปีวรรณคดีสโมสรและวรรณศิลป์ในวรรณคดีที่ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสร. ใน *100 ปีวรรณคดีสโมสร*. หน้า 34 – 35.

³ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). *สืบสานสร้างสรรค์วรรณศิลป์*. หน้า 7.

⁴ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียรสแห่งวรรณคดี*. หน้า 14.

⁵ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). 100 ปีวรรณคดีสโมสรและวรรณศิลป์ในวรรณคดีที่ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสร. ใน *100 ปีวรรณคดีสโมสร*. หน้า 43 – 44.

(Klaus Wenk) แปลตอน “กำเนิดพลายงาม” เป็นภาษาเยอรมัน และมีผู้วิจัยชาวต่างประเทศหลายท่านศึกษาความดีเด่นของวรรณคดีเรื่องนี้ แสดงให้เห็นว่า **ขุนช้างขุนแผน** ได้รับยกย่องในประเทศไทยและในโลก

ความดีเด่นของวรรณคดีเรื่องนี้คือ “เป็นเรื่องชีวิตสามัญของคนไทยแท้ ๆ ไม่ใช่เรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ไม่มีคำว่าพระทรงศรีหรือเทวี เยาวยอด ฯลฯ เช่นเรื่องอื่น ๆ”¹ เป็นวรรณคดีพิเศษว่า วรรณคดีเรื่องอื่นเพราะว่า “เป็นตัวแทนของชีวิตไทยแท้อย่างแท้จริง”² โดยสะท้อนวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ ภูมิปัญญา สังคมไทยในสมัยก่อนอย่างละเอียดและมีความใกล้ชิดกับผู้อ่านมากกว่าเรื่องอื่นๆ ดังที่ ศุภร บุนนาคอธิบายว่า “บรรยากาศของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** เป็นบรรยากาศที่คนไทยได้เคยมีชีวิต หรือสนใจในชีวิตแบบไทย ๆ จะต้องรู้สึกเข้าใจซาบซึ้ง เพราะบรรยากาศเหล่านี้เป็นของในบ้านเราเองเกือบทุกอย่าง หรือส่วนมากเป็นของที่เรเคยเห็นเคยปฏิบัติมากับตัวเอง”³ ที่สำคัญคือ **ขุนช้างขุนแผน** ได้รับการขึ้นบัญชีเป็นมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชาติประจำปี พ.ศ. 2553⁴ เป็นการยืนยันถึงความสำคัญของวรรณคดีเรื่องนี้ที่มีต่อสังคมไทย

กระทรวงศึกษาธิการไทยคัดเลือก 2 ตอนดีเด่นใน **ขุนช้างขุนแผน** คือตอนที่ 24 “กำเนิดพลายงาม”⁵ และตอนที่ 35 “ขุนช้างถวายฎีกา”⁶ มาเป็นแบบเรียนของนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จุดประสงค์ในการเลือกตอนที่ 24 คืออยากจะแนะนำวรรณคดีดีเด่นให้นักเรียนไทยรู้จักซึ่งเนื้อหาของตอนนี้นี้เหมาะสำหรับการปลูกฝังให้เด็กไทยรู้จักคุณธรรมจริยธรรม⁷ ส่วนจุดประสงค์ในการเลือกตอนที่ 35 คือเพื่อฝึกทักษะขั้นสูงของการอ่านวรรณคดีไทยฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์หาคำตอบคือวันทอง⁸ นอกจากนี้การได้เรียนทั้ง 2 ตอนยังช่วยให้เข้าใจ

¹ ศุภร บุนนาค. (2516). สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน เล่ม 1. หน้า 2.

² ศุภร บุนนาค. (2516). สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน เล่ม 1. หน้า 5.

³ ศุภร บุนนาค. (2516). สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน เล่ม 1. หน้า 44 – 45.

⁴ กรมการส่งเสริมวัฒนธรรม. (2553). ประกาศกระทรวงวัฒนธรรมเรื่องการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติประจำปีพุทธศักราช 2553. ใน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. หน้า 87.

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีสำนวนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิภาษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.

⁷ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีสำนวนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. หน้า 47 – 85.

⁸ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิภาษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. หน้า 2 – 11.

อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครและเห็นถึงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของคนไทยและต้องการสอน และปลูกฝังให้เด็กไทยได้รู้จักทำสิ่งดี เช่น กตัญญูต่อพ่อแม่ ไม่กล้าทำสิ่งไม่ดีเพราะจะถูกลงโทษ

ตอนกำเนิดพลายงามแสดงการปะทะกันของอารมณ์รักและอารมณ์เกลียดชังอย่างน่าตื่นเต้น ตัวละครมีบุคลิกโดดเด่นชัดเจน แสดงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างน่าสนใจ มีความไพเราะงดงาม ทางวรรณศิลป์สมกับเป็นฝีมือการแต่งของสุนทรภู่

ตอนขุนช้างถวายฎีกา ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง ได้รับยกย่องว่าเป็นตอนที่แต่งดีที่สุดตอนหนึ่ง ตอนนี้แสดงเหตุการณ์ก่อนถึงจุดสุดยอดของเรื่อง คือประหารนางวันทอง แก่นสำคัญของเรื่อง คือการแสดงอำนาจของเพศชาย และการแสดงชะตากรรมของนางวันทองอันเกิดมาจากคำพูดที่แสดงความจริงใจของเธอ ตอนนี้แสดงภูมิปัญญาและคุณค่าทางวรรณศิลป์เช่นเดียวกับตอนอื่นๆ

วรรณคดีเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**จึงโดดเด่นสมกับเป็นเพชรน้ำเอกแห่งวรรณคดีไทย¹

ใน**ขุนช้างขุนแผน**ปรากฏวิถีชีวิตไทย เช่น ประเพณี ความเชื่อ การศึกษา การดำรงชีวิต การทำงาน การปกครองบ้านเมือง ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว สถานภาพของผู้หญิง เป็นต้น ซึ่งวิถีชีวิตไทยบางอย่างยังคงมีอยู่ในสังคมปัจจุบัน เนื้อหาส่วนนี้เหมาะแก่การนำไปสอน ทั้งภาษาและวัฒนธรรม เพราะเป็นการเรียนรู้เรื่องราวในอดีตผ่านวรรณคดี ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ และสัมผัสถึงความงามของภาษาและสำนวนที่ใช้ในวรรณคดี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) เลือกวรรณคดีไทย 3 เรื่องที่สอนใน วิชาวรรณคดีไทย ได้แก่ **ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี และรามเกียรติ์** เนื้อหาด้านวิถีชีวิตไทย ที่ปรากฏใน**ขุนช้างขุนแผน**สามารถเชื่อมโยงกับวิชาอื่นในหลักสูตรได้ เช่น วัฒนธรรมไทย อารยธรรมไทย เพราะวิถีชีวิตไทยช่วยให้ผู้เรียนเห็นขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยดั้งเดิม ซึ่ง **ขุนช้างขุนแผน**เป็นวรรณคดีที่แสดงวิถีชีวิตไทยเด่นชัด เชื่อมโยงไปสู่วัฒนธรรมไทยได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา**ขุนช้างขุนแผน**ในแบบเรียน 2 ตอนดังกล่าวมาสร้างหนังสืออ่านประกอบ เพื่อให้นักศึกษาเวียดนามได้เรียนรู้วิถีชีวิตไทย สังคมไทย วัฒนธรรมไทย ซึ่งสามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้เรียน

ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศเวียดนามยังมีจำนวนจำกัดและไม่มี ความหลากหลาย โดยเป็นหนังสือที่ได้รับจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) นอกจากนั้นผู้สอนจะใช้หนังสือที่จัดทำเองแต่ข้อเสียคือไม่ได้ผ่านการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเช่น

¹ รัตนกุลย์ สัจจพันธุ์. (2553). สืบสานสร้างสรรค์วรรณศิลป์. หน้า 16.

ตำราหนังสือที่ใช้ในการสอนภาษาไทย หลักสูตรไทยศึกษาที่มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) ได้แก่ **หนังสือเรียนภาษาไทย** โดยกระทรวงศึกษาธิการ **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาไทยเพื่อชีวิต ภาษาพาที** โดยกระทรวงศึกษาธิการ **ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน** โดยผกาศรี เย็นบุตร และคนอื่นๆ Thai For Beginners โดยเบญจวรรณ ภูมิแสน เบคเกอร์ และเอกสารที่อาจารย์ประจำภาควิชาจัดทำเองมีจำนวน 4 เล่ม¹

ตำราหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาเวียดนามที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) มี 4 เล่ม ได้แก่ **โครงสร้างของภาษาไทย** โดยวิจิตร ภาณุพงศ์ Thai For Beginners โดยเบญจวรรณ ภูมิแสน เบคเกอร์ Thai for Advanced Readers โดยเบญจวรรณ ภูมิแสน เบคเกอร์ Thai for Intermediate Learners โดยเบญจวรรณ ภูมิแสน เบคเกอร์ และเอกสารที่อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยจัดทำเองจำนวน 3 เล่ม²

จากรายชื่อหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ผู้วิจัยพบว่าหนังสือที่ใช้ในการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวเวียดนามส่วนใหญ่เกี่ยวกับการใช้ภาษา การพัฒนาทักษะภาษา โครงสร้างของภาษา แต่ยังไม่เห็นหนังสือเพิ่มความรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต วรรณคดีและวรรณกรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ซึ่งหนังสือประเภทนี้จำเป็นในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้คุณสมบัติของหนังสืออ่านประกอบคือช่วยส่งเสริมความรู้ สติปัญญา เจตคติที่เหมาะสม ความเข้าใจ และการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถ ทบทวนความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง³ ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเพื่อเป็นคู่มือการเรียนรู้ภาษา วรรณคดี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทยให้แก่ ชาวเวียดนาม ทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกในการ เรียนและทำให้เข้าใจเนื้อหาบทเรียนอย่างกระจ่างและชัดเจนยิ่งขึ้น

¹ Ho Minh Quang, Le Tran Mac Khai. (2558). การสอนภาษาไทยในคณะตะวันออกศึกษามหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาตินครโฮจิมินห์: สภาพและแนวทางการพัฒนา ใน เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ Proceeding: “ภาษา วรรณคดีไทย และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ: การเรียนรู้และสร้างสรรค์จากสังคมไทยสู่สังคมโลก. หน้า 16.

² มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง. (2560). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. เรียบเรียงโดยผู้วิจัย.

³ กรมวิชาการ. (2531). การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์. หน้า 5 - 8.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

ความสำคัญของการวิจัย

หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย และวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาไทยระดับสูง มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม จำนวน 10 บท ดังนี้

- บทที่ 1 จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง
- บทที่ 2 หาเสกามาทั่วที่ตัวดี
- บทที่ 3 ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน
- บทที่ 4 ลูกผู้ขายลายมีอนั้นคือยศ
- บทที่ 5 แม่รักลูกลูกก็รู้อยู่ว่ารัก
- บทที่ 6 มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก
- บทที่ 7 ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี
- บทที่ 8 เกรกรรมนำไปไม่ร้างรอ
- บทที่ 9 สู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา
- บทที่ 10 ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ขุนช้างขุนแผนในงานวิจัยนี้หมายถึงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน 2 ตอนได้แก่ “กำเนิดพลายงาม” และ “ขุนช้างถวายฎีกา” ซึ่งอยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ

วิถีชีวิตไทยในงานวิจัยนี้หมายถึงวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน “กำเนิดพลายงาม” และตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” ได้แก่ ประเพณี ความเชื่อเรื่องกรรม การศึกษา การดำรงชีวิต การปกครองบ้านเมือง ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและสถานภาพของผู้หญิง

บทที่ 2

ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนและการสร้างหนังสือ อ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

ในบทนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และการสร้างหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามโดยนำเสนอด้วยข้อต่อไปนี้

1. สภาพการเรียนรู้การสอนวรรณคดีไทยในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีไทย
3. ลักษณะเด่นของวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**
4. วิถีชีวิตไทย
5. การศึกษาหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

1. สภาพการเรียนรู้การสอนวรรณคดีไทยในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีมหาวิทยาลัย 5 แห่งที่สอนภาษาไทยซึ่งเปิดสอนภาษาไทยทั้งวิชาเอกและวิชาโท รายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย 5 แห่งนี้ส่วนใหญ่เน้นสอนและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย โดยมีเพียงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) ที่สอนวิชาวรรณคดีไทย (รหัสวิชา 4171303: วรรณคดีไทย Thai Literature) ซึ่งคำอธิบายรายวิชาการนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนวิชานี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้และด้านทักษะ ในด้านความรู้เน้นให้ผู้เรียนอธิบายความเป็นมาและลักษณะคำประพันธ์ของวรรณคดี ส่วนวัตถุประสงค์ทางด้านทักษะเพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หาคำพิพจน์ของวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่องและสามารถวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครและคุณค่าของวรรณคดี¹ โดยบรรยายเป็นภาษาไทย รายวิชานี้สอนวรรณคดีทั้งหมด 3 เรื่องคือ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี และรามเกียรติ์** การเรียนการสอนใช้เวลาทั้งหมด 45 คาบเรียน (คาบละ 45 นาที) ผู้สอนเล่าเรื่องย่อของวรรณคดี วิเคราะห์ตัวละครและอธิบายอิทธิพล

¹ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง. (2017). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย*. หน้า 64. แปลโดยผู้วิจัย.

ของวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดี โดยต้องหาภาพยนตร์และการตูนมาให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน เนื่องจากเวลาสอนมีจำกัดและเนื้อหาของวรรณคดีมีมาก ผู้สอนจึงเลือกเฉพาะบางตอนที่โดดเด่นในเรื่องมาสอน อีกทั้งผู้เรียนเป็นชาวต่างประเทศจึงพบอุปสรรคในการทำ ความเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครหรือวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่อง ทั้งยังต้องเรียนเป็น ภาษาไทยซึ่งมีความยากในการเรียนและการสอน

ภาควิชาวรรณคดีต่างประเทศและวรรณคดีเชิงเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) มีการสอนวิชาวรรณคดีอินเดีย และวรรณคดีตะวันออกเฉียงใต้ (Indian Literature and Southeast Asia Literature) โดยสอน ทั้งหมด 60 คาบ (คาบละ 45 นาที) เนื้อหาของวิชานี้ส่วนใหญ่จะเป็นวรรณคดีที่ได้รับอิทธิพลจาก พุทธศาสนา เรื่องที่พูดถึงบ่อยที่สุดคือเรื่องรามเกียรติ์หรือ Ramayana ฉบับต่าง ๆ ของประเทศ อินเดียและประเทศอื่น ๆ ในตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนเรียนด้วยภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษ ซึ่งการเรียนวิชานี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสำเร็จของวรรณคดีอินเดียและเป็นฐานสำคัญที่จะ ศึกษาต่อวิชาวรรณคดีตะวันออกเฉียงใต้¹

ภาควิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่ง มหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) สอนวิชาวรรณคดีตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Literature) โดยใช้เวลาสอนทั้งหมด 30 คาบ (คาบละ 45 นาที) เนื้อหาของรายวิชานี้คือวรรณคดี เรื่องสำคัญเช่น พระมหาชนก ขุนช้างขุนแผน รามเกียรติ์ มหาภารตะ และตุมเตียว (Tum Teav) ผู้สอนบรรยายด้วยภาษาเวียดนามโดยบรรยายเนื้อเรื่อง ลักษณะการแต่งและลักษณะเด่น ของตัวละคร ส่วนวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ และมหาภารตะ เน้นบรรยายเรื่องอิทธิพลของ วรรณคดีอินเดียที่มีต่อวรรณคดีในตะวันออกเฉียงใต้และความเชื่อเรื่องพุทธศาสนาของ ชาวอินเดีย²

สรุปได้ว่าวรรณคดีไทยมีความสำคัญในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นการสอนภาษาต่างประเทศหรือการสอนแนวคิด ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ฯลฯ ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย เพราะเนื้อหาที่สอนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดของคนไทย

¹ Dao Thi Diem Trang. (2016). *De cuong chi tiet mon Van hoc An Do va cac nuoc Dong Nam A*. Khoa Van hoc - Truong Dai hoc Khoa hoc xa hoi va Nhan van. (ออนไลน์). เรียกเรียงโดยผู้วิจัย.

² Nguyen Thi Loan Phuc. (2018, 10 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีไทย

ผู้วิจัยศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานโดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ความหมายของวรรณคดีไทย องค์ประกอบของวรรณคดีไทย ประเภทของวรรณคดีไทย และคุณค่าของวรรณคดีไทย

2.1 ความหมายของวรรณคดีไทย

วรรณคดีไทยมีความหมายหลายระดับ ทั้งความหมายทั่วไป ความหมายแคบ และความหมายตามรูปศัพท์ เปลื้อง ณ นคร ได้อธิบายความหมายของวรรณคดีเมื่อแยกตามรูปศัพท์ ดังนี้

คำว่า วรรณคดี ตามรูปศัพท์ที่มีคำรวมกันอยู่สองคำคือ วรรณ กับ คดี วรรณ แปลว่า หนังสือ สี่ ผีว ชนิด เพศ ตัวอักษร (บ. วรรณ, ส. วรรณ) ส่วนคำว่า คดี มาจากคำว่า ค (คม ธาตุ) ในภาษาบาลี แปลว่า ไป แล้วเติมปัจจัย ต เป็น คต แปลว่า ซึ่งไปแล้ว ล่วงแล้ว จาก คต เป็น คดี แปลว่า การไป การเคลื่อน วิธี แบบแล้วเปลี่ยนเป็น คดี แปลว่า เรื่อง ความ ทาง รวมคำว่า วรรณคดี แปลตามตัวอักษรว่า ทางหนังสือ ตามรูปศัพท์นี้ไม่ว่าหนังสืออะไรย่อมเป็นวรรณคดีทั้งสิ้น แต่ตามปกติแล้วเมื่อพูดถึง วรรณคดี เราได้หมายรวมถึง หนังสืออันเป็นตำราวิชาการศึกษา เช่น ตำราเลข ตำราวิทยาศาสตร์ ตำราภูมิศาสตร์ เหล่านี้ไม่ใช่วรรณคดี¹

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ นิยามความหมายของวรรณคดีในวิธีเดียวกันคือ

วรรณคดี มาจากคำว่า วรรณ + คดี

“วรรณ” แปลว่า หนังสือ ผีว สี่ ชนิด

“คดี” แปลว่า ทาง เรื่อง มาจากคำว่า “คม” ธาตุ ในภาษาบาลี เติม ต ปัจจัย เป็น คต แปลว่า ไป แล้ว เช่นคำว่า พระสุคต แปลว่า พระผู้ไปแล้วคือพระพุทธรูปเจ้า “คต” แผลงเป็น “คดี คดี” แปลว่า การไป เคลื่อน วิธี แบบอย่าง ทาง

คำว่า “วรรณคดี” จึงหมายถึง หนังสือที่มีแนวทาง หรือหนังสือที่แต่งดี²

¹ เปลื้อง ณ นคร. (2544). *ประวัติวรรณคดีไทย*. หน้า 1.

² กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2558). *วรรณคดีไทย ใน 100 ปี วรรณคดีสโมสร*. หน้า 3.

ในความหมายอย่างกว้างหรือความหมายทั่วไปวรรณคดีไทยคือหนังสือหรือบทประพันธ์ที่แต่งขึ้นทุกชนิดที่มีผู้ให้ความหมายไว้ว่าวรรณคดีคืองานเขียนทุกชนิด เช่น “หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้น ประพันธ์ขึ้นทุกอย่าง”¹

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ สรุปความหมายของวรรณคดีในความหมายอย่างกว้างหรือความหมายทั่วไปว่า “วรรณคดีหมายถึงเอกสารทั่วไปที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือสื่อความเข้าใจและอธิบายความหมายต่างๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึงหนังสือและข้อเขียนทุกชนิดทุกประเภท”²

วรรณคดีไทยในความหมายทั่วไปจึงหมายถึงเอกสารงานเขียนทุกชนิด แต่วรรณคดีไทยไม่ใช่เพียงหนังสือทั่วไปที่แต่งขึ้นแต่ยังมีความหมายอย่างแคบหรือความหมายทางวิชาการ คือหนังสือที่แต่งขึ้นแล้วได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีคุณค่า มีวรรณศิลป์ “วรรณคดี น. วรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด เช่น พระราชนิพนธ์สิบสองเดือน มัทนะพาธา สามก๊ก เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน”³

การอธิบายรายละเอียดเฉพาะเจาะจงถึงความหมายที่แคบของวรรณคดีจึงมักมีคำว่า “แต่งดี” มี “วรรณศิลป์” ดังที่พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน นิยามความหมายของวรรณคดีว่า

คำว่า วรรณคดี เป็นคำไทยที่ใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า literature แต่คำว่า literature มีความหมายกว้างกว่า คำว่า วรรณคดีของไทย คือหมายถึงตั้งแต่งานประพันธ์ชั้นสูงมาจนถึงสลากยา ส่วนวรรณคดีไทยในบริบทของไทย หมายถึงหนังสือชั้นยอดที่แต่งดีมีคุณค่า มีความประณีตงดงาม เป็นมรดกทางวรรณศิลป์และภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องผ่านกาลเวลามาเนิ่นนาน⁴

กุหลาบ มัลลิกะมาส อธิบายความหมายอย่างแคบของวรรณคดีว่า “หมายถึงหนังสือดี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีคุณสมบัติในด้านรูปแบบ และวิธีแสดงออก เช่น หนังสือศิลาจารึก รามเกียรติ์ ไตรภูมิพระร่วง ฯลฯ ... หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นมีศิลปะการแต่งจนได้รับการยกย่องว่ามี

¹ กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2547). ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย Introduction to Thai Literature. หน้า 4.

² รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai Literature. หน้า 1.

³ ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. หน้า 1100.

⁴ ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. หน้า 458.

วรรณศิลป์ สร้างอารมณ์และจินตนาการหรือทำให้ตระหนักในคุณค่าของชีวิตและธรรมชาติ ตลอดจนความเข้าใจจิตใจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์”¹

เสฐียรโกเศศกล่าวว่า “วรรณคดี... หมายถึง บทประพันธ์ซึ่งมีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์ มีค่าทางอารมณ์และความรู้สึกแก่ผู้อ่านผู้ฟัง”²

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ ให้ความหมายอย่างแคบของวรรณคดีไว้ว่า

วรรณคดีหมายถึงเรื่องที่แต่งขึ้นอย่างมีศิลปะในการแต่ง มีความเหมาะสมจะกลมกลืนทั้งรูปแบบและเนื้อหา มีการวางโครงเรื่องที่ดี เลือกใช้คำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อความ มีท่วงทำนองการเขียนที่ประกอบกันให้เกิดสุนทรีรสในการอ่าน ชวนให้ติดตาม ใช้ภาษาที่ประณีตไพเราะ เลือกพื้นมาแล้วเป็นอย่างดีทั้งเสียงและความหมาย เป็นหนังสือที่สร้างความบันเทิงสำเร็จอารมณ์ ก่อให้เกิดความนึกคิดและจินตนาการ ด้วยภาพพจน์ ด้วยการยกอุทาหรณ์เปรียบเทียบ ด้วยกวีโวหารอุปมาอุปไมย ฯลฯ ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของความงาม และยังให้ความรู้ให้ข้อคิดอันเป็นคุณประโยชน์ หรือเป็นเครื่องสังวรให้เห็นโทษทั้งยังเป็นภาพสะท้อนให้ผู้อ่านได้รู้จักลักษณะชีวิตได้หลายแง่หลายมุมขึ้น³

จากการอธิบายความหมายของวรรณคดีข้างต้น อาจสรุปได้ว่าวรรณคดีไทยเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมว่าแต่งดี ใช้ถ้อยคำไพเราะ สำนวนโวหารสละสลวย สะท้อนความคิด ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ และมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์ วรรณคดีสร้างอารมณ์และจินตนาการให้ผู้อ่าน

2.2 องค์ประกอบของวรรณคดีไทย

นภลัย สุวรรณธาดาอธิบายว่าองค์ประกอบของวรรณคดีมี 3 ประการคือ รูปแบบ เนื้อหา และภาษา

1. **รูปแบบของวรรณคดี** หมายถึงลักษณะคำประพันธ์ของวรรณคดี มี 3 ประเภท ได้แก่ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง และรูปแบบอื่นๆ

2. **เนื้อหาของวรรณคดี** คือองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของวรรณคดี ประกอบด้วยเนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก เวลา และทรรคนะของผู้ประพันธ์ **เนื้อเรื่อง (Story)** คือข้อคิด

¹ ภูทาบ มัลลิกะมาส. (2547). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย Introduction to Thai Literature*. หน้า 4.

² เสฐียรโกเศศ. (2546). *การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์*. หน้า 4.

³ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). *ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai Literature*. หน้า 1.

หรือเรื่องราวที่นำมาเขียนหรือเล่าเรื่องเป็นวรรณคดี ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องของใคร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร เนื้อหาของวรรณคดีมีตัวละคร ฉาก เวลา และทรรศนะ **ตัวละคร** (Character) คือบุคคลหรือสิ่งอื่นๆ เป็นผู้แสดงบทบาทต่างๆ **ฉาก** (Setting) คือสภาพแวดล้อมของตัวละคร เป็นสถานที่และบรรยากาศที่ตัวละครโผล่ไปมาตามเรื่องราว **เวลา** (Time) เป็นองค์ประกอบของเนื้อหา เป็นส่วนที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีและ**ทรรศนะ** (View point) หรือปรัชญา หรือความคิดเห็นของผู้สร้างวรรณคดี เป็นแก่นของเรื่องซึ่งคลุมไว้ด้วยเนื้อเรื่อง

3. ภาษาในวรรณคดี เป็นภาษาที่ได้รับการเลือกสรรแล้ว บางครั้งอาจไม่ใช่ภาษาในชีวิตประจำวัน แต่อาจจะเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนเพื่อเกิดความไพเราะ เพื่อเกิดอารมณ์ความรู้สึก และเพื่อให้แสดงความนึกคิดออกมาได้ตรงกับความต้องการ วรรณคดีที่เกิดขึ้นต่างยุคต่างสมัย อาจใช้ภาษาต่างกันได้ ภาษาในวรรณคดีประกอบด้วย คำ ประโยค และความหมาย ตลอดจนกลวิธีและท่วงทำนองการเขียน กลวิธี (technique) และท่วงทำนอง (style) เป็นวิธีเสนอความคิดเห็นของผู้แต่งวรรณคดีเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจ รู้สึกซาบซึ้ง เกิดจินตนาการ หรือคล้อยตามความคิดของผู้เขียน ในวรรณคดีเรื่องหนึ่งอาจใช้กลวิธีเขียนเพียงอย่างเดียว หรือหลายอย่างปนกันก็ได้¹

ท่วงทำนองการเขียนเป็นลักษณะเฉพาะของนักประพันธ์แต่ละคน เช่น คำที่ขุนแผนสอนพลายงาม “รู้สิ่งไรก็ไม่สู้รู้วิชา ไปเบื่องหน้าเต็บใหญ่จะให้คุณ” ในขุนช้างขุนแผน กับคำกลอนในพระอภัยมณี “รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี” ถึงแม้จะอยู่ในวรรณคดี 2 เรื่อง แต่เป็นสำนวนของสุนทรภู่ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ผู้อ่านจะรู้ทันที

จากการศึกษาองค์ประกอบของวรรณคดีไทย ผู้วิจัยพบว่าขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีประเภทร้อยกรอง ลักษณะคำประพันธ์คือกลอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักสามเส้าระหว่างขุนแผน ขุนช้างและวันทอง ใช้ภาษาเรียบง่ายแต่มีความหมายลึกซึ้ง

2.3 ประเภทของวรรณคดีไทย

การจำแนกรูปแบบของวรรณคดีไทยมีหลายวิธี เช่น จำแนกตามจุดมุ่งหมายของการแต่ง จำแนกตามลักษณะการแต่ง จำแนกตามแนวคิด จำแนกตามเนื้อเรื่อง และจำแนกตามแนวคิดของคำประพันธ์ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ แบ่งประเภทของวรรณคดีตามลักษณะการแต่งมี 2 ประเภท ได้แก่ ร้อยกรองและร้อยแก้ว

¹ ภาลย์ สุวรรณธาดา. (2550). หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4: วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1 - 7. หน้า 15 - 26.

1. **ร้อยกรอง** จำแนกตามลักษณะข้อบังคับในการแต่ง ได้แก่ กาพย์ กลอน ฉันท์ โคลง ร่าย

2. **ร้อยแก้ว** อาจจำแนกได้เป็นบันทึกหรือพงศาวดาร กฎหมาย ศาสนาและปรัชญา จดหมายหรือพระราชสาส์นต่าง ๆ¹

рінฤทัย สัจจพันธุ์ กล่าวถึงวิธีจำแนกประเภทวรรณคดีไทยตามจุดมุ่งหมายของการแต่ง จำแนกตามเนื้อหา จำแนกตามแนวคิดร่วมสมัย จำแนกตามชนิดคำประพันธ์ และจำแนกตามรูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จำแนกตามจุดมุ่งหมายของการแต่งมี 2 ประเภทคือ วรรณคดีบริสุทธิ์และวรรณคดีประยุกต์

2. จำแนกตามเนื้อหาได้แก่วรรณคดีศาสนา วรรณคดีการแสดง วรรณคดีนิราศ วรรณคดีประวัติศาสตร์ และวรรณคดีประเภทนิทาน

3. จำแนกตามแนวคิดร่วมสมัยมีวรรณคดีน้ำเน่าและวรรณคดีเพื่อชีวิต

4. จำแนกตามชนิดของคำประพันธ์ มีร้อยแก้ว ร้อยกรอง และบทละคร

5. จำแนกตามจุดมุ่งหมาย มีสารคดีที่มีเจตนาจะให้ความรู้โดยตรงและสารคดีให้ทั้งความรู้ ให้ข้อคิด

6. จำแนกตามรูปแบบ มีจดหมายเหตุ ตำนาน ตำนาน สารคดีท่องเที่ยว สารคดีชีวประวัติและอัตชีวประวัติ สารคดีวิชาการ และบทความ²

นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา จำแนกประเภทของวรรณคดีไทยตามจุดมุ่งหมาย รูปแบบการประพันธ์ รูปแบบทั่วไป หรือจำแนกตามแนวคิดและเนื้อหาของวรรณคดี ดังนี้

1. จำแนกตามจุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ สารคดี (non – fiction) และบันเทิงคดี (fiction)

2. จำแนกตามรูปแบบการประพันธ์ แบ่งได้ 2 รูปแบบคือ ร้อยกรอง และร้อยแก้ว

3. จำแนกตามรูปแบบทั่วไป ได้แก่ วรรณกรรมวรรณนา (narrative literature) หรือมุขปาฐะ (oral literature) เรื่องสั้น (short story) นวนิยาย (novel) บทละคร (plays หรือ drama) บทเรียงความ (essay) และนิทาน (tales)

¹ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2558). วรรณคดีไทย ใน 100 ปี วรรณคดีสโมสร. หน้า 11 – 14.

² รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2553). ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai Literature. หน้า 25 – 33.

4. จำแนกตามความคิดและเนื้อหา ได้แก่ วรรณคดีประวัติศาสตร์ วรรณคดีศาสนา วรรณคดีสื่ออารมณ์ขัน วรรณคดีการเมือง วรรณคดีวิถี (เบ็ดเตล็ด) วรรณคดีคำสอน วรรณคดีมรดก เรื่องสั้นและนวนิยาย และปริวรรณคดี¹

กล่าวโดยสรุปคือวรรณคดีสามารถจำแนกได้หลายแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการแต่ง ลักษณะคำประพันธ์ เนื้อหาหรือจะจำแนกตามแนวคิดของเรื่อง จากการศึกษาประเภทของวรรณคดีไทย ผู้วิจัยพบว่า **ขุนช้างขุนแผน** เป็นวรรณคดีประเภทร้อยกรอง โดยจำแนกตามลักษณะข้อบังคับในการแต่ง

2.4 คุณค่าของวรรณคดีไทย

วรรณคดีมีคุณค่าต่อผู้อ่านและผู้ศึกษา 2 ประการคือคุณค่าทางอารมณ์และคุณค่าทางปัญญา ดังนี้

1. **คุณค่าทางอารมณ์** วรรณคดีเป็นงานศิลปะที่สร้างความเพลิดเพลินด้วยสุนทรียภาพทางภาษา ซึ่งหมายถึงรูป รส กลิ่น เสียง ดังนั้น วรรณคดีสามารถสร้างอารมณ์รัก เศร้า ขบขัน สมเพช สงสาร โกรธ ขมขื่น เป็นต้น ให้ผู้อ่านซึ่งจะสัมผัสอารมณ์เหล่านี้ด้วยตนเอง เรียกว่า คุณสมบัติในด้านการประเทืองอารมณ์ หรือเรียกว่าเป็นอาหารใจ

2. **คุณค่าทางปัญญา** วรรณคดีให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ผู้แต่งถ่ายทอดไว้ทั้งอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ยังให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ เห็นแก่นแท้ของชีวิต และธรรมชาติของมนุษย์ เป็นกระจกเงาส่องสะท้อนภาพของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย ผู้ศึกษาจึงอาจจะนำสิ่งที่ได้จากวรรณคดีมาเป็นประโยชน์แก่ชีวิต การอ่านวรรณคดีจึงเป็นประสบการณ์คุ้มค่า²

คุณค่าของวรรณคดีไทยมี 2 ด้านคือคุณค่าทางสติปัญญาและคุณค่าทางอารมณ์ ดังนี้

1. **คุณค่าของวรรณคดีในด้านสติปัญญาหรือความรู้ความคิด** ผู้แต่งมักสอดแทรกไว้ในที่ต่างๆ ให้คิดในการดำเนินชีวิต ให้ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึก

2. **คุณค่าของวรรณคดีในด้านอารมณ์** เมื่อผู้อ่านอ่านวรรณคดีแล้วหวนไหวไปตามอารมณ์ของตัวละคร ก็จะรับรู้ความรู้สึก คติธรรม และรับรู้สิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อได้ง่ายขึ้น

¹ นภลัย สุวรรณธาดา. (2550). หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณคดีไทย Thai Literature หน่วยที่ 1 - 7. หน้า 13 - 14.

² รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai Literature. หน้า 2.

วรรณคดีจะช่วยขัดเกลาคติใจของผู้อ่านให้เกิดความเห็นใจและเมตตาผู้อื่น วรรณคดีที่ให้คุณค่าทางอารมณ์ อาจเรียกว่าเป็นวรรณคดีที่มีสุนทรียภาพ

สุนทรียภาพ หมายถึงความงาม อาจเป็นความงามในภาษา หรือเป็นความงามในเนื้อหา

รสนแห่งวรรณคดี ซึ่งเป็นสุนทรียภาพในวรรณคดีไทย แบ่งเป็น 4 ชนิดคือ เสาวรสจนิ นาริประโมทย์ พิโรธวาทัง สัลลาบังคพิไสย¹

วรรณคดีจะมีคุณค่าถ้าทำให้เกิดความรู้ ความคิด และอารมณ์ ดังนั้น วรรณคดีไทย จึงมีประโยชน์และคุณค่าทั้งด้านร่างกายและจิตใจต่อผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ความสุข เป็นคติในการใช้ชีวิตและเป็นบทเรียนสอนใจผู้อ่านและผู้ศึกษาวรรณคดี “วรรณคดีจึงเป็นทั้งอาหารใจและอาหารสมอง เป็นทั้งสิ่งที่สร้างความสำเร็จอารมณ์และเป็นทั้งสิ่งที่เพิ่มพูนประสบการณ์ไปพร้อมๆ กัน”²

ในการศึกษาคุณค่าของวรรณคดีไทย ผู้วิจัยพบว่า **ขุนช้างขุนแผน** มีคำสอน ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และแสดงอารมณ์หลากหลายผ่านบทบาทของตัวละครเอก เช่น รัก โกธ เศร้าย ขบขัน เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า **ขุนช้างขุนแผน** เป็นวรรณคดีไทยที่มีคุณค่า

3. ลักษณะเด่นของวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน

มีผู้วิจัย นักวิชาการกล่าวถึงวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ในภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส จีน เวียดนาม เกาหลี เป็นต้น มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษทั้งร้อยกรองและร้อยแก้ว ส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องราวความรักของขุนแผน ขุนช้างและนางวันทอง ลักษณะการแต่งและสถานภาพของผู้หญิงในสังคมไทย

หนังสือ Thai Literature An Introduction ได้แนะนำ **ขุนช้างขุนแผน** ว่าไม่มีวรรณคดีไทยเรื่องใดที่สามารถนำเสนอภาพรวมของชีวิตจิตใจและภาพรวมของทั้งแผ่นดินสยามเท่ากับวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** วรรณคดีชิ้นเอกในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งเป็นผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและคณะกวีในพระราชสำนัก กวีในพระราชสำนักบางท่านเป็นที่รู้จักทั่วโลก เช่นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ครูแจ้ง สุนทรภู่ เป็นต้น ซึ่งมี

¹ นภลัย สุวรรณธาดา. (2550). หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4: วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1 - 7. หน้า 29 - 32.

² รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2553). ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai Literature. หน้า 2.

ผลงานแสดงให้เห็นภาพชีวิตของชาวไทยเป็นจำนวนมาก เป็นการคิดวิธีสร้างฉากที่ยิ่งใหญ่อย่างมีศิลปะ¹

เรื่องราวของ**ขุนช้างขุนแผน**ไม่เพียงปรากฏในหนังสือตำราวิชาการเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าถึงในเว็บไซต์ Thai Blogs Life, Culture and Travel in Thailand ซึ่งเว็บไซต์นี้ส่วนใหญ่จะแนะนำการท่องเที่ยว อาหารการกิน ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น ของประเทศไทยให้แก่ชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคนหนึ่งชื่อ ริชาร์จ บาร์โรว์ (Richard Barrow) ได้มีโอกาสเยี่ยมชมวัดป่าเลไลยก์ที่จังหวัดสุพรรณบุรี พบภาพวาดเล่าเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**จึงนำมาเล่าสู่กันฟังและได้รับความสนใจจากผู้อ่านจากหลายประเทศ²

ริชาร์จ บาร์โรว์ (Richard Barrow) เล่าเหตุการณ์สำคัญใน**ขุนช้างขุนแผน**ตั้งแต่ตอนขุนช้าง พลายแก้วและนางพิมเป็นเด็ก พลายแก้วบวชเณร พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม พลายแก้ว ไปรบ นางพิมเปลี่ยนชื่อเป็นวันทอง ขุนช้างแต่งงานกับวันทอง พลายแก้วได้เป็นขุนแผน ขุนแผนได้กุมารทอง ขุนแผนพาวันทองหนี กำเนิดพลายงาม พลายงามอาสา พลายงามได้เป็นพระไวย พลายงามแต่งงาน ขุนช้างถวายเป็นภรรยาและฆ่านางวันทอง สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านสนใจมากที่สุดจนต้องแสดงความคิดเห็นคือตอนจบของเรื่อง ส่วนใหญ่ตอนจบของนิทาน ตำนานเกือบทุกเรื่องของทุกประเทศต้องเป็นตอนจบที่สมบูรณ์แบบคือพระเอกและนางเอกได้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขหลังจากที่ฝ่าฟันอุปสรรคทุกอย่าง ตัวร้ายต้องได้รับการลงโทษตามหลักกรรม แต่ตอนจบของ**ขุนช้างขุนแผน**คือโคกนาฏกรรม ผู้อ่านที่เป็นชาวต่างประเทศที่ยังไม่เคยรู้จักเรื่องนี้จึงสงสัยว่า แท้จริงแล้วเรื่องนี้จบหรือยัง และหวังว่าจะมีปฏิหารย์เกิดขึ้นไม่ก็มีภาคต่อไป บางคนสนใจจนอยากจะแปลเป็นภาษาของประเทศตัวเอง³ จากการศึกษาการแนะนำวรรณคดีเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่ามีหลายวิธีที่จะนำเสนอวรรณคดีไทยแก่ชาวต่างชาติขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้แนะนำและ**เรื่องขุนช้างขุนแผน**ไม่เคยล้าสมัย เป็นสมบัติอันล้ำค่าของประเทศไทย

ผู้สนใจวรรณคดีไทยไม่เพียงแค่อ่านและศึกษาเรื่องย่ออย่างเดียว แต่ยังศึกษาอนุภาคของการประพันธ์วรรณคดีไทย ในงานวิจัย *Đặc điểm sáng tác của truyện thơ Thái Lan* (ลักษณะการประพันธ์ของวรรณคดีไทย) อธิบายว่า**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**นำเค้าโครงจากเรื่องจริงมาแต่งเป็นบทกลอนเสภา ชุดตัวละครสำคัญในเรื่องมีลักษณะครบตามที่นิทานหรือ

¹ Klaus Wenk. (1995). *Thai Literature An Introduction*. หน้า 9. แปลโดยผู้วิจัย.

² Richard Barrow. (2016). *The Story of Khun Chang Khun Phan*. Thai Blogs. (ออนไลน์). เรียกเรียงโดยผู้วิจัย.

³ Richard Barrow. (2006). *The Story of Khun Chang Khun Phan*. (ออนไลน์). เรียกเรียงโดยผู้วิจัย.

ตำนานต้องมีคือแบ่งสองฝั่งชัดเจน ฝั่งตัวละครที่เป็นคนดีและฝั่งคนร้าย ฝั่งผู้กระทำและถูกกระทำ ฝั่งหน้าตาดีและหน้าตาอัปลักษณ์ ใน **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**ยังปรากฏปัจจัยที่มีอยู่ในชีวิตจริงในอดีตเช่นการใช้ไสยศาสตร์ (เสกมนตร์) สัตว์ประหลาด (ม้าสีหมอก) การผจญภัยของบุคคลผู้เก่งกล้า ความเชื่อของท้องถิ่น (กุมารทอง) ความผสมผสานของวัฒนธรรมศาสนา (ตัวละครในเรื่องนับถือศาสนาพุทธแต่ยังมีการปรากฏของพราหมณ์) ส่วนเนื้อเรื่อง ตัวละครในเรื่องส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นสงครามปกป้องความปลอดภัยของประเทศชาติ ชัยชนะของวีรบุรุษและพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ บทบาทของพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยสำคัญเสมือนในนิทานแต่ยังแสดงให้เห็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทยในชีวิตจริง ตัวละครพระพันวษาเป็นภาพสะท้อนของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย บทกลอนที่พรรณนาถึงสมเด็จพระพันวษาล้วนศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนชาวกรุงศรีอยุธยาและเมืองขึ้นเมื่อมีโอกาสได้เข้าเฝ้าต่างก็ก้มหน้าแสดงความเคารพและเกรงกลัวพระองค์ นอกจากนี้ เรื่องราวความรักของตัวละครใน **ขุนช้างขุนแผน**จะพบอุปสรรคหรือจะสมหวังก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับชนชั้นสูงหรือสถาบันพระมหากษัตริย์ ถึงแม้ว่า **ขุนช้างขุนแผน**มีเค้าโครงมาจากเรื่องจริงและถือได้ว่าเป็นวรรณคดีไทยที่มีความเป็นชาวบ้านมากที่สุดในวรรณคดีไทย ตัวละครหลักสองคนคือขุนช้างและขุนแผนมาจากครอบครัวขุนนาง ขุนแผนทำงานเป็นทหารรับใช้แผ่นดิน ดูแลความสงบสุขของบ้านเมืองและมีหน้าที่ไปรบเมื่อประเทศต้องการ ปัญหาในชีวิตขุนแผนมาจากสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่มากนักน้อย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นบทบาทและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้นที่มีสิทธิ์กำหนดชีวิตของทุกคน¹

ในสมัยนั้นผู้ชายไทยมีหน้าที่ต้องบวชเรียนที่วัด ใฝ่หาความรู้ เรียนวิชาติดตัวเช่น เสกมนตร์ ผูกหุ่น เป็นต้น เพื่อเตรียมตัวรับราชการ ซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติยศ ผู้ชายเปรียบเสมือนช้างเท้าหน้า ในทางกลับกัน ผู้หญิงไทยในสมัยนั้นเปรียบเสมือนช้างเท้าหลัง มีหน้าที่เรียนรู้เรื่องเย็บปักถักร้อย เตรียมตัวเป็นแม่บ้านที่ดีพร้อมดูแลปรนนิบัติสามีแทนที่จะได้เรียนหนังสือและวิชาต่าง ๆ เหมือนผู้ชาย ซึ่ง เลี้ยว ยูฟู (Liao Yufu) นักวิชาการชาวจีนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของสถานภาพของฝ่ายหญิงที่มีต่อสังคมใน **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**ในงานวิจัย **泰国《昆昌昆平唱本》女性形象对现实社会的影响** (The Influence of the Female Image in the story of Kunchang and Kunping in Thailand to the Realistic Society) ว่าสังคมไทยในสมัยนั้นเป็นสังคมทำการเกษตร ทำงานตามวิธีการดั้งเดิม มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและ

¹ Dao Thi Diem Trang. (2015). *Đặc điểm sáng tác của truyện thơ Thái Lan*. (ออนไลน์). เรียกเรียงโดยผู้วิจัย.

ความคิดก็ยังไม่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก คนในยุคนี้ไม่มีหนังสือพิมพ์ วิทยุ ไม่มีอำนาจ ไม่รู้จักภาพยนตร์ รถไฟ รถยนต์และเครื่องบิน ไม่ได้รู้ว่าการจับคู่เป็นอย่างไร การศึกษาก็จำกัด โดยเฉพาะสำหรับผู้ชาย วัดเป็นโรงเรียนและพระสงฆ์เป็นครู ผู้หญิงชั้นสูงอาจได้รับการศึกษาบางอย่างในวัด แต่ผู้หญิงสามัญชนส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสและสิทธิในการศึกษา ส่วนใหญ่ได้เรียนรู้งานเย็บปักถักร้อยและงานบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกในการดูแลครอบครัวหลังแต่งงาน ในกรณีที่ไม่มีทักษะความรู้และมาตรฐานทางปฏิบัติ ก็จะมีตำราต่าง ๆ เช่น **กฤษณาสอนน้องคำฉันท์**หรือ**สุภาษิตสอนหญิง**เพื่อเป็นบรรทัดฐานการเรียนรู้¹

ผู้หญิงในอุดมคติต้องเป็นผู้หญิงที่ดีพร้อม ต้องเป็นสาวบริสุทธิ์ มีสามีเพียงคนเดียว รู้จักดูแลปรนนิบัติสามี ต้องทำกับข้าวเก่งและหลากหลายเพื่อให้สามีไม่เบื่อ ต้องพูดจาอ่อนหวาน ต้องฉลาด เข้าใจความรู้สึกของสามี เป็นผู้หญิงใจกว้าง รับภรรยาคนอื่น ๆ ของสามีได้ ไม่หึงหวง กล่าวโดยสรุปว่าผู้หญิงที่ดีในสมัยก่อนคือผู้หญิงที่เก่งงานบ้านงานเรือนและเชื่อฟังสามี²

ถึงแม้สังคมจะกำหนดให้ผู้หญิงต้องอยู่ในกรอบของความดีแต่นางวันทองก็ยังถูกประณามว่าเป็น “วันทองสองใจ” มาจนถึงปัจจุบัน การที่นางวันทองถูกประณามแบบนี้เกิดจากตัวนางเองบางส่วนและเกิดจากสังคมบางส่วน นางวันทองเป็นคนวาทจาแหลมคม พูดจาไม่เกรงกลัวใคร ทะเลาะวิวาทกับนางลาวทอง ก้าวร้าวขุนแผนทำให้ขุนแผนเสียหน้าซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามของผู้หญิงสมัยนั้นซึ่งความผิดนี้เป็นเหตุทำให้ชีวิตของนางต้องเปลี่ยนไป นอกเหนือจากนั้นชะตากรรมของนางวันทองเป็นไปตามการตัดสินใจและความเห็นแก่ตัวของคนรอบข้างหรือกรรมเก่า เพราะนางเป็นแค่ผู้หญิง คนหนึ่งที่ไม่เคยมีความคิดเป็นของตัวเอง ไม่เคยได้ตัดสินใจอะไร เมื่อถึงตอนที่สำคัญที่สุดในชีวิตก็ให้นางตัดสินใจเอง³

การศึกษา **ขุนช้างขุนแผน**สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศไม่เพียงได้ความรู้ด้านภาษาอย่างเดียว แต่ผู้ศึกษายังได้เห็นความคิด ภาพชีวิต ภาพสังคมของคนไทยด้วย

¹ Liao Yufu. (2006). **泰国《昆昌昆平唱本》女性形象对现实社会的影响**The Influence of the Female Image in the story of Kunchang and Kunping in Thailand to the Realistic Society. Around Southeast Asia. (ออนไลน์). เรียกเรียงโดยผู้วิจัย.

² กรมศิลปากร. (2546). **เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 3**. หน้า 167 – 168.

³ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2547). **มิใช่เป็นเพียงนางเอก**. หน้า 177 – 192.

3.1 ความหมายของเสภา

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีไทยที่สันนิษฐานว่าแต่งจากเค้าโครงของเรื่องจริงที่เกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื้อหาสะท้อนภาพสังคมไทยสมัยก่อน โดยแต่งเป็นกลอนเสภาเพื่อนำไปขับเสภาในงานต่าง ๆ ผู้วิจัยจะศึกษาความหมายของเสภา ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนเสภา ความเป็นมาและคุณค่าของ**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**

ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่าเสภาไว้ว่า “ชื่อกลอนชนิดหนึ่งนิยมแต่งเล่าเรื่องค่อนข้างยาว ใช้ขับ เช่น เสภา**ขุนช้างขุนแผน** เวลาขับมีกรับเป็นเครื่องประกอบจังหวะ ต่อมาใช้ปี่พาทย์รับ”¹

เสภาคือวรรณคดีที่มีรูปแบบคำประพันธ์กลอนสุภาพ นิยมใช้คำว่า “ครานั้น” ในตอนขึ้นต้นบท ใช้ประกอบกับคำอื่นจนครบวรรคอย่างน้อย 3 ครั้ง และจะใช้คำขึ้นต้นบทอื่น ๆ ก็ได้ มักมีเนื้อหาเป็นเรื่องเล่า นอกจากนี้ เสภา ยังหมายถึงทำนองการขับประกอบ “กรับ” โดยใช้บทเสภาเพื่อเล่าเรื่อง การขับเสภาเป็นการประกอบการเล่นปี่พาทย์หรือการแสดง²

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพสันนิษฐานความหมายของเสภาว่าอาจจะเป็นชื่อลำนำที่ใช้ขับเล่นนิทานโดยเฉพาะเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**แต่ประเพณีการขับเสภายังไม่ได้ปรากฏความเป็นมาที่แน่ชัดและเสภาก็ไม่ได้มีความหมายที่ชัดเจนดังนี้

ประเพณีการขับเสภามีตั้งแต่ครั้งกรุงเก่า แต่จะมีขึ้นเมื่อใด และเหตุใดจึงเอาเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**มาแต่งเป็นการขับเสภา ทั้ง 2 ข้อนี้ยังไม่พบอธิบายปรากฏเป็นแน่ชัด แม้แต่คำที่เรียกว่า “เสภา” คำนี้ มูลศัพท์จะเป็นภาษาใด และแปลว่าอะไร ก็ยังสืบไม่ได้ความ คำ “เสภา” นั้นนอกจากที่เรียกการขับร้องเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**อย่างเราเข้าใจกัน มีที่ใช้อย่างอื่นแต่เป็นชื่อเพลงปี่พาทย์เรียกว่า “เสภานอก” เพลง 1 “เสภาใน” เพลง 1 “เสภากลาง” เพลง 1 ชวนให้สันนิษฐานว่า “เสภา” จะเป็นชื่อลำนำที่เอามาใช้เป็นทำนองขับเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน** แต่ผู้ชำนาญดนตรีกล่าวยืนยันว่า ลำนำที่ขับเสภาไม่ได้ใกล้เคียงกับเพลงเสภาเลย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นอันยังแปลไม่ออกว่า คำที่ว่า “เสภา” นี้จะแปลว่าอะไร³

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. หน้า 1254.

² มนจันทร์ อินทรจันทร์. (2543). เสภาและพัฒนากาพย์ของวรรณคดีเสภา ใน *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*. หน้า 194.

³ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2546). ตำนานเสภา ใน *เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 1*. หน้า [1].

มนตรี ตราโมท เล่าว่าสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายเรื่องที่มาของเสภา ซึ่งเนื้อหาที่อธิบายไว้ไม่ได้ปรากฏในตำนานเสภาว่า “เสภา” มาจากคำว่า “เสว” แปลว่าการบูชา เสภาไม่ได้ใช้แค่ในประเทศไทยแต่มีการปรากฏหลักฐานที่กรีกและโรมันด้วย

คำว่า “เสภา” สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงอธิบายไว้ในตำนานเสภา เป็นใจความว่า มาจากคำว่า “เสว” ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต หมายความว่า การบูชาอย่างหนึ่ง และถ้ามีคำประกอบว่า “เสวากา” ก็หมายความว่า การสวดบูชาเปลี่ยนเป็นทำนองต่าง ๆ คือเป็นเสียงแข็งบ้าง อ่อนบ้าง โกรธเคืองบ้าง โศกเศร้าบ้าง อีกนัยหนึ่งภาษาของชาวเมืองมัทราสว่า “เศรไว” หรือ “หริเศรไว” หมายความว่า เมื่อบูชาพระผู้เป็นเจ้า ขัปลำนำสรรเสริญพระบารมีเทพเจ้าองค์นั้นเข้ากับเครื่องดีดสีตีโทนเป็นจังหวะ ทั้งลักษณะและชื่อที่เรียก ดูก็น่าจะปรับลงได้ว่า เราได้นำแบบแผนมาจากอินเดีย แต่คำว่า “เสว” และ “เศรไว” นี้ จะหมายถึงผู้ขับด้วยหรือไม่ มีปรากฏชัด มีคำสันสกฤตอยู่อีกคำหนึ่งคือ กถกะ หมายถึง ผู้กล่าวขับ เช่น กล่าวขับเรื่องรามายณะ เป็นต้น ก็เป็นอย่างเดียวกับขับเสภาของเรา ปรากฏว่า กรีกและโรมันก็นิยมกล่าวขับเป็นคำกลอน คณะนักขับอาชีพที่ตั้งขึ้นเป็นองค์การและหน่วยราชการก็มี เช่นที่เรียกว่า Rhapsode หรือ Rhapsodist ในสมัยโบราณ ปรากฏว่า ศิลปะแห่งการขับ (เสภา) ได้รับยกย่องว่าเป็นศิลปะประเสริฐสุดในบรรดาศิลปะทั้งมวล ผู้ที่กล่าวขับ (เสภา) ได้ดีย่อมได้รับยกย่องเป็นอย่างสูง¹

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงอธิบายความหมายของเสภาไว้ว่าเสภาน่าจะมาจากคำขับเช่น “สัควา” แต่ก็ยังหาความหมายของ “สัควา” ไม่ได้ จึงมีการสันนิษฐานว่าแปลว่า “สัควา” “สัควาที่” เป็นต้น²

สรุปได้ว่าเสภาเป็นวรรณคดีที่แต่งด้วยรูปแบบคำประพันธ์กลอนสุภาพ คำว่าเสภามาจากภาษาสันสกฤตหมายถึงการบูชา การขับเป็นทำนอง คำขับเสภาใช้ในการเล่าเรื่องขนาดยาว ขัปลำนำสรรเสริญพระบารมีของเทพเจ้าและการแสดง ใช้กรับเป็นเครื่องประกอบจังหวะ ต่อมาใช้ปี่พาทย์ร่วม ส่วนที่มาของเสภายังไม่ปรากฏให้เห็นแน่ชัด เรื่องที่นิยมมากที่สุดคือ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**

¹ มนตรี ตราโมท. (2540). *การละเล่นของไทย*. หน้า 31 – 32.

² สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2553). *วิจารณ์ตำนานเสภา*. ใน *เพลง ดนตรี และนาฏศิลป์จากสาส์นสมเด็จ*. หน้า 32.

3.2 ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนเสภา

กลอนเสภาเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน ใช้ภาษาเรียบง่าย เรียงคำเข้าเป็นคณะ มีสัมผัส ไม่มีบังคับเอก โท ครุ ลหุ บังคับสัมผัสนอก วรรคที่สองจะต้องลงด้วยเสียงจัตวาและ วรรคสี่จะต้องลงด้วยเสียงสามัญ

กลอนเสภาเรียกชื่อตามการใช้งาน คือกลอนขับร้อง กล่อมลำนํ้า สมัยก่อนคนไทยจะอ่านกลอนสดหรือเล่านิทาน นิยายต่างๆ เป็นบทกลอน หลังจากนั้นก็มีการปรับปรุงให้เป็นการเล่า โดยการขับร้องประกอบดนตรีและมีกรับเป็นจังหวะ การเล่าเรื่องแบบนี้เรียกว่าการขับเสภาหรือการเล่นเสภา¹

ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนเสภามีดังนี้

แผนผังชั้นลักษณะของกลอนเสภา

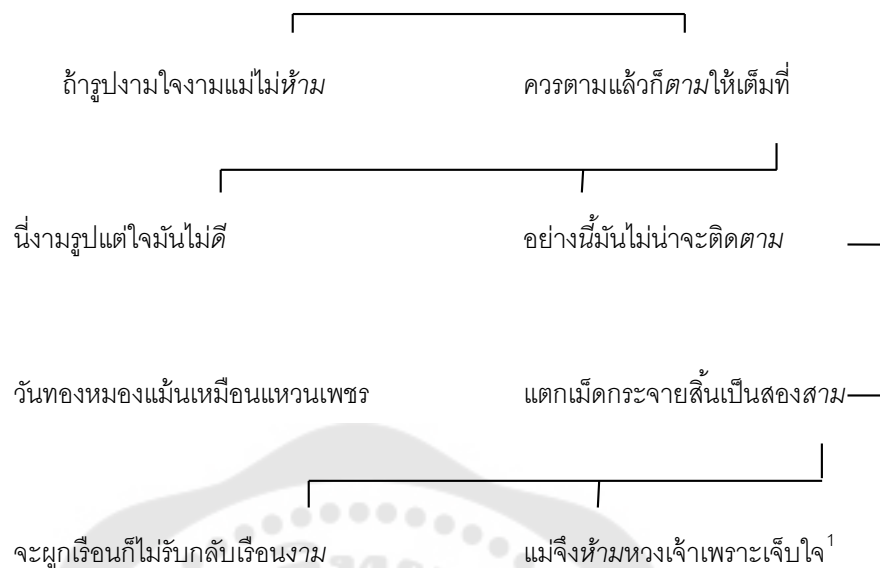
ข้อบังคับในการแต่งกลอนเสภามี 3 ข้อ ได้แก่

1. จำนวนคำมีวรรคละ 7 ถึง 9 หรือ 10 คำ แล้วแต่ความเหมาะสมและความหมาย คำที่ใช้ในแต่ละวรรคอาจจะไม่เท่ากันเพราะกลอนเสภาเป็นกลอนขับเล่าเรื่องเช่นเล่านิทาน จึงอาจจะต้องใช้คำจำนวนมากเพื่อบรรยายข้อความให้ชัดเจน และเน้นการขับได้ไพเราะเป็นสำคัญ
2. คำสุดท้ายของวรรคต้น สัมผัสกับคำใดคำหนึ่งใน 5 คำแรกของวรรคหลังและไม่มีบังคับห้ามเสียงสูงต่ำ นอกจากนั้นกฎอื่นๆ เหมือนกับกฎในการแต่งกลอนสุภาพ
3. เสภาเป็นเรื่องของทำนองขับ จะใช้กลอน 6,7,8,9 หรือกลอนผสมก็ได้ กลอนเสภาโดยตรงจึงไม่มี แต่มีลักษณะเป็นกลอนบทละคร ไม่นิยมใช้คำนำ²

จากชั้นทลัษณ์กลอนเสภาข้างต้น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ดังบทกลอนนี้

¹ เศรษฐ พลินทร์. (2524). ลักษณะคำประพันธ์ไทย. หน้า 177.

² เศรษฐ พลินทร์. (2524). ลักษณะคำประพันธ์ไทย. หน้า 178.

ในตัวอย่างด้านบน ผู้แต่งใช้คำในแต่ละวรรคไม่เท่ากัน มี 7 – 9 คำ มีสัมผัสนอกทั้งหมด 7 คู่ ได้แก่ “ห้าม” กับ “ตาม” “ที่” กับ “ดี” “ดี” กับ “นี้” “ตาม” กับ “สาม” “เพชร” กับ “เม็ด” “สาม” กับ “งาม” และ “งาม” กับ “ห้าม”

3.3 ความเป็นมาของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนมีทั้งหมด 43 ตอนและมีผู้แต่งหลายคน แต่เนื้อเรื่องมีความสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งกัน อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครและอารมณ์ของเรื่องก็เกี่ยวข้องกันเหมือนมีผู้แต่งคนเดียว ในการศึกษาความเป็นมาของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ผู้วิจัยศึกษาที่มาของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ผู้แต่งเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนและคุณค่าของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

3.3.1 ที่มาของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนมีเค้าโครงมาจากเรื่องจริงปรากฏในพงศาวดารอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่า “เรื่อง

¹ กรมศิลปากร. (2546). เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 2. หน้า 29.

ขุนช้างขุนแผน เป็นเรื่องจริง เกิดขึ้นในครั้งกรุงเก่า เนื้อความนับเป็นเรื่องในพระราชพงศาวดาร"¹ และได้กล่าวถึงใน**คำให้การชาวกรุงเก่า**ว่าเรื่องราวทั้งหมดเกิดขึ้นในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นเรื่องชิงคนรักระหว่างขุนช้าง ขุนแผนและพิมพิลาไลย ขุนแผนเป็นนักโทษ พระมหากษัตริย์อยุธยาโปรดเกล้าฯ ให้อภัยโทษและให้ขุนแผนไปตีเมืองเชียงใหม่ ขุนแผนตีเมืองเชียงใหม่สำเร็จและนำนางสร้อยทองกับนางแว่นฟ้ามาถวาย ขุนแผนได้ทำความดีความชอบให้กับบ้านเมือง ต่อมาขุนแผนได้ถวายดาบฟ้าฟื้นให้กับพระมหากษัตริย์²

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพกล่าวเพิ่มเติมถึงที่มาของ**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**ว่าขุนช้าง พลายแก้วและวันทองเป็นชาวสุพรรณบุรี พลายแก้วไปทัพเป็นเวลานานไม่ได้ติดต่อกับคนรักคือวันทอง ขุนช้างพยายามและได้นางวันทองเป็นภรรยา เมื่อพลายแก้วกลับจากทัพได้เป็นขุนแผนแสนสะท้านและลักพานางวันทองไป ขุนช้างฟ้องขุนแผน สมเด็จพระพันวษาให้ข้าหลวงไปตามแต่ถูกขุนแผนฆ่าตาย ขุนแผนหนีโทษไปภาคเหนือแต่หลังจากนั้นไปมอบตัวกับพระพิชิต ขุนแผนถูกลงโทษด้วยการจำคุกส่วนนางวันทองถูกประหารชีวิต หลังจากนั้นก็มีศึกเชียงใหม่ทำให้ขุนแผนพ้นโทษและไปตีเมืองเชียงใหม่ ทั้งนี้เรื่องราวที่กล่าวมาข้างต้นปรากฏในพงศาวดารไทยจึงสันนิษฐานว่าเป็นเรื่องที่มีเค้าโครงจากเรื่องจริง³

จากเค้าโครงของเรื่องจริงดังกล่าวกลายเป็นนิทานที่รับจ้างเล่าตามท่าเรือในยามเย็น ทุกวัน ต่อมาพัฒนามากลายเป็นบทกลอนและสุดท้ายก็เป็นหนังสือ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**⁴

เรื่องราวความรักสามเส้าระหว่างขุนช้าง ขุนแผนและนางวันทองน่าสนใจ เพราะคณะผู้แต่ง**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**แต่งให้เรื่องราวสนุกน่าติดตาม สำนวนไพเราะและได้รับความนิยมทุกเพศทุกวัยดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์กล่าวถึงความดีเด่นของ**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**ว่าคนนิยมเรื่องนี้ส่วนหนึ่งเพราะมีเค้าโครงจากเรื่องจริง อีกส่วนหนึ่งคือการดำเนินเรื่องไม่เหมือนวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ อย่างเช่น ตอนนางเอกประสบอุปสรรคก็มีเทวดามาช่วยทัน แต่ใน**ขุนช้างขุนแผน** ตัวละครมีจุดจบที่หักมุมและทำให้ผู้อ่านผู้ฟังประหลาดใจตลอดเวลาจนเรื่องนี้ได้รับความนิยมนี้⁵

¹ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2546). ตำนานเสภา ใน *เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 1*. หน้า 8 – 9.

² กรมศิลปากร. (2547). *คำให้การชาวกรุงเก่า*. หน้า 57 – 67.

³ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2546). ตำนานเสภา ใน *เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 1*. หน้า 8 – 9.

⁴ ประจักษ์ ประภาพิตยกร. (2527). *พระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย ขุนแผน: พระเอกนักรบ*. หน้า 5.

⁵ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์. (2529). *วิจารณ์ตำนานเสภา*. หน้า 79.

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนมีความเป็นตำนานอมตะของไทยเนื่องด้วยหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหนึ่งคือแต่งเรื่องได้อย่างสมจริงจากเรื่องจริงจนทำให้ผู้อ่านนิยมเรื่องนี้ทุกสมัย ถึงแม้ว่าจะแต่งมาแล้วหลายร้อยปี

3.3.2 ผู้แต่งเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

ตอนที่ถือว่าเป็นตอนที่แต่งดีเยี่ยมในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนมีทั้งหมด 43 ตอน มีรายละเอียดผู้แต่งดังนี้¹

ตอนที่	ชื่อตอน	ผู้แต่ง
4	พลายแก้วเป็นขู้กับนางพิม	รัชกาลที่ 2
5	ขุนช้างขอนางพิม	รัชกาลที่ 2
13	วันทองหึงลาวทอง	รัชกาลที่ 2
16	กำเนิดกุมารทอง – ขุนแผนตีดาบฟ้าฟื้น	ครูแจ้ง
17	ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง	รัชกาลที่ 2 (บางคนว่ามีสำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ปนอยู่ด้วย)
18	ขุนแผนพาวันทองหนี	รัชกาลที่ 2
19	ขุนช้างตามนางวันทอง	รัชกาลที่ 3
23	ขุนแผนติดคุก	(แต่งในสมัยรัชกาลที่ 2 อาจเป็นฝีมือปากกรรมหมื่นศักดิ์พลเสพ)
24	กำเนิดพลายงาม	สุนทรภู่
25	พระเจ้าล้านช้างถวายนางสร้อยทอง	สำนวนเก่าก่อน รัชกาลที่ 2
28	พลายงามได้นางศรีมาลา	(ตอนต้นจนถึงพลายงามเข้าไปถึงเตียงนอนนางศรีมาลาเป็นสำนวนเก่ากรมการหอพระสมุดฯ ช่วยกันแต่งต่อถึงพลายงามชมดง ขุนแผนพลายงามปรึกษาศึก ขุนแผนยกถึงบึงใหญ่ เป็นสำนวนครูแจ้ง)

¹ สุกัญญา สุจฉายา. (2557). ขุนช้างแปลงสาร ตอนที่หายไปจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ 100 ปีวรรณคดีสโมสร. หน้า 3.

ตอนที่	ชื่อตอน	ผู้แต่ง
29	ขุนแผน พลายงามแก้พระท่ายน้ำ	ครูแจ้ง
30	ขุนแผน พลายงามจับพระเจ้าเชียงใหม่	ครูแจ้ง
31	ขุนแผน พลายงามยกทัพกลับ	ครูแจ้ง
32	ถวายนางสร้อยทองสร้อยฟ้า	บทเดิม ครูแจ้งแต่งเพียงเล็กน้อย
38 - 42	พระไวยถูกเสน่ห์ – ตอนลุยไฟ	บทเดิม
43	จะเข้าเฝ้าหวาด	เดิมเป็นเสภาแต่งแทรกเรื่องในสมัย รัชกาลที่ 3 ครูแจ้งนำมาแต่งขยาย

3.3.3 คุณค่าของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีไทยเรื่องหนึ่งที่ควรรู้จักและเข้าใจ ผู้วิจัยศึกษาคุณค่าของ**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** 4 ด้านได้แก่ คุณค่าด้านภาษา คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าด้านปรัชญาชีวิตและคุณค่าด้านภูมิปัญญา

3.3.3.1 คุณค่าด้านภาษา

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีไทยที่มีการใช้ภาษางดงาม มีเสียงสัมผัสไพเราะ มีโวหาร ทุกถ้อยคำมีความหมายลึกซึ้ง ดังตัวอย่าง

อันมนุษย์แสนสุดที่โลกเหลือ	ไม่ควรเชื่อตามความปรารถนา
เหมือนของกินสิ้นไปทุกเวลา	ต้องเบรียวหาเกลือมาเค็จจาน
ดัมแกงแต่งเจียวทั้งปึงจี	เข้าซี้สารพันที่มันหวาน
เลือกดิบเลือกสุกทุกประการ	ถ้าข้าสิ่งใดนานก็เบื่อไป
คิดดูเถิดนะเจ้าแต่เท่านั้น	ยังไม่กลั่นกลืนเคี้ยวสิ่งเดียวได้
ประเวณีเป็นที่กำเริบใจ	แต่ใหม่ใหม่มุ่งมอมชีวิตกัน
อุปมาเหมือนผ้าที่นุ่มห่ม	ซื้อใหม่ก็นิยมว่าเชิดฉั่น
ยามขัดสนจนมาสารพัน	ผืนนั้นนุ่มซ้ำประจำกาย

ครั้นได้อื่นผืนใหม่เข้ามาผัด	ก็เหวอะหัดขัดกรุยทำจุยฉาย
เป็นสองผืนขึ้นจิตคิดสบาย	นุ่งหมกรุยกรายทุกเวลา
ก็เหมือนกันกับหมายไม่วายรัก	ที่เก่าก่อนแล้วชักประเชิญหน้า
ลงประเซ็นแล้วก็เฝ้าทุกเวลา	ลงเป็นผ้าชุบอาบไม่เอื้อเพื่อ
แต่ชักชักฟาดฟาดจนขาดวัน	จนเป็นชิ้นเช็ดใช้ไม่เหลือเหลือ
ถึงจะเย็บตะเข็บขาดไม่พาดเจือ	ให้เป็นเนื้อเดิมได้ดังก่อนมา
เหมือนหญิงชายว่าจะตายด้วยกันได้	จะเห็นใจฤาไม่จางไปข้างหน้า
ลึนกับพันอยู่ด้วยกันเป็นอัตรา	ลงเวลาก็กระทบกระทั่งกัน ¹

บทกลอนดังกล่าวใช้โวหารภาพพจน์ซึ่งแสดงคุณค่าทางภาษาโดยการนำสิ่งหนึ่งมาเปรียบกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้ปรากฏภาพที่ชัดเจนและลึกซึ้งขึ้นในใจ ทำให้ผู้อ่านและผู้ฟังเกิดจินตนาการ ผู้แต่งใช้คำว่า “เหมือน” “ดูจ” “อุปมา” เพื่อเปรียบเทียบ นางพิมเปรียบเทียบกับผู้หญิงกับอาหารซึ่งต้องมีความหลากหลาย ถ้าจัดอาหารแบบเดิม ๆ ผู้ชายก็จะเบื่อและต้องการหาอาหารอย่างอื่นมาแทนแก้เบื่อ นางพิมเปรียบตัวเองกับผ้าผืนที่พ่ายแก้วชอบ ตอนได้ผ้ามาใหม่ ๆ ก็รักและเอ็นดู แต่เวลาผ่านไปผ้าผืนนั้นก็เก่าและโทรม ใช้ประโยชน์ไม่ได้ ผู้ใช้ผ้ายังมีผ้าผืนใหม่อีกหลาย ๆ ผืนมาแทนจนลืมไปว่าเคยรักเคยชอบผ้าผืนเดิมมากแค่ไหน เหมือนกับหนุ่มสาวที่รักกันช่วงแรก ๆ ก็คิดว่าจะรักกันตลอดไป สัญญา สาบานว่าจะรักกัน แต่พอมีคนใหม่เข้ามาในชีวิตผู้ชายก็จะลืมคำสัญญาและหันไปสนใจสิ่งใหม่ ๆ ที่น่าค้นหา น่าลิ้มลองมากกว่า

การใช้ภาษาในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนแสดงถึงความสามารถของผู้แต่งที่ใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึกอย่างลึกซึ้ง ใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าภาษามีพลังทุกอย่างสามารถสื่อผ่านภาษา

3.3.3.2 คุณค่าทางอารมณ์

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก การแย่งชิง การพลัดพราก อันเป็นโครงเรื่องของวรรณคดีเกือบทุกเรื่อง ซึ่งมีหลากหลายอารมณ์ มีทั้งอารมณ์รัก อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์เกลียด อารมณ์สงสาร อารมณ์ขัน อารมณ์

¹ กรมศิลปากร. (2546). เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 1. หน้า 70 – 71.

กล่าวหาญ อารมณ์ว่าเริง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะเด่นของอารมณ์ใน **ขุนช้างขุนแผน** คือ “ขวางน้ำใจ”¹ หมายถึงเรื่องกำลังจะมีตอนจบที่ดีแต่สุดท้ายก็หักมุมและจบไม่ดั่งใจหวังของผู้อ่าน

บทที่แสดงอารมณ์ของตัวละครที่ถือว่าแต่งดี สะท้อนให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกที่อยู่ในใจ ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้ง เข้าใจและเห็นใจนางวันทองคือตอน “ขุนแผนขึ้นเรือน ขุนช้าง ได้นางแก้วกิริยา” ดังนี้

ถึงกรรณกขุนทองอยู่ทั้งคู่	นกไนรีแขวนอยู่ที่เตียงตั้ง
นกเอ๋ยเคยเสียดเสียดดัง	ฟังขึ้นเชยชมอารมณ์นาง
ขุนช้างเรียกว่าแม่วันทอง	สาธิตาเจ้าก็ร้องอย่างนั้นบ้าง
แต่นี้เข้าเฝ้าจะเว้นว้าง	ควรอุปถัมภ์ตามขุนแผนมา
ถึงกลางนอกชานละลานจิต	ตะลึงคิดลึงเลดูเคหา
แล้วข้าเลื่องเยื้องย่างถึงอ่างปลา	ชะโงกหน้ามือช้อนมาชมชู
กลมกลมสมอย่างดละบัน	บ้างว่ายหันเหวี่ยงหางกระทั่งหู
ถึงกระถางต้นไม้ชายตาตุ	เป็นคู่คู่ชูช่ออรชร
มะขามโพรงโค้งคู้เป็นข้อศอก	ฝักกรอกแห้งเกราะกระเทาะล่อน
จันทร์หอมจันทร์คณาจะลาจว	มะลิซ้อนซ่อนชู้อยู่จดี
ลำดวนเอ๋ยจะดวนไปก่อนแล้ว	เกดแก้วพิกลยี่สุนลี
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี	จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ
ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม	จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตลบ
ที่มีดอกก็จะวายระคายคราบ	จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลับไป
ต้นน้อยน้อยลุยก้อยระย้าดี	ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่
จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร	ยุ่งร่านรินไรจะตอมกาย

¹ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์. (2529). *วิจารณ์ตำนานเสภา*. หน้า 79.

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ

ดาวดาตจะต่างได้น้ำใจหาย

ลงบันไดใจเย็นจะขาดตาย

น้ำตาตกกระจายพรั่งพรายลง¹

นางวันทองอยู่กับขุนช้างนานกว่าอยู่กับขุนแผน ดังนั้นนางจึงมีความผูกพันกับ ขุนช้าง บ่านเรือน ผู้คน ก่อนจะต้องออกจากเรือนไปอยู่กับขุนแผนนางวันทองลาเรือนด้วยการบอกลาต้นไม้ ดอกไม้ นก ปลา สิ่งของที่อยู่รอบเรือน การที่บอกชื่อทุกชนิดของต้นไม้ ดอกไม้ นก ปลาแสดงให้เห็นถึงความผูกพันและความอาลัยของคนที่กำลังจะจากไป คืออารมณ์ของนางวันทอง ต้องอำลาสถานที่ที่สะดวกและคุ้นเคยไปอยู่ในอีกที่หนึ่ง ซึ่งสภาพของสถานที่สองแห่งนี้แตกต่างกันมาก ใจนางโศกเศร้า หวาดกลัว กังวลอนาคตตัวเอง

3.3.3.3 คุณค่าด้านปรัชญาชีวิต

ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ผู้แต่ง **เสภาขุนช้างขุนแผน** มีการใส่คติสอนใจต่าง ๆ เป็นปรัชญาชีวิตทำให้ผู้อ่านรู้จักโลกและเข้าใจชีวิตหรือเรียกว่ามีคุณค่าด้านปรัชญาชีวิต เช่น คำสอน ธรรมชาติของมนุษย์และความเป็นจริงของสังคม ในเรื่องขุนช้างเป็นตัวละครที่รูปร่างอัปลักษณ์ ใจร้ายใจดำ เป็นมหาเศรษฐี ขุนแผนหน้าตาดี เก่งกล้ามีความสามารถ นางวันทองเลือกขุนแผนเป็นผู้ที่จะครองรักตลอดชีวิต แต่ชะตากรรมพรากวันทองกับขุนแผนไปมากกว่าหนึ่งครั้งและยังทำให้การพลัดพรากนั้นหุดหู่มากขึ้นโดยให้วันทองต้องไปอยู่กับขุนช้างด้วย

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตัวละครหลักของเรื่องไม่ว่าจะเป็นขุนช้าง ขุนแผนหรือพระพันวษา ล้วนมีส่วนบกพร่องและทำผิดพลาด ขุนช้างรูปชั่วแต่ร้ายรวย หลงรักวันทองอย่างจริงใจ ไม่ได้รังเกียจว่านางเป็นเมียขุนแผนแล้ว โกหกปลิ้นปล้อนและโหดร้ายก็เพราะรักวันทอง ขุนแผนเสียวันทองให้ขุนช้างไปก็เพราะอารมณ์วูบไหวของตัวเอง และเพราะความเป็นคนอารมณ์วูบไหวมาก ฉะนั้นเวลากลับมาหานางเพราะความรักที่ตัดใจไม่ขาดครั้งใดก็ยังไม่วายเหน็บแนมให้เจ็บอกเจ็บใจกันทุกครั้ง พระพันวษาก็เป็นกษัตริย์ที่ใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง ส่วนตัวละครผู้หญิงในเรื่องไม่ว่าจะเป็นวันทอง ลาวทอง แก้วกิริยา สร้อยทอง สร้อยฟ้า ฯลฯ ก็ล้วนแต่มีชะตากรรมที่ถูกกำหนดโดยผู้อื่น แม้แต่ระดับลูกเจ้าเมืองอย่างลาวทอง สร้อยทอง และสร้อยฟ้าก็เป็นเพียงหญิงเมืองที่ใช้เป็นบรรณาการแก่เมืองใหญ่เพื่อค้าขุนเอกราชของบ้านเมืองตน ผู้อ่านผู้ฟัง**เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**จะมีอารมณ์คล้อยตามของชะตากรรมของ

¹ กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 2*. หน้า 53 – 54.

ตัวละครและเมื่อคิดว่าผู้แต่งต้องการเสนอสาระอะไร อาจกล่าวได้ว่า ผู้แต่งชี้ให้เห็นว่าชีวิตไม่เที่ยงแท้แน่นอน ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงได้เสมอ บางครั้งเราคาดไม่ถึง อย่างนางวันทอง ได้เข้าเฝ้าเพื่อจะมีโอกาสเลือกกำหนดชีวิตของตนเองว่าจะอยู่กับขุนช้าง ขุนแผน หรือพลายงาม แต่คำตอบของนางที่คิดว่า “อย่าเลยจะพูลเป็นกลางไว้ น้ำพระทัยท้าวจะแยกให้แตกฉาน” กลับทำให้นางถูกสั่งประหารชีวิต จมื่นไวยเสวยราชย์ไปเข้าเฝ้าพูลขอชีวิตแม่ พระพันวษากลับไม่เกรี้ยวดังที่ใครๆ คาดการณ์ไว้ พระราชทานชีวิตให้ แต่พระยายมราชกลับมองเห็นจมนไวยเป็นทหารในวังรีบออกมาเร่งให้ลงดาบ นางวันทองจึงต้องตายอย่างน่าอนาถ แต่ก็สอดคล้องกับดวงชะตาถึงฆาตของนางที่ขุนแผนสังเกตเห็นไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว¹

ในตอน “กำเนิดพลายงาม” เมื่อขุนแผนโมโหจะไปฆ่าขุนช้างเพราะรู้ว่าพลายงามถูกขุนช้างฆ่าเกือบตายแต่โชคดีที่มีผีช่วยไว้ นางทองประศรีจึงห้ามเพราะไม่อยากให้สร้างบาปกรรมเพิ่ม นางสอนขุนแผนว่า “ยากแล้วมีใหม่สำเร็จถึงเจ็ดหน” ตรงกับสำนวน “ชั่วเจ็ดที่ดีเจ็ดหน” ซึ่งให้อ่านเห็นถึงความจริงของโลก คือทุกสิ่งในโลกไม่มีอะไรแน่นอน มีสิ่งที่ตรงกันข้ามเสมอไป “มีดีมีชั่ว มีจน มีรวย มีโชคมีเคราะห์ หมุนเวียนเปลี่ยนไปเป็นวัฏจักรแห่งชีวิต”²

3.3.3.4 คุณค่าด้านภูมิปัญญา

ประคอง นิมนานheimินท์ให้ความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่าภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้นเพื่ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและสะดวก วิถีชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกับวิถีชีวิตของคนกลุ่มอื่น ๆ

ภูมิปัญญาหมายถึงความรู้หรือระบบความรู้ที่มนุษย์ค้นพบหรือคิดค้นขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย มีความสะดวกสบาย สุขสงบและบันเทิงใจ ในวิถีชีวิตของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม เราจะพบภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ภูมิปัญญาในการสร้างที่อยู่อาศัย ภูมิปัญญาในการทำมาหากิน ภูมิปัญญาในการผลิตและถนอมอาหาร ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพพจนามัย ภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญาในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความมั่นคงปลอดภัยของครอบครัวและสังคม เป็นต้น ภูมิปัญญาในวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชนอาจมีทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

¹ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). วรรณคดีไทยที่ครูไทยควรทราบซึ่ง ใน *สุนทรียภาพแห่งชีวิต*. หน้า 116 - 117.

² รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). *สืบสานสร้างสรรค์วรรณศิลป์*. หน้า 36.

สภาพแวดล้อม และลักษณะทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ภูมิปัญญาในวิถีชีวิตของกลุ่มชนอาจมีการสั่งสม ปรับเปลี่ยนและสืบทอดต่อ ๆ กันมาหลายชั่วคน ภูมิปัญญาบางอย่างอาจรับถ่ายทอดมาจากกลุ่มชนอื่น ๆ ด้วย¹

สุกัญญา สุขฉายา ขยายเพิ่มเติมในเรื่องของภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณคดีว่า “ภูมิปัญญาในภาษาและวรรณคดีไทย หมายถึง ความรู้หรือระบบความรู้ของคนไทยในด้านต่าง ๆ ที่ได้สั่งสมและถ่ายทอดเอาไว้ในภาษาไทยและวรรณกรรมไทย”² ใน **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของคนไทย เช่น ภาษาและคำสอน กฎหมาย การรักษาโรค การเกษตร เครื่องดนตรี เครื่องนุ่งห่ม อาหารและเครื่องมือประกอบการทำอาหาร ศิลปะ ฯลฯ แสดงให้เห็นถึงความละเอียด ประณีต เล่าเรื่องราวในสังคม ความผูกพันของมนุษย์กับธรรมชาติ ความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยสมัยนั้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีประโยชน์ทั้งด้านบันเทิงและเป็นแนวปฏิบัติให้แก่ผู้อ่านผู้ฟัง

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาไทย ดังในบทที่กล่าวถึงศิลปะในการปักม่านของนางวันทอง

ม่านนี้ฝีมือวันทองทำ	จำได้ไม่ผิดนัยน์ตาพี่
เส้นไหมแน่นเขียนแนบเนียนดี	ลั่นฝีมือแล้วแต่นางเดียว
เจ้าปักเป็นป่าพนาเวศ	ขอบเขตเขาคลุ่มชุ่มเขียว
รุกชาติดาศใบระบัดเรียว	พริ้งเปรี้ยวดอกกระดะดวง
ปักเป็นมยุราลงรำร่อน	ฝ้ายพ็อนอยู่บนยอดภูเขาหลวง
แผ่หางกางปีกเป็นพุ่มพวง	ชะนีหนองเหนียวไม่ช้ำยอดตา
ปักเป็นหิมพานต์ตระหง่านงาม	อร่ามรูปพระสุเมรุภูผา
วินัยตักหักกันเป็นหล่นมา	การวิกอิสินธยุคุณธ

¹ ประคอง นิมมานเหมินท์. (2541). ภูมิปัญญาไทยในการต้อนรับเชื้อเชิญ ภาพสะท้อนในวรรณกรรมล้านนาภาคเหนือ. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องภูมิปัญญาไทยในวัฒนธรรมทางภาษา*. หน้า 59.

² สุกัญญา สุขฉายา. (2544). ภูมิปัญญาในการรักษาตัวรอด พินิจจากวรรณคดีไทย ใน *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*. หน้า 45.

อากาศคงคาชลาลัย	มัจฉินท์ห้าแถวแนวสลดอน
ไกรลาสสะอาดเยี่ยมอรชร	ฝูงกนกนครนรพิทยา
ลงเล่นน้ำดำด้นโนนาคาต	ใสสะอาดเยือกเย็นเห็นขอบผา
หม่อมมั่งกรปักเยี่ยมล่อของ	น้องเอ๋ยช่างฉลาดล้ำมนุษย์
เจ้าปักเป็นพระลอคคโลก	ถึงกาหลงทรงโคกกำสรตสด
แสนคะนึ่งถึงองค์องค์นุช	พระทรงเสี้ยงสายสมุทรมมาเป็นลง
แสนคะนึ่งถึงองค์พระเจ้าแม่	พระลอคแล่นน้ำแดงดังแสงผาง
ละลักษณวิไลโดยปรางค์	คะนึ่งนางพระพี่น้องทั้งสององค์
ปู่เจ้าท้าวใช้ให้ไก่แก้ว	มาล่อแล้วพระลอคไล่เตลิดหลง
ถึงสวนพระยังแสนกำสรตทรง	ปักเป็นองค์พระเพื่อนพระแพงทอง
สู่สวนพระยังแสนกำสรตทรง	พระลอคโลมเสพสุขประสมสอง
พี่เลี้ยงเคียงข้างคอยประคอง	นางร่อนนางโรยรองบาทงสู่ ¹

ม่านชั้นแรกของวันทองเป็นเรื่องภูมิศาสตร์ตามคติของพราหมณ์ที่ปรากฏในเรื่อง **ไตรภูมิพระร่วง** วันทองปักม่านได้เหมือนจริงมาก เห็นอิริยาบถของสัตว์ต่าง ๆ และดูมีชีวิตชีวา ขุนแผนเดินผ่านม่านชั้นนี้ ดูจากลายปักก็รู้ว่าเป็นฝีมือของวันทองเพราะการปัก “แนบเนียนดี” และ “ลื่นฝีมือแล้วแต่นางเดียว” ขุนแผนชมว่า “น้องเอ๋ยช่างฉลาดล้ำมนุษย์” เพราะวันทองรู้จักนำวรรณคดีเรื่องสำคัญมาปักอย่างประณีต ดงาม แสดงให้เห็นว่าวันทองเป็นคนมีความรู้และรู้จักนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ขั้นตอนต่อไปคือม่านเล่าเรื่องราวของพระลอค แสดงให้เห็นว่าคนสมัยก่อนนิยมเรื่องนี้มาก ขุนแผนยืนชมม่านและนึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน **ลิลิตพระลอ** ตั้งแต่ปู่เจ้าสมิงพรายเสกสลาเหิน พระลอคตามไก่ พระเพื่อนพระแพงปรึกษากับพี่เลี้ยงสองคน ฝีมือปักม่านของวันทองดีมากไม่มีใครเทียบ

¹ กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 2*. หน้า 39 – 40.

จะเห็นได้ว่าคนไทยมีภูมิปัญญาในด้านศิลปะ โดยเฉพาะงานฝีมือและงานหัตถกรรม รู้จักเอาเรื่องเล่าในวรรณคดีมาดัดแปลงในงานศิลปะแขนงอื่น ๆ เพื่อตกแต่งให้สวยงาม เพื่อสืบทอดเรื่องราวและเพื่ออนุรักษ์ของเหล่านั้น

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนถือว่าเป็นวรรณคดีที่ดีมากเรื่องหนึ่งที่เต็มไปด้วยภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดกันมา นับเป็นมรดกอันล้ำค่าของคนไทยที่ควรรักษาและเผยแพร่

4. วิถีชีวิตไทย

วิถีชีวิตไทยคือแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นแหล่งรวมความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทย การปฏิบัติ การศึกษาอบรม และการสืบทอดวัฒนธรรม ผู้วิจัยจะศึกษาความหมายของวิถีชีวิตไทย คุณค่าและความสำคัญของวิถีชีวิตไทย และวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏใน**ขุนช้างขุนแผน**

4.1 ความหมายของวิถีชีวิตไทย

ตามรูปศัพท์ คำว่า “วิถี” มีความหมายว่า สาย แนว ถนน ทาง¹ เมื่อคำว่า “วิถี” ประกอบกับคำว่า “ชีวิต” กลายเป็น “วิถีชีวิต” ซึ่งแปลว่า “ทางดำเนินชีวิต”² หรือการกระทำตามวิธีการหรือแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต โดยกระทำอย่างต่อเนื่องจนติดเป็นนิสัย กระทั่งการกระทำนั้นได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ให้ความหมายของคำว่าวิถีชีวิตไทยไว้ว่าวิถีชีวิตไทยหมายถึงแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย

วิถีชีวิต หมายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมถึงปัจจัยที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค นอกจากนี้วิถีชีวิตยังหมายถึงความรู้เรื่องสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประเพณี ปฏิบัติ การศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน³

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. หน้า 119.

² แหล่งเดิม. หน้าเดิม.

³ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา. หน้า 12.

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานความหมายของคำว่า วิถีชีวิตไว้ว่าวิถีชีวิตคือความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร บ้านเรือน เครื่องนุ่งห่ม การรักษาโรค การศึกษา การบันเทิง

วิถีชีวิต น่าจะหมายถึง ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน วัน ๆ คนทั้งหลายทำอะไรกัน คนเราต้องรับประทานอาหาร (เป็นวิถีชีวิต) แต่จะรับประทานอาหารอะไร แบบไหนนั้นเป็นวัฒนธรรม นอกจากนั้นต้องมีบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย ต้องมีเครื่องนุ่งห่ม เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็พยายามที่จะคิดแก้ไข รักษาดูแล แล้วมาในสมัยหลัง ๆ ก็จะต้องมีความรู้ จะดำรงชีวิตได้ก็ต้องเล่าเรียน นั่นก็เป็นวิถีชีวิต ต้องทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพ ต้องการเครื่องประเทืองใจร้องรำทำเพลง ฟังคำพูดที่ไพเราะเป็นวรรณกรรมอะไรอย่างนี้ ต้องมีความรู้สึกนึกคิด มีเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ นี่ก็เป็นเรื่องของความเชื่อต่าง ๆ พวกนี้เป็นวิถีชีวิตทั้งนั้น¹

ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา ให้ความหมายของวิถีชีวิตไทยว่าหมายถึงการดำเนินชีวิตของไทยตามแบบไทย ๆ และย้ำความสำคัญของการเรียนรู้วิถีชีวิตไทยผ่านวรรณคดีดังนี้

วิถีชีวิตไทยคือการดำเนินชีวิตของคนไทยตามแบบไทย ๆ คนไทยมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไรในสมัยก่อน การดำรงชีวิตในสังคมของคนไทยเป็นอย่างไร เรื่องนี้ประวัติศาสตร์ไม่อาจจะตอบได้อย่างละเอียดลออหรือทำให้เห็นภาพวิถีชีวิตของคนไทยได้ชัดเจนเท่าวรรณคดีเพราะประวัติศาสตร์เป็นบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของเวลา ในเวลาไหนเป็นปกติไม่มีอะไรเกิดขึ้น ช่วงนั้นก็ผ่านไป²

สรุปได้ว่าวิถีชีวิตคือทางดำเนินชีวิต ส่วนวิถีชีวิตไทยคือทางดำเนินชีวิตของชาวไทยที่แสดงให้เห็นถึงความคิด ค่านิยม ตลอดจนความเป็นไทยที่มีอยู่ในสังคมไทย

¹ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2545). ภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิตไทย : เอกสารการสัมมนาวิชาการ. หน้า 10 - 11.

² ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา. (2539). วรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย ใน สารสถาน ภาษาไทย. หน้า 28.

4.2 คุณค่าและความสำคัญของวิถีชีวิตไทย

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีมรดกทางวัฒนธรรมมากมาย มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม มีขนบธรรมเนียมประเพณี มีสมุนไพรที่นำมาใช้ทำอาหารและยารักษาโรคเป็นที่รู้จักทั่วโลก สิ่งเหล่านี้พบเห็นได้ทั่วไปในสังคมไทย เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของคนไทยซึ่งเป็นวิถีชีวิตไทยที่มีคุณค่า¹

วิถีชีวิตไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและโดดเด่นแสดงให้เห็นภูมิปัญญาไทย นักท่องเที่ยวทั่วโลกรู้จักวิถีชีวิตไทยหลายอย่าง เช่น ประเพณีสงกรานต์ การทำบุญใส่บาตร อาหารไทย บ้านเรือนไทย เป็นต้น

วิถีชีวิตไทยแสดงให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของชาวไทย ซึ่งสภาพความเป็นอยู่นั้นส่งผลต่อสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของชาวไทย ทุกคนที่สนใจวิถีชีวิตไทยอาจจะรู้จักความแตกต่างทางบุคลิกภาพของคนท้องถิ่นในประเทศไทย เช่น คนไทยภาคเหนือมีจิตใจอ่อนโยน มองโลกในแง่ดี คนไทยอีสานเป็นคนขยัน อดทน เป็นต้น แต่มีน้อยคนที่รู้ว่าสาเหตุที่คนไทยภาคเหนือมีจิตใจอ่อนโยนเพราะว่าภาคเหนืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอากาศเย็นสบายและมีธรรมชาติที่สวยงาม ส่วนภาคอีสานมีสภาพแวดล้อมที่แห้งแล้ง ปลูกพืชผักลำบาก นอกจากนี้วิถีชีวิตของคนไทยในท้องถิ่นยังแสดงผ่านศิลปะการแสดงที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ศิลปะการแสดงของชาวไทยภาคเหนือจะอ่อนช้อยเนื่องจากอากาศของภาคเหนือเย็นสบายและพื้นดินอุดมสมบูรณ์ ส่วนศิลปะการแสดงของชาวไทยภาคอีสานจะมีความเข้มแข็ง จังหวะเร็ว เหมือนกับพฤติกรรมของชาวไทยอีสานที่ต่อสู้กับธรรมชาติเพื่อเอาตัวรอด² แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตไทยมีบทบาทสำคัญมากเป็นส่วนกำหนดบุคลิกภาพของชาวไทย และส่งผลต่อศิลปะการแสดงของชาวไทยในท้องถิ่นด้วย

วิถีชีวิตไทยแสดงให้เห็นประวัติศาสตร์ ความคิด ความเชื่อ ภูมิปัญญาของคนไทย ดังนั้น เมื่อเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวของวิถีชีวิตไทย เพื่อเข้าใจความคิด ความเชื่อของคนไทย จากนั้นมีความรู้เพิ่มเติมด้านประวัติศาสตร์ไทย วิถีชีวิตไทยจึงมีคุณค่าและสำคัญ

4.3 วิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผน

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีเอกของไทย ผู้วิจัยศึกษาจากบทประพันธ์ของวรรณคดีเรื่องนี้ โดยเฉพาะ 2 ตอนที่เป็นแบบเรียนไทย ได้แก่ ตอน “กำเนิดพลายงาม” และ

¹ พรหมเมธ นาถมทอง. (2558). วิถีไทยในกระแส. ใน TAT Review. หน้า 28.

² โสฬส ศิริไสย์. (2541). วิถีชีวิตไทย. หน้า 27.

ตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” แล้วพบว่าใน**ขุนช้างขุนแผน** โดยเฉพาะ 2 ตอนดังกล่าวมีวิถีชีวิตไทยในอดีตอย่างเด่นชัด ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อในการศึกษาเป็น 8 หัวข้อได้แก่ ประเพณีที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว การศึกษา สถานภาพของผู้หญิง การดำรงชีวิต แนวทางในการทำงาน ความเชื่อ และการปกครองบ้านเมือง

4.3.1 ประเพณีที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก

คนไทยให้ความสำคัญในประเพณีเกี่ยวกับชีวิตโดยเฉพาะประเพณีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็กเพราะถือว่าเป็นการเตรียมตัวให้การเริ่มต้นชีวิตราบรื่น ประเพณีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็กที่ปรากฏใน**ขุนช้างขุนแผน**คือการโกนจุก สมัยก่อนเด็กไทยทั้งหญิงชายโกนจุกมาตั้งแต่เด็ก ๆ คือโกนรอบศีรษะ เหลือเพียงปอยผมแล้วขมวดให้เรียบร้อยถึงปักปิ่นหรือรัดด้วยพวงดอกไม้ เมื่อเด็กโตเป็นวัยรุ่น ผู้ใหญ่ก็จะจัดทำพิธีโกนจุกให้ เพื่อจะได้ไว้ผมเป็นแบบผู้ใหญ่ได้ นอกจากนี้การโกนจุกยังเป็นจุดสำคัญของชีวิตเพราะเป็นช่วงเข้าสู่วัยใหม่ เด็กผู้ชายจะเริ่มเรียนหนังสือเพื่อเตรียมตัวทำงานในอนาคต เด็กผู้หญิงก็จะห่มผ้าแบบสาว ๆ เรียนรู้งานบ้านงานเรือนเตรียมตัวเป็นแม่บ้าน อายุในการโกนจุกของเด็กผู้ชายคือ 13 ปี ผู้หญิงคือ 11 ปี¹

พิธีโกนจุกที่ปรากฏใน**ขุนช้างขุนแผน**เป็นพิธีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งหมด โดยเชิญพระมาสดมมนตร์ที่บ้าน มีการช้ดน้ำมันตรให้เด็กและผู้ร่วมงาน ทำบุญเลี้ยงพระและมีการเล่นมหรสพ² ซึ่งตอนปลายงามโกนจุกคือตอนอายุ 13 ปี นางทองประศรีเลือกฤกษ์ยามยามดีแล้วนิมนต์พระสงฆ์ 12 รูปมาที่บ้านสวดมนตร์ถึงค่ำ หลังจากนั้นก็ช้ดน้ำมันตรและเล่นเสภา

จากขั้นตอนพิธีโกนจุกแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีวิถีชีวิตที่ภายนอกดูเรียบง่าย แต่คนไทยใส่ใจและปฏิบัติทุกขั้นตอนอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ทุกช่วงเวลาสำคัญนั้นดำเนินอย่างราบรื่นไม่มีอุปสรรค

4.3.2 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว

ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวคือหนึ่งในลักษณะเด่นของวิถีชีวิตไทย³ ซึ่งความรัก ความเป็นห่วงของแม่ที่มีต่อลูก ความเคารพ ความกตัญญูของลูกที่มีให้แม่ที่ปรากฏใน

¹ จันทรแจ่ม บุนนาค. (2538). *ประเพณีไทยในขุนช้างขุนแผน Traiditional Thai Ways references collected from the story of Khun Chang Khun and Khun Paen*. หน้า 37.

² เสาวลักษณ์ อนันตศาสน์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 237.

³ กนก จันทรขจร. (2544). *คู่มือวัฒนธรรม วิถีชีวิต*. หน้า 174.

ขุนช้างขุนแผนเป็นภาพสะท้อนสังคมครอบครัวไทยในสมัยก่อนโดยมีตัวละครนางวันทองและพลายงามเป็นตัวอย่าง เป็นตัวแทนและยังเป็นคำสอนให้รักและดูแลคนในครอบครัว

ครอบครัวไทยในขุนช้างขุนแผนมี 3 แบบคือครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย และครอบครัวผสม ครอบครัวเดี่ยวคือครอบครัวที่มีพ่อ แม่ ลูก เช่น ครอบครัวขุนช้าง วันทอง และพลายงาม สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์และดูแลกันอย่างใกล้ชิด ครอบครัวขยายคือครอบครัวที่มีครอบครัวเดี่ยวอยู่ด้วยกันมากกว่า 2 ครอบครัว เช่น ครอบครัวจ้มน้อย ศรีมาลา สร้อยฟ้า นางทองประศรี พลายชุมพล เพราะเป็นครอบครัวใหญ่กว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจึงลดน้อยลงและอาจจะดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวได้ไม่ทั่วถึง ครอบครัวผสมคือครอบครัวที่มีสามี 1 คนและมีภรรยาหลายคน เช่น ครอบครัวจ้มน้อย ศรีมาลาและสร้อยฟ้า ผู้มีอำนาจสูงสุดคือจ้มน้อย¹

ถึงแม้ว่าครอบครัวจะแบ่งเป็นหลายแบบแต่พ่อแม่ก็รักและดูแลลูกอย่างใกล้ชิด รักและเป็นห่วงลูกอยู่เสมอ ส่วนลูกก็รักและมีความกตัญญูต่องานที่พ่อแม่ได้ทำไว้กับพลายงาม ตั้งแต่คลอดพลายงามจนพลายงามอายุได้ 9 ขวบ นางวันทองดูแลพลายงามเป็นอย่างดี รักและเอาใจใส่อยู่ตลอดเวลา นางดูแลลูกตั้งแต่เรื่องของการกิน การนอน การนุ่งห่ม การนอน ฉะนั้นเมื่อต้องพรากจากลูกชายจึงคร่ำครวญถึงช่วงเวลาเก่า ๆ ที่เคยอยู่ด้วยกัน มองสิ่งรอบข้างก็เห็นแต่ความทรงจำที่มีกับลูก ดูแลเรื่องเสื้อผ้า เกลี้ยผมให้ลูกชาย แสดงให้เห็นถึงความรักยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ที่ต้องการให้ลูกได้รับสิ่งที่ดีที่สุด

พลายงามได้รับความรัก ความดูแลเอาใจใส่จากแม่มาตั้งแต่เกิด ไม่เคยต้องทำอะไรด้วยตัวเอง เมื่อพลายงามรู้ว่าต้องจากแม่ไปและไม่มีกำหนดพบกันอีก พลายงามจึงเข้าใจความรักที่แม่มีให้ตนซึ่งไม่มีให้หาใครเทียบได้ พลายงามแสดงความเป็นลูกกตัญญูเมื่อได้เลื่อนยศเป็นจ้มน้อยแล้วไปรับแม่กลับมาอยู่กับตนเพื่อที่จะได้ดูแล ตอบแทนบุญคุณของแม่ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูมาเกือบ 10 ปี

4.3.3 การศึกษา

สมัยก่อนสถาบันการศึกษาขั้นต้นคือครอบครัว รองลงมาคือวัด การศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกัน ผู้ชายมีสิทธิได้ไปเรียนนอกบ้านหาวิชาความรู้และวิชาป้องกันตัว ส่วนผู้หญิงถ้าที่บ้านมีฐานะก็จะได้เรียนหนังสือ แต่ถ้าไม่มีฐานะก็ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ

¹ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 295.

การเรียนรู้หนังสือของผู้ชายสำคัญมากเพราะเป็นการเตรียมตัวที่จะรับราชการเพื่อเป็นหน้าตาให้กับครอบครัว เป็นเกียรติให้กับตัวเองและได้รับใช้แผ่นดิน

การศึกษาแผนโบราณเน้นที่เด็กชายมากกว่าเด็กหญิง เป็นเพราะอิทธิพลของการปกครองสมัยโบราณนับตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา พลเมืองที่เป็นชายฉกรรจ์ต้องเป็นทหารทุกคน พอมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น สมเด็จพระรามาธิบดีอยู่ทองได้ใช้วิธีการปกครองแบบกรุงสุโขทัยปนกับแบบขอม คือการควบคุมผู้คนพลเมืองใช้วิธีการแบบทหาร ส่วนประเพณีการปกครองและขนบธรรมเนียมในราชสำนักใช้ตามแบบขอม จนกระทั่งถึงรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระองค์ได้ทรงแก้ไขวิธีการปกครองเป็นฝ่ายทหารกับฝ่ายพลเรือน จัดการปกครองขยายออกไปถึงหัวเมืองและทรงริเริ่มระบอบศักดินาขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการปกครองและเป็นบำเหน็จรางวัลต่อขุนนาง ข้าราชการที่มีความจงรักภักดีต่อบ้านเมือง¹

ด้วยเหตุดังกล่าวคนไทยจึงสอนให้ลูกชายเรียนดั่งที่วันทองสอนพลายงามให้ชายเรียนหนังสือและขุนแผนสอนลูกให้เรียนวิชาติดตัว ทั้งนี้เพราะการศึกษาจะนำมาซึ่งเกียรติยศและความเจริญก้าวหน้า

นอกจากการศึกษาเรื่องความรู้แล้ว คนไทยโบราณยังมีการศึกษาวิชาต่าง ๆ คือ การศึกษาด้านโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนซึ่งพลายงามได้เรียนจากตำราเก่าของขุนแผนโดยมีนางทองประศรีแนะนำ ได้แก่ คัมภีร์พุทธเพท ล่องหนเสน่ห์หกล เล่ามนตร์ เสกขม้น อยู่ยงคงกระพัน เลขยันต์ หัวใจคติปิโส สะเดาะไข้ สะกดมนตร์ ธรรมกรรมฐานนิพพาน เรียกภูต ปราบผี ผูกยันต์จากหญ้า

ผู้ชายต้องเรียนรู้และอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน ดังความรู้ที่จมีนศรีสอนเพิ่มเติมให้พลายงามเช่น กฎหมาย กฎัยการศึก กฎมณเฑียรบาล พระบัญญัติสุภาสิตพระร่วง คำราชาศัพท์ ซึ่งเป็นความรู้ที่ต้องติดตัวถ้าคิดว่าจะเป็นขุนนางในอนาคต

สำหรับการศึกษาของสตรีในสมัยโบราณก็จะศึกษาเล่าเรียนเพื่อเตรียมตัวเป็นแม่บ้าน ไม่นิยมให้ลูกหลานผู้หญิงออกไปเรียนหนังสือนอกบ้าน คนที่มีโอกาสเรียนหนังสือถึงขั้นอ่านออกเขียนได้มีน้อย ส่วนใหญ่เป็นลูกผู้ดีที่บ้านมีฐานะ แต่ก็ไม่นิยมให้ผู้หญิงได้เรียนหนังสือซึ่งเห็นได้ชัดจากบทบาทของตัวละครหญิงใน **ขุนช้างขุนแผน** ทั้งลูกเจ้าเมืองอย่างนางสร้อยทองและ

¹ เสาวลักษณ์ อนันตศาสน์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 304.

นางสร้อยฟ้า หรือลูกคนธรรมดาอย่างนางวันทอง ศรีมาลา ต่างไม่ได้ออกไปเรียนหนังสือนอกบ้าน แต่จะเรียนวิชาฝึกงานบ้านงานเรือนเพื่อเตรียมตัวเป็นภรรยาที่ดี

4.3.4 สถานภาพของผู้หญิง

ผู้หญิงสมัยก่อนมีหน้าที่ทำงานบ้าน ดูแลปรนนิบัติสามี ผู้ชายมีภรรยาหลายคนได้และจะได้รับค่าขึ้นชมเพราะเป็นคนมีฐานะดี ร่ำรวยเพราะสามารถดูแลภรรยาหลายคนได้ แต่ผู้หญิงจะมีสามีมากกว่าหนึ่งคนไม่ได้ เป็นเรื่องน่าอับอาย

นางวันทองเป็นแบบอย่างของผู้หญิงไทยสมัยก่อนคือ รูปโฉมงดงาม เก่งงานบ้านงานเรือน ฝีมือปักม่านยอดเยี่ยมแต่มีชีวิตที่ต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น ชีวิตของนางทำตามคำแนะนำและคำสั่งของคนอื่นตลอด ได้แก่ คบกับเถรแก้วเพราะพี่เลี้ยงยุยงส่งเสริม มีสามีสองคนเพราะแม่เห็นแก่สมบัติ ชีวิตต้องลำบากทั้งกายและใจเพราะขุนช้างและขุนแผนแย่งชิง เมื่อลูกชายมารับก็ไปด้วยเพราะโดนบังคับ นางไม่เคยคิดจะหลีกหนีหรือต่อสู้และใช้ชีวิตแบบไม่ใช่เจ้าของชีวิต ชีวิตของนางถูกสังคมไม่อนุญาตให้เลือก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกอยู่กับใคร ใช้สิ่งของใด ทำอะไร¹

จากการที่นางวันทองไม่เคยได้ตัดสินใจอะไรในชีวิต เมื่อสมเด็จพระพันวษามีดำริว่านางวันทองเป็นต้นเหตุของการแย่งชิงระหว่างขุนช้างกับขุนแผนจึงให้นางเลือกกะทันหันว่าจะอยู่กับใคร นางจึงเลือกไม่ได้แล้วขอให้สมเด็จพระพันวษาช่วยตัดสินใจ ทำให้สมเด็จพระพันวษาริ้วพระองค์ตรัสว่าวันทองเป็นหญิงสองใจที่ “รักพี่เสียดายน้อง” เลือกคนใดคนหนึ่งไม่ถูกจึงเก็บไว้ทั้งสองคน เปรียบจิตใจนางวันทองลึกดั่งทะเลคือไม่รู้วาลึกเท่าไร ไม่สามารถวัดได้ โลกไม่มีจุดสิ้นสุด เปรียบเทียบนางวันทองเหมือนเพชรที่ไร้ค่าเพราะเป็นสิ่งสวยงามแต่เกิดขึ้นในสิ่งที่สกปรก “อัสสนถ้อยจัญไรใจทมิฬ ดังเพชรนิลเกิดขึ้นในอาจุม”

นางวันทองเป็นตัวละครหญิงที่โดดเด่นที่สุดในเรื่อง นางจึงเป็นตัวแทนสะท้อนสภาพผู้หญิงไทยในสังคมสมัยก่อน ซึ่งต้องเชื่อฟังบิดามารดา จงรักภักดีต่อสามี ดูแลงานบ้านงานเรือนและเลี้ยงลูก ไม่ได้มีอิสระในความคิดและการกระทำ

4.3.5 การดำรงชีวิต

ชีวิตของคนไทยที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผนเป็นชีวิตแบบเรียบง่ายดังเห็นได้จากการเดินทาง อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และลักษณะบ้านเรือน คนไทยเดินทางโดยเท้าถ้า

¹ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 130 – 131.

ระยะทางไม่ไกลมากดังที่พลายงามเดินทางไปหาย่าจากสุพรรณบุรีไปกาญจนบุรี ถ้ามีธุระต้องเข้ากรุงศรีอยุธยาก็ต้องนั่งเรือหรือไม้เท้าขึ้นปรากฏเมื่อพลายงามไปหาขุนแผนในคุก ขุนช้างไปถวายฎีกา คนไทยรับประทานข้าวกับอาหารหลายอย่าง นุ่งโจงกระเบนในชีวิตประจำวัน หน้าเรือนไทยมักปลูกต้นไม้มงคล ในงานโกนจุกพลายงาม ชาวบ้านทั่วไปได้สนุกเฮฮา ฟังขับเสภาอย่างมีความสุขเพราะงานบันเทิงแบบนี้จะไม่มีบ่อยๆ เป็นโอกาสที่ทุกคนได้ผ่อนคลายและใกล้ชิดกันมากขึ้น

อาหารการกินก็เป็นของพื้นบ้านไทยมีทั้งอาหารในชีวิตประจำวันเช่นข้าวกับปลา อาหารที่ผ่านการถนอมอาหารเพื่อเป็นเสบียงเวลาต้องเดินทางไกลหรือมีศึก อาหารที่ใช้ในโอกาสพิเศษต้องมีหลากหลายรสชาติ

ส่วนบ้านเรือนของชาวไทยนั้นถ้าเป็นบ้านคนรวยอย่างบ้านขุนช้างก็จะมี การตกแต่งอย่างสวยงามมีม่านปัก ฉากกั้น เครื่องแก้วต่าง ๆ ถ้าเป็นบ้านคนธรรมดาอย่างบ้านนางทองประศรีก็จะนิยมปลูกต้นไม้มงคลเช่นต้นมะยม

การดำรงชีวิตของคนไทยที่ปรากฏใน **ขุนช้างขุนแผน** แสดงให้เห็นว่าคนไทยใช้ชีวิตอย่างสันโดษ มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่

4.3.6 การรับราชการ

คนไทยนิยมทำอาชีพที่มั่นคง¹ โดยเฉพาะอาชีพที่มีเกียรติยศ ดังนั้นคนไทยมักเลือกเป็นข้าราชการเพราะหวังว่าจะมีเกียรติยศและเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวและตระกูล ใน **ขุนช้างขุนแผน** ตัวละครผู้ชายมักหมั่นฝึกวิชาความรู้และวิชาป้องกันตัวเพื่อจะเป็นมหาดเล็ก ถึงแม้ว่าขุนไกรพลพ่ายจะถูกประหารชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่แต่ขุนแผนก็ยังเป็นทหาร ถึงแม้ขุนแผนจะถูกสั่งให้จำคุกแต่พลายงามก็จะถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ขุนแผนบอกลูกว่าอยากให้ลูกสืบทอดการเป็นมหาดเล็กเพราะต้องการให้ลูกดำเนินตามบรรพบุรุษ การเป็นขุนนางจะได้รับใช้พระเจ้าแผ่นดิน แสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

ถ้าลูกหลานขุนนางหรือข้าราชการอยากจะทำตัวเป็นมหาดเล็ก บิดาของคนนั้นจะนำเข้าไปถวายตัวหรือจะให้ผู้รับราชการอยู่แล้วนำไปถวายตัว พระเจ้าแผ่นดินจะรับไว้เป็นมหาดเล็ก เพราะบิดาเป็นผู้รับราชการใกล้ชิด ลูกหลานก็ควรได้รับราชการ แต่ถ้ายังเด็กอยู่ พระเจ้าแผ่นดินก็จะให้นำไปเลี้ยงดูให้เติบโตใหญ่ก่อน จึงจะเรียกเข้ามาใช้งาน ส่วนคนที่ไม่ใช่ลูกขุนนางหรือข้าราชการจะต้องให้ผู้รับราชการฝ่ายหน้าฝ่ายในกราบทูลก่อน ถ้าได้รับอนุญาตแล้วจึง

¹ กนก จันทร์ขจร. (2544). *คู่มือวัฒนธรรม วิถีชีวิต*. หน้า 178.

ถวายเป็นได้¹ การถวายเป็นประเพณีสมัยก่อน เห็นได้จากตอนขุนช้างเป็นเด็ก ขุนศรีวิชัย นำตัวไปถวายตามประเพณี แต่สมเด็จพระพันวษาเห็นว่าขุนช้างยังเด็กอยู่จึงให้ขุนศรีวิชัยพากลับก่อนแล้วค่อยมาเข้าเฝ้าเมื่อเติบโตแล้ว

ครานั้นขุนศรีวิชัย	กราบลงทันทันแล้วทูลว่า
ขอเดชะพระองค์จงดุณา	อันข้าพเจ้าได้บทมาลย์
ขุนช้างบุตรพระพุทเจ้า	ขอทูลเกล้าถวายไว้เป็นทหาร
ด้วยชะตาราศีมีลาภสการ	มาสู่โพธิสมภารพระทรงชัย
แต่เกิดบุตรขุนช้างคนนี้	เงินทองของดีทั้งน้อยใหญ่
ไว้ถวายช้างม้าข้าไท	มีพอที่จะได้ก็ได้มา
ครานั้นสมเด็จพระนเรศวร	ฟังทูลทรงพระสรวลอยู่ร่วนว่า
เออหัวบุตรสมเพชเวทนา	แต่ได้ลาภอย่างว่าก็ชอบกล
เดี๋ยวนี้มันยังเด็กเล็กอยู่	จะมอบไว้ให้ก็ไม่เป็นผล
เอ็งเลี้ยงไว้ก่อนอย่าร้อนรน	ไว้เมื่อจนเติบโตใหญ่จึงให้มา ²

การถวายเป็นมหรสพเล็กมีขั้นตอน มีระเบียบคือต้องเตรียมดอกไม้ ธูปเทียน ไปถวาย ต้องมีข้าราชการฝ่ายในนำเข้าเฝ้าและหัวหน้ามหรสพจะกราบบังคมทูล จะทูลแค่ผู้ขอถวายเป็นลูกของใคร มีความรู้และมีความประพฤติที่ดี³ เพื่อเป็นการยืนยันว่าคนนี้มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเป็นข้าแผ่นดินได้

4.3.7 ความเชื่อเรื่องกรรม

คำว่า “เวรกรรม” “กรรม” และ “กรรมเก่า” ปรากฏในขุนช้างขุนแผนหลายครั้ง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทย คนไทยเชื่อว่าเหตุที่เกิดขึ้นไม่ใช่เหตุบังเอิญ ทุกอย่างเป็น

¹ สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. (2536). ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย. หน้า 221.

² กรมศิลปากร. (2546). ขุนช้าง – ขุนแผน เล่ม 1. หน้า 12.

³ ประจักษ์ ประภาพิตยาร. (2519). ประเพณีและไสยเวทวิทยาในขุนช้างขุนแผน. หน้า 37.

กรรม เป็นผลของการกระทำของชาติก่อน ๆ และชาตินี้ที่ทุกคนต่างต้องเจอและต้องอดทนจนกว่าจะหมดเวรหมดกรรม นอกจากนี้ก่อนจะลงมือทำอะไร คนไทยจะดูฤกษ์ และเชื่อในเรื่องของความฝัน เรื่องโหราศาสตร์และไสยศาสตร์อีกด้วย

ตัวละครใน **ขุนช้างขุนแผน** มีการสังเกตกลางบอกเหตุเพื่อคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น เมื่อขุนช้างลงพลายงามไปฆ่า คิ้วของวันทองกระหม่น นางวันทองเห็นแมงมุม ถ้าใครได้ยินเสียงหรือเห็นแมงมุมตีกก็แสดงว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นกับคน ๆ นั้น หรือคนที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับบุคคลนั้น ซึ่งตามความเชื่อของคนไทยการที่สัตว์บางชนิดแสดงกิริยาอาการผิดปกติหรือมาปรากฏให้เห็นเป็นลางไม่ดี

เมื่อวันทองรู้ว่าพลายงามถูกขุนช้างฆ่าก็พูดคำแรกว่า “ไอ้ชาตินี้มีกรรมจะทำไฉน” และ พลายงามยินยอมเดินทางไปหาญาติที่กาญจนบุรีคนเดียวเพราะ “ด้วยเกิดมามีกรรมจะทำไฉน” ส่วนการที่แม่ลูกต้องพรากจากกันก็ด้วยเหตุว่า “กรรมเคยพรากสัตว์ให้พลัดพราย” กับ “แต่ครั้งนี้มีกรรมจะจำจาก” ถึงแม้ขุนช้างจะฆ่าลูกตัวเองแต่นางวันทองก็ไม่หนีขุนช้างเนื่องจาก “แต่ชาตินี้มีกรรมจึงจำเป็น ได้ช้ายเช่นนี้มาเป็นสามี” พอขุนแผนจะไปฆ่าขุนช้างเพื่อแก้แค้นให้ลูกชาย นางทองประศรีห้ามไว้ด้วย “จะสืบสร้างบาปกรรมไปทำไม” และขุนแผนตัดพ้อ “ไอ้มีกรรมทำไว้แต่ไรมา” และเพราะมี ความเชื่อในเรื่องกรรมเช่นนี้ เมื่อมีคนมาทำนายชะตาของพลายงามกับขุนแผนว่าดี นางทองประศรีจึงดีใจมาก

สาเหตุที่ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** มีความเชื่อหลากหลายเพราะเป็นวรรณคดีที่แต่งขึ้นในสมัยที่คนยังหาเหตุผลมาอธิบายปรากฏการณ์หรือสาเหตุของเรื่องที่เกิดขึ้นไม่ได้ และเรื่องราวบางอย่างก็อยู่เหนือความเข้าใจของมนุษย์ ดังนั้นจึงเต็มไปด้วยความเชื่อต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันความเชื่อเหล่านี้ก็ยังเหลืออยู่บ้าง อาจจะเป็นเพราะว่าคนไทยมีเจตนาจะให้ผู้อื่นถือปฏิบัติตาม²

4.3.8 การปกครองบ้านเมือง

พระมหากษัตริย์ไทยปกครองบ้านเมืองโดยใช้กฎหมายเป็นตัวกำหนดทั้งในการให้รางวัลผู้ทำความดีหรือลงโทษผู้กระทำผิด และการปกครองบ้านเมืองก็ดำเนินการอย่างเป็นระบบ³

¹ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 164.

² แหล่งเดิม. หน้า 146.

³ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. หน้า 307.

สมเด็จพระพันวษาตัดสินคดีโดยยึดกฎหมายเป็นหลัก ตอนจมน้ำไวยลักพาตัวนางวันทอง ถึงแม้ว่าวันทองเป็นแม่ของพลายงามแต่ยังมีศักดิ์เป็นภรรยาขุนช้าง สมเด็จพระพันวษาพิพากษาว่าจมน้ำไวยทำผิดกฎหมายทั้ง ๆ ที่ตัวเองรับราชการอยู่ แทนที่จะปรึกษากับพ่อหรือสมเด็จพระพันวษาโดยตรงเนื่องจากบ้านเมืองมีกฎัยการศึก มีศาลให้ฟ้องคดีแต่กลับทำตามใจตัวเอง พระองค์จึงยึดตามกฎหมายและรับสั่งให้จมน้ำไวยต้องถูกเขียนด้วยลวดและปรับไหมตามกฎหมายซึ่งกฎหมายตราสามดวงระบุไว้ว่า

1 มาตราหนึ่ง ผู้ใดลักไฟรฟ้า (ข้าคน/ลูกเมีย) ทานพานี้แลมีทันทานี้ ยังแต่ต้น น้ำ/ท่าในตลาด ผสานแห่งใด ๆ มีศักขิพยานว่าจะเอาข้าคนทานพานี้จริง ทานว่าผู้นั้นเป็นโจร ให้พานนี้ออกไปนอกเมืองค่าไปปาก น้ำ/ท่า แลเจ้าคนมาพบ ให้ไหมค่ากึ่ง ถ้าส่งแลพานี้ตามทางไปต่างเมืองก็ตีเอาไปขายก็ดี ถ้าได้ตัวคืนมาให้ไหมสองค่า ถ้ามิได้ตัวมาใช้ ให้ใช้ทุนแล้วให้ไหมสองค่า ให้ทวนโดยสกรรมิ สกรร แล้วให้ศักรูปคนไว้ แลคนซึ่งไปด้วยเขานั้นถ้ามันเป็นใจไปด้วยเขา ถ้าเด็กอายุศัสม์ 12 ปี ลงมาอย่าให้มีโทษแก่คนนั้นเลย ถ้าอายุศัสม์ 13/14 ปีขึ้นไปถึงอายุศัสม์ 16 ปี ให้ตีด้วยไม้หวาย 20 ที ถ้าอายุศัสม์ 17 ปีขึ้นไปถึง 25/30 ปี ให้ตีด้วยไม้หวาย 30 ที ส่งให้แก่ เจ้า/นาย มันคืน¹

จะเห็นได้ว่าการที่ประเทศมีกฎหมายเป็นตัวกำหนดช่วยให้การปกครองบ้านเมืองมีระบบและควบคุมง่ายขึ้น ประชาชนจะกลัวการลงโทษจึงไม่กล้าทำผิด พระมหากษัตริย์ทรงใช้กฎหมายในการปกครองบ้านเมืองแสดงให้เห็นถึงความเป็นธรรมและบทบาทสำคัญยิ่งของผู้นำที่เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

5. การศึกษาหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

หนังสืออ่านประกอบเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะของผู้อ่านทั้งทักษะการอ่าน ความคิด การวิเคราะห์ ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีทั้งความง่ายและความยาก ทั้งผู้เรียนและผู้สอนภาษาไทยจึงจำเป็นต้องมีสื่อการสอนคือหนังสืออ่านประกอบ

¹ กรมศิลปากร. (2521). *เรื่องกฎหมายตราสามดวง*. หน้า 338.

5.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบเป็นชื่อเดิมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมแต่วิธีการใช้แตกต่างกันเล็กน้อย หนังสืออ่านประกอบใช้ประกอบหลักสูตร บังคับใช้ในรายวิชา ส่วนหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเรียน ไม่ถูกบังคับใช้ มีผู้ให้ความหมายของหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม (Supplementary Reader) ไว้มาก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการตอบคำถามว่าเป็นเอกสารแบบไหน ใครใช้และมีจุดมุ่งหมายอะไร ดังนี้

กรมวิชาการให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า “หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เรียกว่าหนังสืออ่านประกอบ”¹

ไพพรรณ อินทนิลนิยามว่าหนังสืออ่านประกอบเป็น “หนังสือที่ผู้สอนแนะนำให้ผู้อ่านประกอบการเรียนบางวิชา ทั้งนี้ผู้สอนมีเจตนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจวิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น สาระที่ผู้สอนกำหนดให้อ่านนี้ อาจไม่ได้อยู่ในรูปหนังสือเป็นเล่ม แต่อาจเป็นบทความหรือข้อความที่แทรกอยู่ในหนังสือวารสารหรือเอกสารต่าง ๆ ก็ได้ อย่างไรก็ตาม จัดว่าเป็นหนังสืออ่านประกอบทั้งสิ้น”²

ถวัลย์ มาศจรัส กล่าวถึงความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า “หนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล”³

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งี่สร้างขึ้นโดยอิงจากหลักสูตร เนื้อหาจะกว้างกว่าและอธิบายละเอียดกว่าเนื้อหาที่สอนเพื่อให้ผู้เรียน ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้งด้านการอ่าน ประสบการณ์ การพัฒนาแนวคิดและช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านหรือผู้เรียน

5.2 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ

ประโยชน์ของหนังสือเสริมประสบการณ์โดยเฉพาะหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีดังนี้

¹ กรมวิชาการ. (2534). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. หน้า 67.

² ไพพรรณ อินทนิล. (2546). *การส่งเสริมการอ่าน Better Reading*. หน้า 46.

³ ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. หน้า 3.

1. ส่งเสริมความรู้ ให้ความรู้ หรือทักษะ ความคิด หลักการ หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนากิจการในด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมสติปัญญา ผู้อ่านได้พัฒนาทักษะการสังเกต ตีความ เปรียบเทียบ ใช้เหตุ และผลจำแนก วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สามารถนำความรู้และทักษะเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

3. ส่งเสริมเจตคติที่เหมาะสม สอดแทรกแนวความคิดที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดเจตคติที่เหมาะสมในการนำความรู้ไปใช้ตามแนวทางที่ต้องการ

4. ส่งเสริมความเข้าใจ ใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับความรู้และประสบการณ์ทางด้านการใช้ภาษาของผู้อ่าน เสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนของความรู้และตามพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้อ่าน ให้ตัวอย่างที่เหมาะสม ทั้งยังใช้วิธีหรือเครื่องส่งเสริมความเข้าใจอื่น ๆ เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง คำถาม เป็นต้น

5. ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเรื่องราวซึ่งสัมพันธ์กับผู้เรียน สอดแทรกคำถามต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะหนังสืออื่น ๆ ที่ผู้อ่านอาจจะศึกษาให้กว้างขวางลึกซึ้งขึ้นตามความสนใจ¹

มีผู้วิจัยสนใจศึกษาและสร้างหนังสืออ่านประกอบและหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมไทยเพราะวรรณคดีไทยมีเนื้อหายากสำหรับชาวต่างประเทศ ต้องใช้เวลาศึกษามากจึงต้องสร้างหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับชาวต่างประเทศได้แก่ **หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ**ช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเกิดความสนใจและเข้าใจมากขึ้นในเรื่องของศิลปะ มีความรู้วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มากขึ้น เข้าใจเรื่องราวของตอนสำคัญและสามารถแยกตัวละครจากหัวข้อนได้² และงานวิจัยเรื่องหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง **“สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน** ผลการวิจัยพบว่าหนังสือเล่มนี้สามารถเพิ่มความรู้ให้ผู้เรียนในด้านวรรณคดีไทย ผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อของคนไทย มีนิสัยรักการอ่าน นอกจากนั้นยังสนุกสนาน เพลิดเพลินด้วย³ รวมทั้งหนังสืออ่านประกอบนวนิยายเรื่อง

¹ กรมวิชาการ. (2531). *การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์*. หน้า 5 – 8.

² อัจฉริยา วสุนันต์. (2560). *หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ*. หน้า 67.

³ Shi Lei. (2559). *หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน*. หน้า 80.

“ความสุขของกะทิ” สำหรับผู้เรียนชาวจีนช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักนวนิยายความสุขของกะทิ ได้รับ ความสนุกสนานเมื่ออ่านและยังมีความรู้เพิ่มเติมด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยด้วย¹

ผู้วิจัยพบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้างหนังสืออ่านประกอบโดยใช้เนื้อหาจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมไทยเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศ เพราะเนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมไทยสะท้อนภาษา วัฒนธรรม สังคม และความคิดของคนไทย ช่วยให้ผู้เรียนได้ทั้งทักษะการใช้ภาษาและฝึกคิดวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหนังสืออ่านประกอบคือช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทั้งด้านความรู้ เสริมสร้างทักษะการใช้ภาษา และเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมให้แก่ชาวต่างประเทศ

¹ Zheng Yuan. (2559). การสร้างหนังสืออ่านประกอบนวนิยายเรื่อง “ความสุขของกะทิ” สำหรับผู้เรียนชาวจีน.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและเพิ่มเติมความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยให้ผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีมหาวิทยาลัย 5 แห่งที่เปิดสอนภาษาไทยโดยได้รับการสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาเอกมี 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) และมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) และเปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาโทมี 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยฮานอย (Hanoi University) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ กรุงฮานอย (University of Languages and International Studies, Vietnam National University in Hanoi) และมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ กรุงฮานอย (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hanoi)

ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาไทยระดับสูง ซึ่ง ณ เวลาที่ทดลอง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) ยังไม่มีนักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาไทยระดับสูง มีมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) แห่งเดียว ที่มีนักศึกษาเรียน

วิชาเอกภาษาไทยระดับสูงที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเครื่องมือที่จะใช้วัด จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย การไปทัศนศึกษา การถ่ายรูปเพื่อใช้เป็นภาพประกอบ การสร้างบทอ่านและแบบทดสอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษา **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** โดยเฉพาะ 2 ตอนที่กระทรวงศึกษาธิการคัดเลือกมาเป็นแบบเรียนไทยได้แก่ ตอน “กำเนิดพลายงาม” และตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** ทั้งของชาวไทยและชาวต่างชาติ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตไทย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านประกอบ

2.2 ศึกษาความหมาย ประเภท องค์ประกอบและคุณค่าของวรรณคดีไทยเพื่อเป็นความรู้ทั่วไปด้านวรรณคดีไทย

2.3 ศึกษาเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** โดยเฉพาะตอน “กำเนิดพลายงาม” และ “ขุนช้างถวายฎีกา” อย่างละเอียดเพื่อนำไปออกแบบเป็นเนื้อหาของบทเรียนในเครื่องมือ

2.4 ศึกษาความหมายของวิถีชีวิตไทย ลักษณะเด่นของวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏใน **ขุนช้างขุนแผน** เพื่อนำเนื้อหาจาก **ขุนช้างขุนแผน** ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตไทยมาวิเคราะห์

2.5 ศึกษาความหมายของหนังสืออ่านประกอบ ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านประกอบ ลักษณะของการเขียนหนังสืออ่านประกอบที่ดีและประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบเพื่อสร้างและวัดผลหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

2.6 ทัศนศึกษาที่วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อเก็บข้อมูลความเป็นมาของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และถ่ายรูปใช้เป็นภาพประกอบในเครื่องมือ

2.7 ศึกษาวรรณคดีเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ **ขุนช้างขุนแผน** เพราะวรรณคดีเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนาม มีลักษณะคำประพันธ์ มีกฎการสัมผัสคล้ายกลอนเสภา มีโครงเรื่องเหมือน **ขุนช้างขุนแผน** นางเกี้ยวซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องเหมือนนางวันทองคือมีสามีหลายคน

2.8 ศึกษาวิถีชีวิตของเวียดนามเพื่อนำไปเขียนในบทอ่านเพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจเนื้อหาที่เป็นนามธรรม

2.9 สร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนให้ผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยหนังสืออ่านประกอบมีจำนวน 10 บท

เนื่องจากหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยที่นำข้อมูลมาจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน และส่วนที่ 2 เกี่ยวกับ วิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เนื้อหาที่เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นการแนะนำเรื่องขุนช้างขุนแผน และ ลักษณะของวรรณคดีไทย มี 2 บทได้แก่

บทที่ 1 “จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง” มีเนื้อหา คือ เนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน ความเป็นมาของขุนช้างขุนแผน เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับขุนช้างขุนแผน และวรรณคดีเอกของไทยและเวียดนาม โดยกล่าวถึงวรรณคดีเวียดนามเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) เพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจ

บทที่ 2 “หาเสกามาทั่วที่ตัวดี” เนื้อหาได้แก่ ความหมายของฉันทลักษณ์และคำประพันธ์ ลักษณะของกลอนเสภา วิธีการอ่านทำนองเสนาะกลอนเสภา และฉันทลักษณ์กลอนหกคู่ในเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu)

ส่วนที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน แบ่งเป็น 8 บทได้แก่

บทที่ 3 “ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิด” กล่าวถึงความหมายของประเพณีประเภทของประเพณีในขุนช้างขุนแผน เรื่องย่อตอน “กำเนิดพลายงาม” การทำขวัญในขุนช้างขุนแผน และการโกนจุกในขุนช้างขุนแผน

บทที่ 4 “ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ” กล่าวถึงการศึกษาของผู้ชายในขุนช้างขุนแผน และการศึกษาของผู้หญิงในขุนช้างขุนแผน

บทที่ 5 “แม่รักลูกลูกก็รักยิ่งกว่ารัก” เนื้อหาในบทนี้คือ ครอบครัวใน **ขุนช้างขุนแผน** และลักษณะของครอบครัวไทย

บทที่ 6 “มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก” กล่าวถึงสภาพบ้านเรือนและอาหารการกิน

บทที่ 7 “ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี” เนื้อหาในบทนี้คือ ความนิยมรับราชการใน **ขุนช้างขุนแผน** คุณสมบัติของผู้ที่ จะรับราชการ และพิธีถวายตัวเป็นมหาดเล็กของพลายงาม

บทที่ 8 “เวรกรรมนำไปไม่ร้างรอ” มีเรื่องย่อตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” ความรู้ทั่วไป เรื่องกรรม คำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรม และความเชื่อเรื่องกรรมใน **ขุนช้างขุนแผน**

บทที่ 9 “ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา” กล่าวถึงการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ การปกครองบ้านเมืองใน **ขุนช้างขุนแผน** การถวายฎีกาของขุนช้าง และการปกครองบ้านเมืองของพระพันวษา

บทที่ 10 “ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ” บทนี้เป็นบทสุดท้ายซึ่งกล่าวถึงสถานภาพของ ผู้หญิงในสมัยก่อน ลักษณะของนางวันทอง และสถานภาพของนางวันทอง

2.10 สร้างแบบทดสอบก่อนเรียนของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามทั้งหมด 50 ข้อแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อวัดความสามารถในการอ่านของผู้เรียนก่อนใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่องวิถีชีวิตไทยจากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

2.11 สร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามทั้งหมด 100 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน

2.12 สร้างแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามทั้งหมด 50 ข้อแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อวัดความเข้าใจของผู้เรียนและวัดประสิทธิภาพของหนังสือ

2.13 นำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของอาจารย์

3. การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

3.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญก่อนจะนำหนังสืออ่านประกอบส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งการประเมินเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านความรู้ ด้านภาษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณค่าที่ได้รับ โดยใช้แบบสอบถาม 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพในระดับดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพในระดับดี

คะแนน 3 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพในระดับดีพอใช้

คะแนน 2 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพในระดับต้องปรับปรุง

คะแนน 1 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพในระดับใช้ไม่ได้¹

3.1.2. นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมทั้ง 5 ด้านเพื่อประเมินผลคุณภาพของหนังสือ หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขหนังสืออ่านประกอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

ดร. เจิ่น เก็ม ติ้ว (Tran Cam Tu)

3.2.3 ผู้วิจัยนำผลการประเมินมาเฉลี่ยเพื่อประเมินคุณภาพหนังสือ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพในระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพในระดับดีพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพในระดับต้องปรับปรุง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพในระดับใช้ไม่ได้²

ผลการประเมินเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญมีรายละเอียดดังนี้

¹ พิสนุ พงศ์ศรี. (2557). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. หน้า 202.

² พิสนุ พงศ์ศรี. (2557). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. หน้า 202.

ตาราง 1 แสดงคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนจาก ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	1	2	3		
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	4	4	5	4.33	ดี
1.2 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน	4	4	5	4.33	ดี
1.3 ภาพประกอบเหมาะสม สื่อความหมาย	3	3	5	3.67	ดี
2. ด้านความรู้					
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4.33	ดี
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ	4	4	4	4	ดี
2.3 การอธิบายเนื้อหาชัดเจน	4	4	5	4.33	ดี
2.4 จัดลำดับเนื้อหาเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน ชาวเวียดนาม	4	4	5	4.33	ดี
3. ด้านภาษา					
3.1 ภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย	4	3	5	4	ดี
3.2 ภาษาที่ใช้ มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน	3	4	4	3.67	ดี
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4.33	ดี
4.2 มีความง่าย – ยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4	4	5	4.33	ดี
4.3 คำถามชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา	4	4	4	4	ดี
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
5.1 ให้ความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยแก่ผู้เรียน	5	4	5	4.67	ดีมาก
5.2 ให้ความรู้ด้านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนแก่ ผู้เรียน	4	4	5	4.33	ดี
5.3 ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและวงศัพทท์ให้กับผู้เรียน ชาวเวียดนาม	4	4	5	4.33	ดี
รวมเฉลี่ย	3.9	3.8	4.8	4.2	ดี

จากตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการประเมินคุณภาพคือ 4.2 สรุปได้ว่าคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามอยู่ในระดับดี ผู้วิจัยมีการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
8 (แบบทดสอบ ก่อนเรียนและ หลังเรียน)	ข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น ก. “ว่า” กับ “ยา” ข. “ไม่” กับ “ไป” ค. “หวาน” กับ “ชาญ” ง. “จอม” กับ “หม่อม”	ข้อ ข. “ไม่” กับ “ไป” ไม่ใช่สัมผัสใน ควร เปลี่ยน	บทประพันธ์ดังกล่าว กล่าวถึงเรื่องใด ก. สอนผู้ขายว่าอย่า เชื่อ คำพูดของ ผู้หญิง ข. สอนผู้หญิงว่าอย่า เชื่อ คำพูดของ ผู้ขาย ค. สอนผู้หญิงว่าต้อง มีมารยาทสิบสี่ อย่าง ง. สอนผู้ขายว่าต้อง มีมารยาทสามสิบ สองอย่าง
10 (แบบทดสอบ ก่อนเรียนและ หลังเรียน)	นางวันทองเรียนปักม่านตั้งแต่ อายุเท่าไร ก. 5 ขวบ ข. 6 ขวบ ค. 7 ขวบ ง. 8 ขวบ	เป็นข้อสอบวัดความรู้ ความจำที่ง่ายเกินไป ควรเปลี่ยนเป็นระดับที่ ยากกว่า	ข้อใดกล่าวถึงคำสอน ผู้หญิง ก. เจ้าอุทิศให้ศึกษา วิชาการ ข. อย่าก่อเกินก่อน ผัวไม่พอที่ ค. จ น เติ บ ไห ญ่ ยิ่งยวดได้บวช เรียน ง. ช่วยเสกสวดสอน ให้เป็นแก่นสาร
29 (บทที่ 1)	ได้ยกย่องเป็นยอดของกลอน เสภา	ใช้คำให้เหมาะสมกว่านี้	ได้รับยกย่องเป็นยอดของ กลอนเสภา

ตาราง 2 (ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
121 (บทที่ 6)	นางทองประศรีจึงเตรียมของไว้ มากมายเพื่อให้ลูกใช้ของได้ นานที่สุด	ใช้คำไม่ถูกต้อง	นางทองประศรีจึงเตรียม ของไว้มากมายเพื่อให้ลูกใช้ ของได้นานที่สุด
126 (บทที่ 7)	ข้อใดไม่กล่าวถึงประโยชน์ของ ดินมะยม ก. เป็นอาหาร ข. เป็นไม้มงคล ค. เป็นยารักษาโรค ง. เป็นเครื่องนุ่งห่ม	ข้อ ง. ผิดชัดเจนเกินไป	ข้อใดไม่กล่าวถึงประโยชน์ ของดินมะยม ก. เป็นอาหาร ข. เป็นไม้มงคล ค. เป็นไม้ประดับ ง. เป็นยารักษาโรค
143 (บทที่ 7)	พलयางมต้องเตรียมสิ่งใดบ้าง ในพิธีถวายตัว ก. พานรอง ข. เครื่องประดับ ค. เครื่องแต่งกาย ง. ดอกไม้ รูปเทียน	เหมือนจะต้องตอบ มากกว่า 1	ตัดคำว่าบ้างออก พलयางมต้องเตรียมสิ่งใด ในพิธีถวายตัว จ. พานรอง ฉ. เครื่องประดับ ช. เครื่องแต่งกาย ซ. ดอกไม้ รูปเทียน
148 (บทที่ 9)	เมื่อหายดีแล้วขอจะอยู่กับแม่ สักพักให้หายคิดถึง	ไวยากรณ์ผิด	เมื่อหายดีแล้วจะขออยู่กับ แม่สักพักให้หายคิดถึง
175 (บทที่ 9)	พระมหากษัตริย์ไทยใช้สิ่งใดใน การปกครองบ้านเมือง ก. ศาล ข. อาวุธ ค. กฎหมาย ง. มหาดเล็ก	ข้อ ง. ผิดชัดเจนเกินไป	พระมหากษัตริย์ไทยใช้สิ่ง ใดในการปกครองบ้านเมือง จ. ศาล ฉ. อาวุธ ช. อำนาจ ซ. กฎหมาย

ตาราง 2 (ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
177 (บทที่ 9)	ใครเป็นผู้ถูกลงโทษ ก. ฝิพาย ข. ขุนช้าง ค. มหาดเล็ก ง. พระพันวษา	ข้อ ก. ใช้คำผิดทำให้ ความหมายเปลี่ยน	ใครเป็นผู้ถูกลงโทษ ก. ฝิพาย ข. ขุนช้าง ค. มหาดเล็ก ง. พระพันวษา
185 (บทที่ 10)	เป็นคนที่ไม่เคยได้ตัดสินใจเรื่อง ใด ๆ ในชีวิต	ความหมายยังไม่แสดง ถึงสถานภาพของผู้ หญิงไทย	เป็นคนที่ไม่เคยมีโอกาสได้ ตัดสินใจเรื่องใด ๆ ในชีวิต
186 (บทที่ 10)	การไม่เคยตัดสินใจสิ่งใดใน ชีวิต	ความหมายยังไม่แสดง ถึงสถานภาพของผู้ หญิงไทย	การไม่เคยมีโอกาสตัดสินใจ สิ่งใดในชีวิต

ตาราง 3 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผศ. ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
21 (บทที่ 1)	ขุนไกรพลพาย (ขุน – ไกร – พน – ละ – พาย)	คำอ่านผิด	ขุนไกรพลพาย (ขุน – ไกร – พน – พาย)
21 (บทที่ 1)	เถรवाद (เถ – ระ – वाद)	คำอ่านผิด	เถรवाद (เถน – वाद)
ข้อบท (บทที่ 1-10)	อธิบายข้อบท	ควรมีจุดประสงค์การ เรียนรู้ของแต่ละบท	อธิบายข้อบทอย่างละเอียด เพิ่มขอบเขตเนื้อหาของแต่ละ บท เพิ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ ของแต่ละบท โดยรายละเอียดการแก้ไข ปรากฏอยู่ด้านล่าง

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
20 (บทที่ 1)	จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผน ขุนช้างคือเรื่องราวเกี่ยวกับ ขุนช้างขุนแผน บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง ขุนช้างขุนแผน		ข้อบกพร่อง คือการเล่าขุนแผนขุนช้างและนางวันทองซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง ขุนช้างขุนแผน เรื่องราวเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 147 สมัยกรุงศรีอยุธยา ข้อบกพร่อง บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง ขุนช้างขุนแผน จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วสามารถเล่าเรื่องย่อ ขุนช้างขุนแผน ได้
38 (บทที่ 2)	เสภาคือชื่อกลอนชนิดหนึ่ง บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง ขุนช้างขุนแผน		ข้อบกพร่อง งานโขนจุกวันแรกของพลายงามผ่านไปชาวบ้านมีการเล่นดนตรีเพื่อขับเสภาโดยตามีซึ่งมีประสบการณ์เป็นผู้ขับเสภา ข้อบกพร่อง บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง ขุนช้างขุนแผน จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภาและสามารถแบ่งจังหวะการอ่านกลอนเสภาถูกต้อง

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
56 (บทที่ 3)	“ขวัญ มาหาย่าเกิดอย่า เพลิดเพลิน” เป็นคำกล่าวเชิญ ขวัญในพิธีทำขวัญของพलयงม บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณี ไทยคือการทำขวัญและการ โขน จุก		ข้อบท พलयงมเดินทางใน ป่าได้พบเสือ สิงห์ และฝูงลิง ต้องว่าเหวและเดินทางลำบาก นางทองประศรีจึงเชิญขวัญ ของพलयงมกลับมาและอวย พรให้ขวัญอยู่กับพलयงม ตลอดอย่ามีอันตราย ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหา เกี่ยวกับประเพณีไทยคือ การ ทำขวัญและการโขนจุก จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะมี ความรู้เรื่องการทำขวัญและ การโขนจุก สามารถวิเคราะห์ เนื้อหาของประเพณีไทยจาก บทประพันธ์ได้
77 (บทที่ 4)	“ลูกผู้ขายลายมือนั้นคือยศ” เป็น คำพูดที่นางวันทองสอนพลาย งมว่าเป็นผู้ขายต้องขยันเรียน หนังสือเพื่ออนาคตจะได้ เจริญก้าวหน้า ได้รับการยกย่อง นับถือ		ข้อบท ก่อนพलयงมเดินทาง ไปกาญจนบุรี นางวันทองอวย พรให้พलयงมเดินทาง ปลอดภัย เมื่อโตขึ้นแล้ววข เรียน ขยันเรียนหนังสือ การ เป็นลูกผู้ขายลายมือนั้นสำคัญ เพราะถ้าต้องการรับราชการ ต้องเขียนหนังสือได้ ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหา เกี่ยวกับการศึกษาไทย จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะ เข้าใจการศึกษาของไทยใน สมัยก่อน สามารถวิเคราะห์ ลักษณะและความสำคัญของ การศึกษาจากบทประพันธ์ได้

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
94 (บทที่ 5)	ข้อบทหมายถึงความรักของแม่ที่มีให้ลูก บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวไทย		ข้อบท ก่อนไปกาญจนบุรี พลายงามบอกหลานวันทอง และสำนักในความรักที่แม่มีให้ตน ซึ่งความรักของแม่ไม่มีใครเทียบได้ พลายงามรู้สึกเสียใจ เพราะต้องเดินทางคนเดียว ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวไทย จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจโครงสร้างและลักษณะของครอบครัวไทย สามารถวิเคราะห์ลักษณะของครอบครัวไทยผ่านบทประพันธ์ได้
113 (บทที่ 6)	หน้าบ้านนางทองประศรีปลูกต้นมะยมใหญ่ซึ่งเป็นไม้มงคลและมีคุณสมบัติมากมาย บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนไทย		ข้อบท เป็นการเล่าเรื่องของเด็ก ๆ ซึ่งอยู่บริเวณบ้านนางทองประศรีว่าหน้าบ้านจะมีต้นมะยมใหญ่ เด็ก ๆ ที่ขโมยมะยมของนางจะถูกลงโทษด้วยการหยิก เด็กบอกว่านางทองประศรีร้ายเหมือนเป็นผีเสื้อยักษ์ ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนไทย จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาจะเข้าใจการดำรงชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน สามารถวิเคราะห์การใช้ชีวิตของคนไทยจากบทประพันธ์ได้

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
130 (บทที่ 7)	“ถวาย” คือการให้ “พระองค์” หมายถึงพระมหากษัตริย์ “ธรณี” แปลว่าแผ่นดิน รวมทั้งวรรคหมายถึงการถวายตัวรับใช้พระมหากษัตริย์ การรับใช้พระมหากษัตริย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ คนไทยสมัยก่อนจึงนิยมให้ลูกชายถวายตัว บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับราชการ		ข้อ บ ท ขุนแผนบอกพลายงามว่าต้องตั้งใจเรียนหนังสือแล้วจะพาไปฝากตัวกับพระเจ้านครเพื่อถวายตัวรับราชการ การถวายตัวรับใช้พระมหากษัตริย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับราชการ จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจความคิดของคนไทยที่ต้องการรับราชการในสมัยก่อน สามารถวิเคราะห์จากบทประพันธ์ได้
147 (บทที่ 8)	คำว่า “เวรกรรม” เป็น ความเชื่อหนึ่งของคนไทยเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดและนรกสวรรค์ “ไม่รู้จัก” ถือถูกกำหนดไว้แล้ว ไม่สามารถแก้ไขได้ ทำได้แต่รับผล บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรมของคนไทย		ข้อ บ ท พลายงามกล่าวว่านางวันทองไม่ควรจะพราจจากขุนแผน แต่ที่ต้องพราจจากกันเพราะกรรมกำหนด ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องกรรมของคนไทย จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจความเชื่อเรื่องกรรมของคนไทย สามารถวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องกรรมจากบทประพันธ์ได้

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
163 (บทที่ 9)	“ถวายเป็นกุศล” คือการร้องทุกข์ของราษฎรต่อพระมหากษัตริย์ “ผู้ตาย” คือการสูญเสียความสามารถ บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทย		ข้อบท ขุนช้างขุนแผนไปขวางเรือพระที่นั่ง ขุนช้างร้องทุกข์กับพระพันวษาเพราะโกรธแค้นพระไวยโดยไม่กลัวว่าจะถูกลงโทษที่ถวายเป็นกุศล ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทย จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาจะเข้าใจการปกครองบ้านเมืองของกษัตริย์ไทยในสมัยก่อน สามารถวิเคราะห์การปกครองบ้านเมืองจากบทประพันธ์ได้
180 (บทที่ 10)	นางวันทองมีสามี 2 คนคือขุนแผนกับขุนช้าง ทั้ง 2 คนแย่งชิงนางวันทองหลายครั้งทำให้เกิดความวุ่นวาย พระพันวษาจึงให้นางวันทองเลือกว่าจะอยู่กับใคร นางวันทองไม่รู้ว่าจะเลือกใคร ระหว่างขุนแผน ขุนช้าง และพระไวย พระพันวษาจึงเข้าใจว่าวันทองเป็นผู้หญิงสองใจแล้วรับสั่งประหารชีวิตนาง บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้หญิง		ข้อบท นางวันทองบอกให้ขุนแผนคิดทบทวน วันทองต่างพร้อยเพราะมีสามี 2 คน ไม่ว่าจะอยู่ไหนก็ไม่สามารถเปลี่ยนความจริงนี้ได้ ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้หญิง จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจสถานภาพของผู้หญิงไทยในสมัยก่อน สามารถวิเคราะห์สถานภาพของตัวละครจากบทประพันธ์ได้

ตาราง 3.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
108 (บทที่ 5)	ครอบครัวเดียวเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกที่รุ่น ก. 1 รุ่น ข. 2 รุ่น ค. 3 รุ่น ง. 4 รุ่น	โจทย์และตัวลวงยังไม่ชัดเจน สามารถตอบได้มากกว่า 1	ครอบครัวเดียวประกอบด้วยใครบ้าง ก. พ่อ แม่ และลูก ข. ปู่ ย่า พ่อ แม่ และลูก ค. พ่อ แม่ ป้า และลูก ง. พ่อ แม่ ลูกสาว และลูกเขย
124 (บทที่ 6)	ใส่รูปอาหารในแบบฝึกหัด	รูปเล็เกินไป ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับอาหารไทยจะตอบไม่ได้	เปลี่ยนจากรูปเป็นชื่ออาหาร ได้แก่ ลูกพลับหวาน หอมแดงคั่ว ขาหมูตุ๋นยาจีน จิ้นอับ

ตาราง 4 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของดร. เจิ่น เก็ม ตู๊ (Tran Cam Tu)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
4 (แผนการเรียนรู้)	จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน สำหรับ ผู้เรียน ชาวเวียดนาม	ควรระบุว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนระดับใด	จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยระดับสูง
4 (แผนการเรียนรู้)	สาระการเรียนรู้ ไม่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแต่ละบทเรียน	ควรระบุองค์ประกอบของแต่ละบทเรียน	บทเรียนแต่ละบทประกอบด้วยบทอ่านแบบฝึกหัด 2 ตอนและแบบทดสอบระหว่างเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ

ตาราง 4.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
6 (แบบทดสอบ ก่อนเรียนและ หลังเรียน)	ข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น ก. ขุนแผน ข. เณรแก้ว ค. พลายงาม ง. พลายแก้ว	คำสั่ง “ข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น” เป็นลักษณะข้อสอบไทยที่ผู้เรียนชาวไทยคุ้นเคย จะเข้าใจและสามารถตอบคำถามได้ แต่ผู้เรียนชาวต่างชาติจะไม่เข้าใจและเดาไม่ออกว่าเจตนาของผู้ออกข้อสอบอยากถามในแง่ไหน ประเด็นใด	ข้อใดไม่ใช่ชื่อของตัวละครเอกคนเดียวกัน ก. ขุนแผน ข. เณรแก้ว ค. พลายงาม ง. พลายแก้ว
30 (บทที่ 1)	การเปรียบเทียบวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนกับเรื่องนางเกี้ยว	การเปรียบเทียบวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนกับเรื่องนางเกี้ยวไม่ค่อยสมเหตุสมผล	เพิ่มเติมความเหมือนของวรรณคดีเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) กับ ขุนช้างขุนแผน “ความเหมือน วรรณคดีที่แต่งจากเค้าโครงเดิมและสันนิษฐานว่าเป็นเรื่องจริง กล่าวถึงสถานภาพของผู้หญิงที่มีสามีมากกว่าหนึ่งคนซึ่งเป็นตัวละครเอกของวรรณคดีทั้ง 2 เรื่อง”
36 (บทที่ 3)	ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต nghi lễ vòng đời ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล lễ hội ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา nghi lễ tôn giáo	ควรรูปว่า Phong tục มากกว่า nghi lễ	ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต phong tục liên quan đến vòng đời con người ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล lễ hội ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา nghi lễ tôn giáo

ตาราง 4.(ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
78 (บทที่ 4)	ภาษาอ่าน	ถอดเสียงภาษาเวียดนามไม่ถูกต้อง	ภาษาฮั่น (Hán)
150 (บทที่ 8)	บุญ (Lâm phúc)	บุญเป็นคำนาม ควรแปลเป็นคำนาม	บุญ (Phúc đức)
164 (บทที่ 9)	ระบบสังคมนิยม	ใช้คำยังไม่ถูกต้อง	ระบอบสังคมนิยม

3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือจากการทดลองกับผู้เรียนชาวเวียดนาม

หลังจากที่ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามไปทดลองกับผู้เรียนเวียดนามที่เรียนภาษาไทยระดับสูงเพื่อหาความเที่ยงตรงเพราะเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยผู้วิจัยทดลอง 2 ครั้งเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยกำหนดระดับคุณภาพของแบบทดสอบก่อนทดลองกับผู้เรียนชาวเวียดนาม ดังนี้

คะแนน 0 – 49	หมายถึง ระดับผลการเรียนต่ำ
คะแนน 50 – 59	หมายถึง ระดับผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
คะแนน 60 – 69	หมายถึง ระดับผลการเรียนปานกลาง
คะแนน 70 – 79	หมายถึง ระดับผลการเรียนดี
คะแนน 80 – 100	หมายถึง ระดับผลการเรียนดีมาก ¹

¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา. หน้า 66.

3.2.1 การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองครั้งที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1.1 ผู้ทดลองครั้งที่ 1

นักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาไทยศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City) จำนวน 3 คน สถานที่เก็บข้อมูลคือห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City)

ภาพประกอบ 1 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 1¹

3.2.1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามจำนวน 10 บท แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 1 ชุดไปทดลองกับผู้ทดลองกลุ่มที่ 1 จำนวน 7 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ซึ่งการใช้เวลาอ่านและทำแบบทดสอบของแต่ละบทมีรายละเอียดดังนี้

¹ รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ณ ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City)

ตาราง 5 แสดงระยะเวลาในการทดลองครั้งที่ 1

ครั้ง	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	การใช้เวลา (นาที)			เวลาเฉลี่ย
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	10 มิ.ย. พ.ศ. 2562	แบบทดสอบก่อนเรียน	40	45	60	48
2	11 มิ.ย. พ.ศ. 2562	บทที่ 1 จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง	75	78	80	77
		บทที่ 2 หาเสามาตัวที่ดี	30	38	40	36
		บทที่ 3 ขวัญ มาหาอย่าเถิดอย่า	62	65	70	65
3	12 มิ.ย. พ.ศ. 2562	พลิดพลิน				
		บทที่ 4 ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ	40	45	47	44
4	13 มิ.ย. พ.ศ. 2562	บทที่ 5 แมรักลูกลูกก็รักอยู่ว่ารัก	50	50	55	51
		บทที่ 6 มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก	45	55	50	50
5	14 มิ.ย. พ.ศ. 2562	บทที่ 7 ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี	40	42	45	42
		บทที่ 8 เกรกรรมนำไปไม่รังรอ	45	40	45	43
6	15 มิ.ย. พ.ศ. 2562	บทที่ 9 สู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา	61	65	65	63
		บทที่ 10 ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ	60	49	52	53
7	16 มิ.ย. พ.ศ. 2562	แบบทดสอบหลังเรียน	55	47	56	52

จากตารางแสดงระยะเวลาในการทดลองครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่าบทที่ใช้เวลาอ่านนานที่สุดคือบทที่ 1 จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้ทดลองใช้เวลาอ่านเฉลี่ย 77 นาที จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของผู้ทดลอง ผู้วิจัยพบว่า ผู้ทดลองไม่รู้จักรำศัพท์หลายคำในบทที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองทั้ง 3 คนผู้วิจัยได้ข้อมูลว่า ผู้ทดลองทั้ง 3 คนไม่เคยรู้จักวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ดังนั้นเมื่ออ่านบทที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้ทดลองต้องใช้เวลาในการจำตัวละคร 21 ชีวิตในแผนผังตัวละครเพื่อเข้าใจเนื้อหาของเรื่องย่อและสามารถทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบได้ ผู้วิจัยจึงจดคำศัพท์ที่ผู้ทดลองไม่รู้จักรวบรวมไว้เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เนื้อหาของบทอ่านเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนมากขึ้น

บทที่ใช้เวลาอ่านนานรองลงมาคือบทที่ 3 ขวัญมาหาอย่าเถิดอย่าพลิดพลิน และบทที่ 9 สู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา ใช้เวลาเฉลี่ยในการอ่าน 65 นาที และ 63 นาที ซึ่งบทที่ 3 เป็นบทเริ่มต้นของตอน “กำเนิดพลายงาม” และบทที่ 9 เป็นบทเริ่มต้นของตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” 2 บทนี้จึงมีเนื้อหายาวกว่าบทอื่นเพราะมีทั้งเรื่องย่อของตอนที่เรียน บทกลอน และบทอ่าน

ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์ว่า 2 บทนี้ใช้เวลาอ่านนานเพราะว่าในบทอ่านมีบทกลอนค่อนข้างยาว ผู้ทดลองต้องใช้เวลาในการอ่านบทกลอนและอ่านคำอธิบายคำศัพท์ แต่คำศัพท์ที่ยากและเป็นนามธรรมมีคำแปลหรือคำอธิบายเป็นภาษาไทยค่อนข้างช่วยให้ผู้ทดลองเข้าใจเร็วขึ้น ผู้ทดลองทั้ง 3 คนยังจดศัพท์ที่ตัวเองไม่เคยรู้จักในสมุดส่วนตัวและอ่านทวนบทกลอนจึงใช้เวลาอ่านนานกว่าบทอื่น

บทที่ใช้เวลาอ่านน้อยที่สุดคือบทที่ 2 หาเสภามาทิวที่ตัวดี ผู้ทดลองใช้เวลาเฉลี่ยในการอ่าน 36 นาทีตามลำดับ ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์ว่า “ผมเคยเรียนลักษณะคำประพันธ์กลอนแปด และมีโอกาสได้ลองแต่งกลอนแปดให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ด้วย”¹ ดังนั้น ผู้ทดลองจึงเข้าใจคณะและสัมผัสอย่างรวดเร็ว เนื้อหาที่ใหม่สำหรับผู้ทดลองคือวิธีการอ่านทำนองเสนาะ เมื่อผู้ทดลองรู้จักวิธีการอ่านทำนองเสนาะจากความรู้ในบทอ่าน ผู้วิจัยจึงอ่านออกเสียงและแข่งทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบกับเพื่อนจึงใช้เวลาในการอ่านบทนี้น้อยที่สุด

จากตารางแสดงระยะเวลาในการทดลอง ทุกบทที่ใช้เวลาอ่านไม่เกิน 210 นาที ซึ่งเป็นเวลามาตรฐานในการเรียน 1 วิชาใน 1 วันที่มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City) กำหนด² แสดงว่าบทอ่านทุกบทในเครื่องมือมีความยาวและความยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียนเพราะผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านและทำแบบฝึกหัดไม่เกิดเวลากำหนดของทุกวิชาที่เคยเรียน

3.2.1.3 ผลการทดลองครั้งที่ 1

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 10 บท โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน

¹ Nguyen Minh Thong. (2019 มิถุนายน, 16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

² Nguyen Thi Loan Phuc. (2019 มิถุนายน, 30). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 1

ผู้ทดลอง	คะแนนแบบทดสอบ	คะแนนแบบทดสอบ	ผลต่าง
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
คนที่ 1	28	86	58
คนที่ 2	48	88	40
คนที่ 3	42	84	42
คะแนนเฉลี่ย	39.3	86	46.7

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของการทดลองครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผู้ทดลองทั้ง 3 คนมีคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียนคือ 39.3/100 คะแนน แสดงให้เห็นว่าก่อนใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองมีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** น้อย ผู้เรียนทำได้แต่ข้อที่มีเนื้อหาที่ตนมีความรู้ เช่น การทำขวัญ ลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภา นอกจากนั้น ผู้เรียนตอบแบบทดสอบก่อนเรียนโดยการเดา

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียน คือ 86 คะแนน หมายถึงว่าผลการเรียนระดับดีมากผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนคือ 46.7 คะแนน แสดงให้เห็นว่าผู้ทดลองมีพัฒนาการทั้งความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้ทดลองจำตัวละครจากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ได้ จำเหตุการณ์สำคัญจากตอนที่ได้อ่านคือ “กำเนิดพลายงาม” และ “ขุนช้างถวายฎีกา” ได้ สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์สำคัญ พุทธกรรม และความคิดของตัวละครกับวิถีชีวิตไทย เช่น เหตุการณ์ที่นางวันทองถูกประหารชีวิตไม่ทำให้ผู้ทดลองสงสัยสาเหตุที่นางวันทองต้องตายแต่ทำให้ผู้ทดลองสังหรณ์นางวันทองที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ชายในสมัยนั้นผู้ทดลองยังเปรียบเทียบกับสถานภาพของนางเกี้ยว นางเอกในวรรณคดีเอกของเวียดนามเรื่อง **นางเกี้ยว (Truyen Kieu)** แล้วเข้าใจสถานภาพของผู้หญิงมากขึ้น¹

¹ Vu Thi My Linh. (2019 มิถุนายน, 16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยแห่งมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

แบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 10 คะแนนโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 7 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1

บทที่	ชื่อบท	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คะแนนเฉลี่ย
1	จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง	90	80	90	86
2	หาเสกามาทั่วที่ตัวดี	100	100	70	90
3	ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน	100	90	90	93
4	ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ	80	70	80	76
5	แม่รักลูกลูกก็รักอยู่ว่ารัก	100	70	70	80
6	มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก	90	90	70	83
7	ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี	90	80	80	83
8	เวรกรรมนำไปไม่รู้จัก	90	70	80	80
9	ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา	90	80	70	80
10	ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ	80	90	90	86
คะแนนเฉลี่ย		91	81	79	83

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 1 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียนอยู่ในช่วง 70 – 100 คะแนน หมายถึงผลการเรียนดีถึงดีมาก

บทที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือบทที่ 3 ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน ได้ 93 คะแนนซึ่งบทนี้มีผู้ทดลอง 1 คนเคยศึกษาเรื่องบ้ายศรีสู่ขวัญ “ผมเคยค้นข้อมูลเกี่ยวกับบ้ายศรีสู่ขวัญ และรู้ว่าคนไทยนั่งด้วยกันเป็นวงกลม สวดมนต์ และผูกสายสิญจน์ที่ข้อมือแต่ไม่รู้รายละเอียดของการเตรียมของและขั้นตอนในการทำขวัญตั้งแต่ต้นจนจบ”¹ และมีผู้ทดลองอีกคนหนึ่งเคยร่วมพิธีทำขวัญ “หนูมีญาติเป็นชาวเวียดนามเชื้อสายกัมพูชา ญาติของหนูเคยจัดการทำขวัญและหนูก็เคยเข้าร่วมงานด้วย แต่หนูไม่รู้เหตุผลในการทำขวัญอย่างลึกซึ้งจนมาอ่านบทอ่านนี้

¹ Nguyen Minh Thong. (2019 มิถุนายน, 11). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

หนูจึงชอบบทนี้มาก”¹ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมในการอ่านและการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองทั้ง 3 คน ผู้วิจัยพบว่า เพราะผู้ทดลองมีความรู้ของการทำขวัญมาก่อนจึงอ่านบทอ่านอย่างมั่นใจ ตั้งใจทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ผู้ทดลองจึงได้คะแนนของบทนี้สูงที่สุด

บทที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบทที่ 4 ลูกผู้ชายลายมือนั่นคือยศ เป็นบทมีเนื้อหาเรื่องการศึกษาไทยโดยนำการศึกษาของตัวละครใน **ขุนช้างขุนแผน** มาวิเคราะห์ ผู้ทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 76 คะแนน จากการสังเกตพฤติกรรมในการอ่านและการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลอง ผู้วิจัยพบว่าผู้ทดลองใช้เวลาในการอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับวิชาเรียนในสมัยก่อนค่อนข้างนาน ผู้ทดลองอ่านทวนศัพท์มากกว่า 2 ครั้งจึงสามารถทำแบบฝึกหัดได้ คำศัพท์ที่ปรากฏในบทที่ 4 เป็นคำศัพท์ใหม่และค่อนข้างยากสำหรับผู้ทดลอง ผู้ทดลองจึงจดคำศัพท์ไว้และหัดอ่านออกเสียงในขณะที่อ่าน ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าสาเหตุที่ทำคะแนนได้ไม่เต็มเพราะชื่อของวิชาที่ตัวละครใน **ขุนช้างขุนแผน** เรียนยาวและไม่คุ้นเคย ไม่มีวิชาใดเหมือนกับการศึกษาของเวียดนาม เมื่อผู้ทดลองอ่านคำแปลเป็นภาษาเวียดนามแล้วจึงเข้าใจว่าคนไทยในสมัยก่อนจะเรียนวิชาที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์ ผู้ทดลองเข้าใจว่าวิถีชีวิตของคนไทยไม่เหมือนวิถีชีวิตของคนเวียดนาม โดยเฉพาะความรู้ที่ศึกษาเพราะทั้ง 2 ประเทศได้รับอิทธิพลที่ไม่เหมือนกัน แต่การที่จะจำชื่อของวิชาการเรียนและจุดประสงค์ของการเรียนในเวลาสั้น ๆ เป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ผู้ทดลองทั้ง 3 คนให้สัมภาษณ์ว่าหลังจากอ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองได้รับความรู้และมีความเข้าใจเรื่องวิถีชีวิตไทยมากขึ้น ผู้ทดลองเข้าใจว่าในสมัยโบราณ คนไทยได้ใช้ชีวิตในกรอบของกฎหมาย พระมหากษัตริย์ไทยได้ใช้กฎหมายในการปกครองบ้านเมืองอย่างเป็นธรรม ผู้ทดลองเห็นถึงความสำคัญของบายศรีในการจัดทำพิธีต่าง ๆ ของคนไทย ผู้ทดลองมีความรู้เรื่องวิชาไสยศาสตร์เพิ่มเติม ได้รับความรู้เรื่องกุมารทอง การเรียนไสยศาสตร์เพื่อช่วยเหลือ คนอื่น เอาตัวรอด และรักษาประเทศ ส่วนเนื้อหาของความเชื่อเรื่องกรรมทำให้ผู้ทดลองตระหนักว่าในชีวิตประจำวันควรหมั่นทำความดี ไม่ทำบาปเพราะผู้ทดลองไม่ยอมรับผลกรรมที่ไม่ดี “หนูไม่เคยอ่านหนังสือประเภทนี้มาก่อน เมื่ออ่านเสร็จแล้วหนูมีความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย โดยเฉพาะคือวิชาไสยศาสตร์และความเชื่อเรื่องกรรม เมื่อก่อนหนูเข้าใจว่าวิชาไสยศาสตร์คือสิ่งที่เอาเปรียบคนอื่น เมื่อหนูอ่านบทที่ 1 มีการปรากฏของกุมารทอง และบทที่ 4 มีวิชาที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์

¹ Vu Thi My Linh. (2019 มิถุนายน, 16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยแห่งมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

หลายวิชา หนูเข้าใจมากขึ้นว่าไสยศาสตร์มีไว้เพื่อช่วยเหลือคนอื่น เอาตัวรอด และปกป้องประเทศ ด้วย ส่วนความเชื่อเรื่องกรรมหนูก็มีความรู้้น้อยมากและไม่เคยสนใจศึกษาเรื่องนี้ แต่เมื่ออ่านบทที่ 8 หนูรู้สึกว่าคุณต้องทำให้ดีที่สุด เพราะกรรมเป็นสิ่งที่แก้ไขไม่ได้ ดังนั้นต้องทำบุญ ไม่ทำบาป” นอกจากนี้ ผู้ทดลองยังมีความรู้เรื่องการโกนจุก การทำขวัญ และเข้าใจว่าเมื่อนับถือศาสนาพุทธ คนละนิกายจะทำให้มีความเชื่อแตกต่างกันและมีการประกอบพิธีทางศาสนาไม่เหมือนกัน ผู้ทดลองมีข้อสรุปของตัวเองว่ากุมารทองไม่ใช่ความเชื่อที่ม่งายแต่เป็นความเชื่อที่มีหลักการ จากข้อมูลของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าผู้ทดลองสนใจในเนื้อหาที่ได้อ่าน จุดเนื้อหาที่ตนสนใจ มีการคิดวิเคราะห์ หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านมา และมีแนวโน้มนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

เมื่ออ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม จากการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ผู้วิจัยพบว่าผู้ทดลองได้รับความรู้เพิ่มเติมของวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้ทดลองจำเนื้อหาสำคัญของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ได้ จำตัวละครสำคัญได้ สามารถเรียบเรียงเหตุการณ์สำคัญได้ วิเคราะห์ตัวละครเอกของเรื่องได้ นอกจากนี้ ผู้ทดลองยังเข้าใจลักษณะคำประพันธ์กลอนสุภาพ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวอย่างที่ยกมา หาความสัมพันธ์ในบทกลอนเพื่อเห็นถึงความงามของภาษา อ่านกลอนสุภาพถูกจังหวะ ผู้ทดลองได้ทบทวนความรู้วรรณคดีเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) มีความรู้ใหม่ในการแพร่หลายของเรื่องนางเกี้ยวในประเทศไทย ผู้ทดลองชอบอ่านออกเสียงวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** หลังจากที่ได้รู้จัก การแบ่งจังหวะในการอ่านกลอน ชอบหาความสัมพันธ์ของบทอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในบทที่ 2 เพื่อทบทวนความรู้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ทดลองสนใจในเนื้อหาที่ได้อ่านและนำเนื้อหาเหล่านั้นไปใช้ทันทีแสดงว่าเนื้อหาเหล่านี้มีประโยชน์ต่อผู้ทดลองและผู้ทดลองสนใจในเนื้อหาที่อ่านมาด้วย

คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนคือ 83 คะแนน หมายถึงผลการเรียนอยู่ระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามถือประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนาม จากการอ่านหนังสืออ่านประกอบ ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

¹ Vo Hoang Bich Tram. (2019 มิถุนายน,16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำของกลุ่มผู้ทดลองแล้ว
ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาหลังจากทดลองครั้งที่ 1

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้ ทดลอง	การแก้ไข
22 (บทที่ 1)	แม่สื่อ	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	แม่สื่อ (แม่ – สื่อ) ผู้หญิง ที่ทำหน้าที่ชักนำเพื่อให้ ชายหญิงได้แต่งงานกัน Bà mồi
23 (บทที่ 1)	แม่ทัพ	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	แม่ทัพ (แม่ – ทับ) ผู้ทำ หน้าที่คุมกองทัพ Tướng quân
24 (บทที่ 1)	ประจัน	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	ประจัน (ประ – จาน) ประกาศเปิดเผยความ ชั่วให้รู้ทั่วกันด้วยวิธีต่าง ๆ Bêu rêu
24 (บทที่ 1)	ปลุกเสก	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	ปลุกเสก (ปลุก – เสก) เสกให้ขลัง Yểm bùa
24 (บทที่ 1)	รับสั่ง	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	รับสั่ง (รับ – สั่ง) สั่ง
24 (บทที่ 1)	ของคู่กาย	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	ของคู่กาย (ของ – คู่ – ก า ย) ข อ ง ที่ ดี มี ประโยชน์ และติดตัว เจ้าของตลอด Bảo vật, vật bất ly thân
25 (บทที่ 1)	จำคุก	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	จำคุก (จำ – คุก) เอาตัว ผู้ทำผิดไปคุมขังไว้ใน เรือนจำ phạt tù

ตาราง 8 (ต่อ)

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้ ทดลอง	การแก้ไข
26 (บทที่ 1)	พิสูจน์	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	พิสูจน์ (พิ – สูด) ทดลอง หาความจริง ชี้แจงให้รู้ เหตุผล Chứng minh
84 (บทที่ 4)	จับคู่วัตถุประสงค์ในการ เรียนให้ตรงกับวิชาที่ ขุนแผนและพลายงาม เรียน ----- พระธรรม ----- โหราศาสตร์ ----- ตำราพิชัยสงคราม ----- ไสยศาสตร์ ----- ภาษา	- ผังที่ให้จับคู่มีตัวเลือก มากกว่า 5 ข้อ ทำให้ผู้ ทดลองเข้าใจว่ามีคำตอบ มากกว่า 1 ข้อ - ตัวเลือกไสยศาสตร์ไม่ ชัดเจน สามารถตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ	จับคู่วัตถุประสงค์ในการ เรียนให้ตรงกับวิชาที่ ขุนแผนและพลายงาม เรียน (1 วิชามีคำตอบ เพียงข้อเดียว) ----- พระธรรม ----- โหราศาสตร์ ----- ตำราพิชัยสงคราม ----- ล่องหน ----- ภาษา
84 (บทที่ 4)	เจ้าพลายว่าอย่าสอนพอ ถึงเกย	ไม่รู้จัก คำศัพท์จึงทำ แบบฝึกหัดไม่ได้	เกย (เกย) มาตรา ตัวสะกด แม่เกย
86 (บทที่ 4)	ทาส	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	ทาส (ทาด) ผู้ที่ขายตัว ลงเป็นคนรับใช้ Nô lệ
171 (บทที่ 9)	กริ้ว	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	กริ้ว (กริ้ว) โกรธ
185 (บทที่ 10)	เชื้อพระวงศ์	ยังไม่ได้อธิบายคำศัพท์	เชื้อพระวงศ์ (เชื้อ – พระ – วง) ผู้ที่สืบเชื้อสาย กษัตริย์ Dòng dõi hoàng tộc

3.2.4 การทดลองครั้งที่ 2

หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 และการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามไปทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ

3.2.5.1 ผู้ทดลองครั้งที่ 2

นักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาไทยศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City) จำนวน 6 คน สถานที่เก็บข้อมูลคือห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City)

ภาพประกอบ 2 บรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2¹

3.2.5.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามจำนวน 10 บท แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 1 ชุดไปทดลองกับผู้ทดลองกลุ่มที่ 1 จำนวน 8 ครั้ง ตั้งแต่วันที่

¹ รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ณ ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City)

22 มิถุนายน พ.ศ.2562 ถึงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2562 ซึ่งการใช้เวลาอ่านและทำแบบทดสอบของแต่ละบท มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 แสดงระยะเวลาในการทดลองครั้งที่ 2

ครั้ง	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	การใช้เวลา (นาที)						เวลาเฉลี่ย
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	
1	22 มิ.ย. 2562	แบบทดสอบ	52	40	40	40	45	30	41
		ก่อนเรียน							
2	23 มิ.ย. 2562	บทที่ 1	50	75	60	70	75	60	65
		บทที่ 2	45	60	42	50	55	50	50
		บทที่ 3	55	55	55	48	60	50	53
3	24 มิ.ย. 2562	บทที่ 4	50	50	50	35	50	55	48
4	25 มิ.ย. 2562	บทที่ 5	39	40	40	42	32	40	38
		บทที่ 6	40	40	45	57	40	45	44
5	26 มิ.ย. 2562	บทที่ 7	42	56	52	40	60	50	50
		บทที่ 8	40	40	41	45	50	40	42
6	27 มิ.ย. 2562	บทที่ 9	36	52	56	40	50	55	48
7	28 มิ.ย. 2562	บทที่ 10	39	40	50	42	45	45	43
8	29 มิ.ย. 2562	แบบทดสอบ	50	42	40	42	45	40	43
		หลังเรียน							

จากตารางแสดงระยะเวลาในการทดลอง บทที่ใช้เวลาอ่านนานที่สุดคือ บทที่ 1 จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง มีเนื้อหาด้านวรรณคดีไทย ซึ่งเวลาเฉลี่ยที่ผู้ทดลองอ่านคือ 65 นาที ซึ่งใช้เวลาอ่านน้อยกว่าการทดลองครั้งที่ 1 เนื่องจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขบทที่ 1 โดยเพิ่มเติมความหมายของคำศัพท์ช่วยให้ผู้ทดลองไม่ต้องใช้เวลาในการหาความหมายศัพท์ ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์ว่าบทที่ 1 มีเนื้อหาไม่ยาก แต่เป็นบทเริ่มต้น ผู้ทดลองต้องใช้เวลาในการทำ ความรู้จักตัวละคร จำเหตุการณ์สำคัญ สิ่งเหล่านี้เป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ทดลอง นอกจากนี้ ผู้ทดลองอ่านบทนี้นานเพราะอยากจำเนื้อหาได้มากที่สุด จะเป็นพื้นความรู้ในการอ่านบทต่อไป

บทที่ใช้เวลาอ่านน้อยที่สุดคือบทที่ 5 แม้รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก ผู้ทดลองใช้เวลาเฉลี่ยในการอ่านบทนี้ 38 นาที ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์ว่าบทที่ 5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับครอบครัวเวียดนามจึงทำให้ผู้ทดลองเข้าใจเนื้อหาอย่างรวดเร็ว “บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งหน้าที่ของแต่ละคนก็เหมือนครอบครัวเวียดนาม หนูจึงอ่านบทนี้เร็วมาก”¹ นอกจากนี้คำศัพท์ในบทนี้เป็นคำศัพท์ที่ผู้ทดลองรู้จักเกือบทั้งหมด บางคำศัพท์ผู้ทดลองไม่ต้องอ่านคำอธิบายศัพท์ด้านล่างก็สามารถเข้าใจได้จึงใช้เวลาอ่านเร็วกว่าบทอื่น

3.2.2.3 ผลการทดลองครั้งที่ 2

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 10 บท โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน

คะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 แสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการทดลองครั้งที่ 2

ผู้ทดลอง	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
คนที่ 1	42	88	46
คนที่ 2	34	64	30
คนที่ 3	42	78	36
คนที่ 4	54	76	22
คนที่ 5	28	70	42
คนที่ 6	36	80	44
คะแนนเฉลี่ย	39.3	76	36.7

¹ Le Tri Ngoc Tram. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียนคือ 39.3/100 คะแนน แสดงให้เห็นว่าก่อนใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองมีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยน้อย คะแนนเฉลี่ยได้ไม่ถึงร้อยละ 50

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนคือ 76/100 คะแนนซึ่งอยู่ในระดับผลการเรียนดี แสดงให้เห็นว่า ผู้ทดลองมีพัฒนาการ มีความรู้มากขึ้นทั้งความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยและความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผลต่างของคะแนนระหว่างแบบทดสอบก่อนเรียนกับแบบทดสอบหลังเรียนคือ 36.7 คะแนน แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเป็นหนังสือที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียนเสริมสร้างความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยจากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยระดับสูง

แบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 10 คะแนนโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 11 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 2

บทที่	ข้อบท	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คะแนนเฉลี่ย
1	จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง	100	80	90	90	100	80	90
2	หาเสกามาทั่วที่ตัวดี	80	100	80	100	90	100	91
3	ขวัญมาหาย่าเถิดอย่าเพ็ดเพลิน	100	80	70	90	90	90	86
4	ลูกผู้ขายลายมีอนันต์คือยศ	80	80	70	60	90	90	78
5	แม่รักลูกลูกก็รักอยู่ว่ารัก	100	80	80	70	100	100	88
6	มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก	90	70	90	70	90	80	81
7	ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี	80	80	80	60	90	100	81
8	เวรกรรมนำไปไม่ร้างรอ	100	80	80	70	100	100	88
9	ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา	70	80	60	80	80	100	78
10	ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ	100	80	100	90	90	100	93
คะแนนเฉลี่ย		90	81	71	78	83	94	82

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของการทดลองครั้งที่ 2 จะเห็นได้ว่าบทที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือบทที่ 10 ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ คะแนนเฉลี่ยของบทนี้คือ

93 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ผู้ทดลองให้สัมภาษณ์ว่าบทนี้มีเนื้อหาใกล้เคียงกับของสถานภาพของผู้หญิงเวียดนามในสมัยก่อน ซึ่งทั้งผู้หญิงไทยและผู้หญิงเวียดนามในสมัยก่อนล้วนมีสถานภาพที่ต้องเชื่อฟังและเกี่ยวข้องกับผู้ชาย ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจสิ่งใดในชีวิตซึ่งผู้ทดลองได้สัมผัสกับสถานภาพของผู้หญิงด้วยตนเอง “ผมชอบบทนี้และเห็นว่าบทนี้ง่ายที่สุดเพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้หญิงไทย ผมเห็นใจกับตัวละครวันทองเพราะแม่ของผมก็มีสถานภาพเหมือนวันทอง ต้องเชื่อฟังทั้งปู่ ย่า และพ่อผม”¹ นอกจากนี้ บทที่ 10 ยังมีคำศัพท์ใหม่น้อยช่วยให้ผู้ทดลองอ่านบทอ่านอย่างรวดเร็ว และเข้าใจบทอ่านง่ายจึงทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้คะแนนสูง

บทที่ได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนน้อยที่สุดคือบทที่ 4 ลูกผู้ชายลายมีอนันต์คือยศ และบทที่ 9 ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา ได้คะแนนเฉลี่ย 78 คะแนนทั้ง 2 บท ซึ่งอยู่ในระดับดี ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ทดลองแล้วพบว่าบทที่ 4 มีชื่อวิชาที่ผู้ชายเรียนยาวและและจำยาก อีกทั้งที่เวียดนามไม่ได้เรียนวิชาเหล่านี้ ผู้ทดลองจึงต้องใช้เวลาในการทำควมรู้จักชื่อวิชาแต่ตอนทำแบบทดสอบจำวิชาสับสนจึงส่งผลให้คะแนนออกมาน้อยที่สุด บทที่ 9 มีเนื้อหาที่ไกลตัวผู้เรียน เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ ซึ่งประเทศเวียดนามไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์มานาน จึงไม่มีการใช้คำราชาศัพท์ ถึงแม้ว่าผู้ทดลองเคยศึกษาคำราชาศัพท์แต่เนื่องจากไม่ได้ใช้บ่อยจึงจำไม่ได้ และคำราชาศัพท์ที่ปรากฏในบทที่ 9 ส่วนใหญ่เป็นคำที่ผู้ทดลองไม่เคยเรียน ผู้ทดลองจึงสับสนและจำคำศัพท์ไม่ได้ ส่งผลให้คะแนนของแบบทดสอบระหว่างเรียนได้น้อย ผู้ทดลองให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าบทที่ 9 มีคำศัพท์เกี่ยวกับกฎหมายด้วย ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะทาง ผู้ทดลองไม่เคยได้ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายจึงทำให้คะแนนของบทนี้ออกมาน้อย “หนูมีวงศัพท์เกี่ยวกับคำราชาศัพท์น้อยและไม่ค่อยรู้จักคำศัพท์ที่เกี่ยวกับกฎหมาย หนูจึงสับสนกับคำศัพท์มาก”²

ผู้ทดลองได้รับความรู้เพิ่มเติมเรื่องวิถีชีวิตไทยมากมาย เช่น สภาพบ้านเรือนไทย ผู้ทดลองรู้สึกสนใจเมื่อพบว่าบ้านไทยสมัยก่อนก็มีได้ทุนเหมือนกับบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในเวียดนาม การทำขวัญของไทยมีความแตกต่างกับการทำขวัญเดือนของเวียดนาม

¹ Pham Nhan Hau. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

² Bach Thanh Thao. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

ผู้ทดลองเห็นถึงความแตกต่างในการประกอบพิธีของไทยและเวียดนาม “หนูชอบเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพบ้านเรือนไทย เพราะให้ความรู้ที่บ้านไทยก็มีได้ทุนเหมือนบ้านที่เวียดนาม เนื้อหาส่วนนี้คนเวียดนามบางคนก็ยังไม่รู้จัก หนูชอบการเปรียบเทียบการทำขวัญของไทยและเวียดนาม เพราะเป็นพิธีเดียวกันแต่มีการปฏิบัติแตกต่างกันทำให้หนูเข้าใจความเชื่อของทั้ง 2 ประเทศมากขึ้น”¹ ผู้ทดลองตระหนักได้ว่าครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับคนไทย ครอบครัวเป็นสังคมขนาดเล็กที่ช่วยปลูกฝังให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีและมีประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม นอกจากนี้ วิชาเกี่ยวกับไสยศาสตร์และการถวายเป็นความรู้ใหม่มากสำหรับผู้ทดลอง ผู้ทดลองเข้าใจว่าทำไมคนไทยถึงนิยมรับราชการและเข้าใจความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ของคนไทยมากขึ้น

จากการอ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองจำเนื้อเรื่องของวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ได้ สามารถเล่าเรื่องย่อให้คนอื่นได้ เข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละครหลักใน **ขุนช้างขุนแผน** เช่น ขุนช้าง ขุนแผน วันทอง พลายงาม เป็นต้น เข้าใจลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และแบ่งจังหวะอ่านบทกลอนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ผู้ทดลองยังได้ทบทวนความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง **นางเกี้ยว (Truyen Kieu)** และลักษณะคำประพันธ์ลูกบ๊าด (Luc Bat)

ผู้ทดลองให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการที่คำศัพท์ยากและเป็นนามธรรมได้แปลเป็นภาษาเวียดนามมีประโยชน์มาก ช่วยให้ผู้ทดลองเข้าใจเนื้อหาเร็วขึ้นและเข้าใจอย่างถูกต้อง “หนูเคยเข้าใจความหมายของคำศัพท์บางคำผิด เมื่ออ่านความหมายจากหนังสือเล่มนี้ถึงรู้ว่าตนเข้าใจผิด เช่นคำว่าขวัญ หนูอ่านคำอธิบายเป็นภาษาไทยแต่ก็ยังไม่เข้าใจว่าขวัญคืออะไร เมื่ออ่านคำแปลว่าขวัญคือ *Vía* ช่วยให้หนูเข้าใจทันที”²

การปรากฏของเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวรรณคดีเวียดนามมีประโยชน์ต่อผู้ทดลองในหลายด้าน ผู้ทดลองได้ทบทวนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเวียดนาม ได้รับความรู้ใหม่ที่ตนไม่เคยรู้จัก “หนูรู้จักการไว้จุก การรับราชการ หนูเห็นถึงความสำคัญของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

¹ Nguyen Thanh Tam. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

² Do Le Thi Thuy Van. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

ผ่านการเปรียบเทียบกับวรรณคดีเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) และได้เปิดหุเปิดตาเมื่อเห็นว่าวรรณคดีเรื่องนางเกี้ยวที่ได้แปลเป็นภาษาไทยตามฉันทลักษณ์ลูกบ๊าด”¹

หลังจากการทดลองครั้งที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของผู้ทดลองโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 12 แสดงการแก้ไขปรับปรุงหลังจากทดลองครั้งที่ 2

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้ทดลอง	การแก้ไข
134 (บทที่ 7)	ปกครอง	ยังไม่อธิบายคำศัพท์	ปกครอง (ปก – ครอง) ดูแล บริหาร
135 (บทที่ 7)	เสี้ยม	ยังไม่อธิบายคำศัพท์	เสี้ยม (สะ - เหี้ยม) สำรวจกิริยาจาด้วย เจียมตัว
168 (บทที่ 9)	ขมิขมัน	ยังไม่อธิบายคำศัพท์	ขมิขมัน (ชะ - หมิ - ชะ - หมัน) รับเร่งทันที่ทันใด
170 (บทที่ 9)	อหังการ์	ยังไม่อธิบายคำศัพท์	อหังการ์ (อะ - หัง - กา) หยิ่ง จองหงอ อดดี

จากผลการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าก่อนใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองมีความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนน้อย หลังจากใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้ทดลองมีพัฒนาการทั้งด้านความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ผลคะแนนจากการอ่านอยู่ในระดับดีและดีมาก ผู้วิจัยจึงสรุปว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีคุณภาพในระดับดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของหนังสือ

¹ Nguyen Thi Tra My. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาเวียดนามที่เรียนวิชาเอกภาษาไทยชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City) ที่มาร่วมโครงการฝึกอบรมภาษาไทยระยะสั้นแบบเข้มให้แก่นักศึกษาเวียดนาม พ.ศ. 2562 ที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 บท แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 50 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 50 ข้อ

ภาพประกอบ 3 บรรยากาศการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง¹

ก่อนวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาสัญลักษณ์ที่ปรากฏในงานวิจัยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

¹ รูปถ่ายโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักศึกษาจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักศึกษาจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบท
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเพื่อหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ ดังนี้

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นระดับที่พึงพอใจว่าเครื่องมือนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปใช้ โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพประกอบด้วย ประสิทธิภาพของขบวนการ เรียกว่า E_1 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เรียกว่า E_2 ¹

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ คือ การกำหนดอัตราส่วนร้อยละระหว่าง E_1/E_2 โดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักกำหนดไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงคือ 90/90 85/85 80/80 ส่วนเนื้อหาที่ต้องใช้เวลาฝึกฝนและพัฒนาไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ระดับสูงได้จึงกำหนดเป็น 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75²

ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ $E_1/E_2 = 75/75$ เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม เพราะเครื่องมือมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย และวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพมีดังนี้

¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน ใน วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5(1):7-20. หน้า 9.

² แหล่งเดิม. หน้าเดิม.

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum x$ = คะแนนรวมจากแบบทดสอบระหว่างเรียน
 A = คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน
 N = จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum f}{B}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_2 = ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum f$ = คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 B = คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N = จำนวนผู้เรียน¹

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการทดลองกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คนแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบระหว่างเรียนจำนวน 10 บทเพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E_1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพตัวที่สอง (E_2)

¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. ใน วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. หน้า 9.

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 10 บทเพื่อหาประสิทธิภาพ

E1

แบบทดสอบระหว่างเรียนมีจำนวน 10 บท เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยผลการทดลองมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 13 แสดงคะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 บท

คนที่	คะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียน									
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8	บทที่ 9	บทที่ 10
1	90	70	70	90	100	100	100	80	70	100
2	70	70	80	90	80	90	90	70	80	80
3	90	100	90	70	100	90	100	90	100	100
4	90	90	100	90	80	80	70	90	80	80
5	90	90	70	60	70	60	80	80	80	80
6	90	90	80	100	80	100	80	90	90	100
7	70	80	80	90	80	90	80	70	100	100
8	70	70	100	80	70	80	100	70	70	80
9	70	90	70	80	80	80	80	90	100	100
10	70	70	60	60	70	70	90	70	70	70
$\sum x$	800	820	800	810	810	840	870	800	840	890
$\bar{X}$	80	82	80	81	81	84	87	80	84	89
E1	82.8									

จากตารางที่ 12 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E1 = 75$) โดยค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเท่ากับ 82.8 ($E1 = 82.8$) แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามช่วยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทย

บทที่กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดมี 3 บทได้แก่ บทที่ 1 บทที่ 3 และบทที่ 8 โดยได้ 80 คะแนน บทที่ 1 “จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง” กล่าวถึงเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ซึ่งบทนี้เป็นบทเริ่มต้นในส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

กลุ่มตัวอย่างไม่เคยรู้จักวรรณคดีเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน**มาก่อน ดังนั้นเมื่ออ่านบทนี้จะสับสนชื่อตัวละคร และไม่คุ้นเคยกับเนื้อหาที่อ่านจึงทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่มาก บทที่ 3 “**ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน**” ก็มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ คือ 80 คะแนน บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีการทำขวัญและโกนจุกของคนไทย เป็นบทเริ่มต้นในส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีความรู้เกี่ยวกับการทำขวัญและการโกนจุกบ้างแต่เนื้อหาของบทนี้มีจำนวนมากกว่าและลึกกว่าที่กลุ่มตัวอย่างเคยเรียน ที่สำคัญคือเนื้อหาของการทำขวัญกับการโกนจุกนำมาจากวรรณคดี กลุ่มตัวอย่างไม่เคยอ่านบทอ่านที่มีการเขียนแบบนี้มาก่อนจึงต้องใช้เวลาทำความเข้าใจและปรับตัว บทสุดท้ายที่ได้คะแนนน้อยคือบทที่ 8 “**เวรกรรมนำไปไม่ร้าง**” มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรม กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 80 คะแนน เนื่องจากบทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งเป็นเรื่องนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ กลุ่มตัวอย่างมีเพียงคนเดียวที่สนใจและมีความรู้เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรมมาบ้างจึงทำคะแนนได้น้อย

กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามในแบบทดสอบผิดข้อเดียวกันทุกคนคือข้อที่ 3. “**กรรม**” ในข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น (ก. ไฉ่ชาตินี้มีกรรมจะทำไฉน ข. แต่ชาตินี้มีกรรมจึงจำเป็น ค. ด้วยเกิดมามีกรรมจะ ทำไฉน ง. **จะสืบสร้างบาปกรรมไปทำไม**) กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ว่าทำผิดเพราะเห็นว่าโจทย์ทุกข้อมีคำว่า “**กรรม**” หมกจึงคิดว่าเป็นประโยคคำถามและประโยคบอกเล่าแต่โจทย์ถามลักษณะของกรรมไม่ได้ถามรูปแบบของประโยค ซึ่งแสดงว่าแม้ว่าจะอ่านมาแล้ว 7 บทแต่บทนี้มีเนื้อหาที่เข้าใจยากสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

บทที่ได้คะแนนสูงสุดคือบทสุดท้าย บทที่ 10 “**ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ**” กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนเฉลี่ยได้ 89 คะแนน ซึ่งบทที่ 10 มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้หญิง เป็นบทที่มีเนื้อหายากที่สุดในบทอ่าน 10 บทเพราะหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน** และรู้จักวิถีชีวิตไทย 7 เรื่องแล้ว คือมีความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของนางวันทอง ต่อมาจึงวิเคราะห์ตัวละครนางวันทองและวิถีชีวิตไทยที่แสดงสถานภาพของผู้หญิงในสมัยก่อนต่ำกว่าผู้ชาย กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนได้สูงที่สุดแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการหลังจากที่ใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “**วิถีชีวิตไทย**” จากวรรณคดีเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม จากบทแรกที่ได้คะแนนต่ำที่สุดจนบทสุดท้ายได้คะแนนสูงสุด กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน สามารถนำความรู้ที่เคยอ่านในบทก่อนหน้านั้นมารวบรวม วิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ E2

แบบทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 14 แสดงคะแนนของแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน
1	80
2	80
3	84
4	82
5	74
6	90
7	82
8	80
9	78
10	70
$\sum x$	800
$\bar{X}$	80
E2	80

จากตาราง ผู้วิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเท่ากับร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวหลังที่กำหนดไว้ ($E2 = 75$) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือคนที่ 6 ได้ 90 คะแนน ผู้วิจัยสัมภาษณ์และได้ข้อมูลว่าผู้เรียนชอบอ่านวรรณคดี ชอบอ่านหนังสือเป็นภาษาไทยจึงมีความรู้มากกว่าผู้ทดลองคนอื่น เมื่ออ่านและทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ ผู้เรียนตั้งใจทำและจดคำศัพท์และเนื้อหาที่ตัวเองยังไม่รู้เพื่อกลับไปทบทวน ดังนั้นผู้เรียนจึงได้คะแนนสูงที่สุด

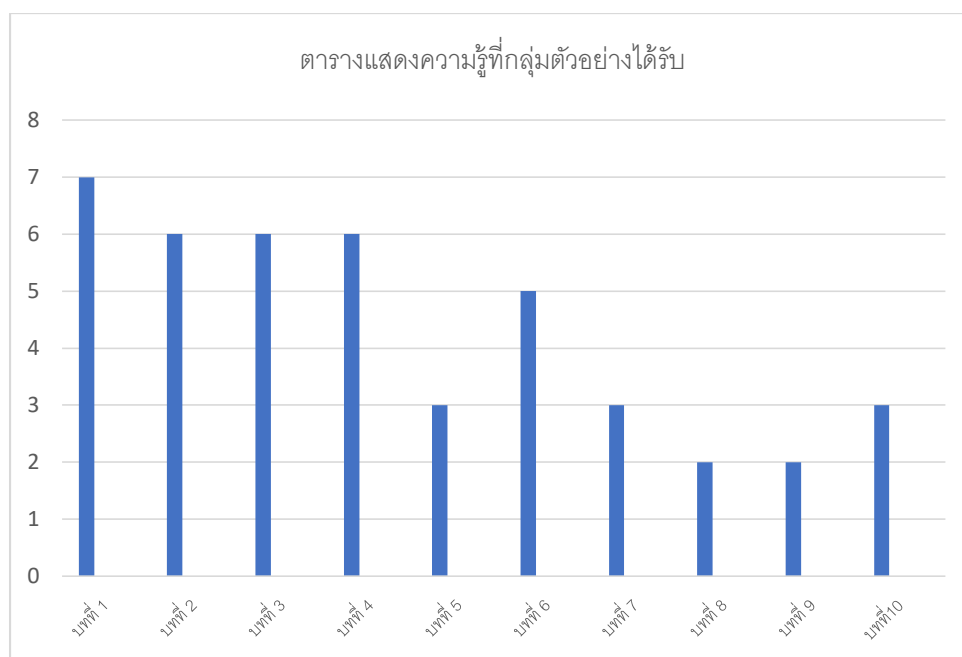
คนที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือคนที่ 10 ได้ 70 คะแนน เนื่องจากผู้เรียนอ่านใจหายไม่ละเอียด จำเนื้อหาในบทอ่านไม่ค่อยได้ จำคำศัพท์สำคัญไม่ได้จึงทำให้คะแนนได้น้อย

จากข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 โดยประสิทธิภาพของคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนคือ $E1 = 82.8$ คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียน $E2 = 80$ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียน เนื่องจากเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างอ่านโจทย์ไม่รอบคอบ เพราะคิดว่าเป็นเนื้อหาที่เคยเรียนมาแล้วจึงประมาท รีบทำเพราะแข่งกันทำข้อสอบกับเพื่อนว่าใครจะทำเร็วที่สุดจึงส่งผลให้คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนของแบบทดสอบระหว่างเรียน

จากข้อมูลสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามช่วยให้ผู้เรียนชาวเวียดนามได้เพิ่มเติมความรู้ด้านวิถีชีวิตไทย และวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** มากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนชาวเวียดนามมีวงศัพท์มากขึ้น ได้ทบทวนความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตเวียดนาม เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการเรียน และการทำงานของผู้เรียนในอนาคต สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันในประเทศไทย หนังสือเล่มนี้สามารถนำไปเป็นสื่อการสอนในวิชาวรรณคดีไทยที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang)

3. วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

ความสำคัญของงานวิจัยครั้งนี้คือ “สร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย และวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**” ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้โดยกำหนดเนื้อหา 2 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาด้านวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และเนื้อหาด้านวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้วิจัยวิเคราะห์ความรู้ทั้ง 2 ด้านจากแบบฝึกหัดและแบบทดสอบซึ่งได้ผล $E1 = 82.8$ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์หลังจากที่ใช้หนังสืออ่านประกอบโดยให้ข้อมูลว่ามีความรู้เพิ่มเติมทั้งด้านวิถีชีวิตไทยและด้านวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์มาทำสถิติเกี่ยวกับความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ ดังนี้

จากคะแนนของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน รวมถึงการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เพิ่มเติมหลังจากที่ใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนตามการแบ่งเนื้อหาคือด้านวรรณคดีไทยและด้านวิถีชีวิตไทย ดังนี้

3.1 ด้านวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มีเนื้อหาทั้งหมด 2 บท ได้แก่ เรื่องย่อ **ขุนช้างขุนแผน** และลักษณะคำประพันธ์กลอนสุภาพ ดังนี้

เรื่องย่อขุนช้างขุนแผน วรรณคดีเรื่องนี้มีทั้งหมด 43 ตอนซึ่งมีขนาดยาว ผู้วิจัยจึงทำเป็นเรื่องย่อ ปรากฏในบทที่ 1 “จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง” ผู้วิจัยเรียบเรียงเนื้อเรื่องให้กระชับ กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่อง โดยแนะนำผู้แต่ง และแสดงให้เห็นว่าวรรณคดีเรื่องนี้มีเค้าโครงที่แต่งมาจากเรื่องจริง กล่าวถึงเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนี้ ได้แก่ การเป็นยอดของกลอนสุภาพ สถานที่สำคัญในเรื่อง เนื้อเรื่องเป็นชีวิตรักสามเส้าของสามัญชน ต่อจากนั้นจึงกล่าวถึงวรรณคดีเอกของไทยและเวียดนาม โดยเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และ **เรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu)**

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า เรื่องย่อมีความยาวไม่มาก กลุ่มตัวอย่างชอบเนื้อเรื่องและสามารถเล่าเรื่องย่อได้ กลุ่มตัวอย่างสามารถนำความรู้ในบทนี้ไปใช้ในวิชาวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในวิชาวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องมีการแปลวรรณคดีไทยเป็นภาษาเวียดนามและวิเคราะห์ลักษณะของตัวละคร กลุ่มตัวอย่างจะนำเนื้อเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ที่เป็นภาษาไทยไปแปลแทนที่จะนำเนื้อเรื่องที่เป็นภาษาอังกฤษไปแปลเพราะ

ภาษาไทยเป็นต้นฉบับ แปลจากภาษาไทยจะลด ความคลาดเคลื่อนในการแปลและนำลักษณะของตัวละครในขุนช้างขุนแผนที่ได้อ่านมาวิเคราะห์ตัวละคร “เรื่องย่อนี้มีเนื้อหาไม่ยาว หนูจึงจำเหตุการณ์สำคัญของเรื่องได้และความรู้ที่หนูได้อ่านจากบทนี้สามารถนำไปใช้ในวิชาวรรณคดีเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยค่ะ หนูจำลักษณะนิสัยของตัวละครหลักเพื่อต่อไปจะต้องวิเคราะห์ตัวละครเมื่อเรียนวิชาวรรณคดีเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ค่ะ” และ “ผมจะเลือกขุนช้างขุนแผนฉบับภาษาไทยเพื่อแปลเป็นภาษาเวียดนามเพราะฉบับภาษาอังกฤษก็แปลจากภาษาไทยอีกที ถ้าเลือกแปลจากภาษาอังกฤษอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้”² กลุ่มตัวอย่างจำตัวละครหลักในเรื่องได้ จำเหตุการณ์สำคัญของเรื่องได้ รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละครหลัก ผู้เรียนให้ความเห็นว่าแผนผังตัวละครช่วยให้ผู้เรียนจำตัวละครและความสัมพันธ์ของตัวละครได้เร็วขึ้น “ผมชอบแผนผังตัวละครมากเพราะช่วยให้ผมจำตัวละครได้เร็วขึ้นและจำความสัมพันธ์ของตัวละครได้ด้วย”³

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมด้านเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งรู้จักทั้งตัวละคร ความสัมพันธ์ และลักษณะนิสัยของตัวละคร โดยแผนผังตัวละครช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเร็วและจำได้ นอกจากนี้เนื้อเรื่องที่น่าสนใจ มีความยาวไม่มากทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจและจะเลือกขุนช้างขุนแผนฉบับภาษาไทยนำไปแปลเป็นภาษาเวียดนาม และนำความรู้ที่ได้รับมาวิเคราะห์ตัวละครของขุนช้างขุนแผนในวิชาวรรณคดีเอเซียตะวันออกเฉียงใต้

ลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภา การอ่านวรรณคดีไทยต้องมีความรู้เรื่องลักษณะคำประพันธ์เพื่อให้อ่านได้เข้าใจและถูกต้อง ผู้วิจัยจึงสร้างบทที่ 2 “หาเสปามาทั่วที่ตัวดี” โดยกล่าวถึงความหมายของฉันทลักษณ์และคำประพันธ์ ลักษณะของกลอนเสภา และวิธีการอ่านทำนองเสนาะกลอนเสภา ซึ่งอธิบายวิธีการแบ่งคำในแต่ละวรรคโดยมีตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามมีความรู้และความเข้าใจลักษณะของกลอนเสภา ต่อจากนั้นจึงอธิบายฉันทลักษณ์กลอนหลุดบ๊าดในเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) ได้แก่ ลักษณะ ข้อบังคับ และยกตัวอย่างประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะ กลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนได้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยเรียนฉันทลักษณ์กลอนแปดและเคยแต่งกลอนแปด แต่ตอนนั้นยังสับสนเพราะเวลาเรียนค่อนข้างน้อย ห้องเรียนมีผู้เรียนหลายคน และไม่มีเอกสารประกอบ เมื่อได้อ่านบทที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของกลอนเสภา กลุ่มตัวอย่างได้ทบทวนความรู้เรื่องนี้ สามารถตอบข้อสงสัย โดยเข้าใจฉันทลักษณ์กลอนเสภาชัดเจนผ่าน

¹ Huynh Thi Thanh Tuyen. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² แหล่งเดิม.

³ Nguyen Ba Thanh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คำอธิบายและแผนผังชั้นหลักขณกลอนเสภา “หนูเคยเรียนชั้นหลักขณกลอนแปดกับเพื่อน ๆ และเคยลองแต่งกลอนแปดด้วย แต่ตอนนั้นงงและสับสนเพราะมีเวลาเรียนน้อย ในห้องเรียนมี 19 คน จึงถามอาจารย์ได้ไม่มาก อาจารย์ไม่ได้แจกเอกสารใบความรู้ หนูจึงเรียนแล้วก็ลืมไป เมื่อได้อ่านบทที่ 2 หนูได้ทบทวนความรู้ที่เคยเรียน จำเนื้อหาได้เร็วและนานเพราะแผนผังชั้นหลักขณกลอนเสภาอธิบายได้ชัดเจนมาก”¹

กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ใหม่ เช่น จำนวนคำในหนึ่งวรรค เรื่องการแบ่งจังหวะในการอ่านกลอนเสภา กลุ่มตัวอย่างสนใจและตั้งใจอ่านกลอนให้ถูกต้องตามจังหวะเพราะเมื่ออ่านถูกจังหวะจะเข้าใจความหมายของบทกลอนอย่างถูกต้อง “หนูได้เพิ่มเติมความรู้ใหม่คือการแบ่งจังหวะในการอ่านกลอนเสภา หนูชอบความรู้นี้มาก เพราะเมื่ออ่านถูกจังหวะ เสียงกลอนจะไพเราะขึ้นและหนูเข้าใจความหมายของบทกลอนมากขึ้น”²

“ลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภาเป็นความรู้ใหม่มากสำหรับหนูค่ะ เมื่อหนูอ่านลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภากับลักษณะคำประพันธ์กลอนหกกับด้น หนูถึงรู้ว่าคำประพันธ์ประเภทกลอนไม่ได้เหมือนกันทุกประเทศ แต่ละประเทศจะมีลักษณะคำประพันธ์ที่แตกต่างกันไป”³

“เมื่อก่อนผมคิดว่าการแต่งกลอนต้องแต่งถูกต้องตามกฎข้อบังคับ เช่น กลอนแปดต้องมีวรรคละ 8 คำ แต่เมื่อเรียนเกี่ยวกับกลอนเสภา ผมมีความรู้ใหม่ว่ากลอนเสภาจะมีวรรคละ 6 ถึง 9 คำได้ สิ่งนี้น่าสนใจมากเพราะเมื่ออ่านกลอนไทย ผมจะรู้เลยว่ากำลังอ่านกลอนประเภทใดโดยการนับจำนวนคำใน 1 วรรค”⁴

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้ผู้วิจัยพบว่าบทที่ 2 ช่วยให้ผู้วิจัยได้ทบทวนความรู้เรื่องลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภา มีความรู้ใหม่เรื่องการแบ่งจังหวะการอ่านกลอนเสภา โดยแผนผังชั้นหลักขณกลอนเสภาช่วยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านได้เร็วและเข้าใจเนื้อหาชัดเจน

3.2 ด้านวิถีชีวิตไทยที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผน เมื่อผู้เรียนชาวเวียดนามมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยแล้วต่อไปจึงเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย โดยผู้วิจัยสร้างหนังสืออ่านประกอบให้มีเนื้อหาเรื่องวิถีชีวิตไทยทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ ประเพณี การศึกษา ครอบครัว

¹ Nguyen Hong Vy. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Vo Thi Yen Linh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

³ Nguyen Thi Thanh Loan. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

⁴ Truong Vy Khang. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การดำรงชีวิต การรับราชการ ความเชื่อเรื่องกรรม การปกครองบ้านเมือง และสถานภาพของผู้หญิง ดังนี้

วิถีชีวิตไทยเรื่องประเพณีการทำขวัญและการโกนจุก อยู่ในบทที่ 3 “ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพ็ดเพลิน” มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของประเพณี ประเภทของประเพณีในเรื่อง ได้แก่ การทำขวัญและการโกนจุก หลังจากนั้นจึงเล่าเรื่องย่อตอน “กำเนิดพลายงาม” เพิ่มเติมจากเรื่องย่อในบทที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจเนื้อเรื่องตอนนี้ ซึ่งเป็นช่วงที่กล่าวถึงชีวิตของพลายงามตอนเป็นเด็ก

เมื่อกลุ่มตัวอย่างอ่านเนื้อหาในบทนี้แล้วทำให้มีความรู้เพิ่มเติมเรื่องประเพณีการทำขวัญและการโกนจุก กลุ่มตัวอย่างเคยเรียนเกี่ยวกับการทำขวัญและการโกนจุกแต่รู้แค่ว่าการทำขวัญคือการผูกสายสิญจน์ที่ข้อมือแต่ไม่รู้ทำไมต้องทำขวัญ ส่วนการโกนจุก กลุ่มตัวอย่างรู้ว่าคนไทยจะโกนจุกเมื่ออายุ 11 – 13 ปี และไม่รู้ว่าการโกนจุกมีขั้นตอนและมีความหมายอย่างไร ความรู้เหล่านี้จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความคิดของคนไทยมากขึ้นและปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมเมื่อเข้าร่วมการทำขวัญหรืองานบายศรีสู่ขวัญของคนไทย “ผมมีความรู้เกี่ยวกับการทำขวัญและการโกนจุกมาก่อนแต่รู้แค่ว่าการทำขวัญจะต้องผูกสายสิญจน์ที่ข้อมือและเด็กไทยโกนจุกเมื่ออายุ 11 – 13 ปี ตอนนี้นำมาเรียนแล้วทำให้ผมรู้ว่าการทำขวัญจัดขึ้นเมื่อคนนั้นเจอเหตุการณ์สำคัญในชีวิต และการโกนจุกหมายถึงเด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มตัวครับ การทำขวัญของคนไทยมีความคล้ายคลึงกับการทำขวัญเดือนของเวียดนามจึงทำให้ผมเข้าใจง่ายขึ้นด้วยครับ ถ้าผมได้เข้าร่วมงานทำขวัญหรือบายศรีของคนไทย ผมจะทำถูกต้องทุกขั้นตอนครับ”¹

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมว่าการทำขวัญเดือนของไทยและเวียดนามมีความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการทำขวัญเดือนของไทยและเวียดนามมีจุดประสงค์เหมือนกันคือเพื่อเป็นสิริมงคลแก่เด็ก แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือของที่ประกอบในพิธี เพราะความเชื่อและวิถีชีวิตการกินของไทยกับเวียดนามต่างกัน “หนูเพิ่งรู้ว่าการทำขวัญของไทยกับเวียดนามมีส่วนเหมือนและต่างกันทำให้หนูสนใจมาก หนูคิดว่าการทำขวัญมีจุดประสงค์เหมือนกันแต่มีของเซ่นไหว้ต่างกันเพราะว่าคนไทยกับคนเวียดนามมีความเชื่อและวิถีชีวิตการกินไม่เหมือนกันค่ะ”²

จากการเรียนบทนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมเรื่องความสำคัญของการทำขวัญและโกนจุก รู้จักขั้นตอนในการทำขวัญและโกนจุก กลุ่มตัวอย่างสามารถวิเคราะห์สาเหตุ

¹ Nguyen Ba Thanh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Nguyen Hong Vy. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ของความเหมือนและความต่างในการทำวัฏเดือนระหว่างไทยกับเวียดนามเพราะต่างกันเรื่องวิถีชีวิตการกินและความเชื่อของ 2 ประเทศ

วิถีชีวิตไทยเรื่องการศึกษา อยู่ในบทที่ 4 “ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ” บทนี้กล่าวถึงการศึกษาของผู้ชาย ได้แก่ ความสำคัญของการศึกษา สถานที่สำหรับเรียน และวิชาที่เรียน ส่วนผู้หญิงจะเรียนวิชาการบ้านงานเรือนที่บ้าน เพื่อเตรียมตัวเป็นภรรยาที่ดีและแม่ที่ดี

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าได้รับความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยที่ใหม่และไม่เคยเรียนรู้มาก่อน ในบทที่ 4 กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาซึ่งคล้ายกับการศึกษาของเวียดนาม คือ ผู้ชายศึกษาเพื่อรับราชการ เพื่อมีเกียรติ และสามารถเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ แต่วิชาที่ผู้ชายไทยศึกษาไม่เหมือนของเวียดนาม กลุ่มตัวอย่างได้รู้จักวิชาที่เกี่ยวกับศาสนา ไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน วิชาเหล่านี้ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความคิดของคนไทยมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าสิ่งที่คนไทยในสมัยก่อนเรียนสอดคล้องกับความเชื่อของคนไทย “หนูได้รับความรู้ในบทนี้มากเยอะมากค่ะ เพราะหนูไม่เคยรู้จักเรื่องการศึกษาของผู้ชายไทยในสมัยก่อน ชื่อของวิชาที่ผู้ชายเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับศาสนา ไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ หนูจึงเข้าใจว่าเพราะคนไทยเชื่อเรื่องเหล่านี้จึงเรียน ถึงแม้ว่าคนเวียดนามกับคนไทยจะให้ความสำคัญกับการศึกษาเหมือนกันแต่มีวิชาเรียนที่ต่างกันเพราะมีความเชื่อต่างกันค่ะ”¹

กลุ่มตัวอย่างให้ความรู้เพิ่มเติมว่าจากความรู้ในบทนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นถึงความเหมือนกันในการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงของทั้งไทยและเวียดนามในสมัยก่อน คือผู้ชายจะได้เรียนหนังสือไปทำงานนอกบ้าน ผู้หญิงไม่ได้เรียนหนังสือ ต้องอยู่บ้านดูแลสามีและลูก กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าคนไทยกับคนเวียดนามอาจจะมีวัฒนธรรมร่วมกันจึงทำให้มีความคิดเหมือนกัน เป็นความคิดที่ผู้ชายสำคัญกว่าผู้หญิง “ผมได้เห็นว่าการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงไทยเหมือนกับการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงเวียดนามในสมัยก่อน อาจจะเป็นเพราะไทยกับเวียดนามมีวัฒนธรรมร่วมกัน ทำให้สังคมให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเหมือนกัน”²

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมด้านการศึกษาโดยเห็นถึงความเหมือนในการศึกษาของไทยและเวียดนามที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และการศึกษาของผู้ชายสำคัญกว่าการศึกษาของผู้หญิง เห็นความต่างของการศึกษาระหว่างไทยและเวียดนามคือ วิชาที่เรียนไม่เหมือนกัน กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ว่าความเหมือนและความต่างทางการศึกษาเกิดขึ้นจากความคิดและความเชื่อที่ไม่เหมือนกันระหว่างไทยกับเวียดนาม

¹ Nguyen Ngoc Nhung. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Truong Vy Khang. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิถีชีวิตไทยเรื่องครอบครัว อยู่ในบทที่ 5 “แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก” เนื้อหากล่าวถึงครอบครัวใน**ขุนช้างขุนแผน**และลักษณะของครอบครัวไทย โดยกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก อธิบายลักษณะและโครงสร้างของครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชอบบทนี้มากเพราะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังนำความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อเห็นถึงการใช้ชีวิตของคนไทยและเวียดนาม กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้โครงสร้างครอบครัวไทยและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว แล้วนำไปเปรียบเทียบกับระบบครอบครัวในเวียดนาม จึงเห็นความคล้ายกันระหว่างครอบครัวไทยกับครอบครัวเวียดนามกลุ่มตัวอย่างจึงสรุปว่าคนไทยและคนเวียดนามมีความคิดที่เหมือนกันคือผู้ชายสำคัญที่สุดในบ้าน ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว พ่อแม่ต้องดูแลเอาใจใส่ลูก ลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ “หนูชอบบทที่ 5 มากค่ะ เพราะมีเนื้อหาใกล้ชิดกับชีวิตประจำวัน ถึงแม้ว่าตอนนี้สังคมเปลี่ยนแปลงไปมากแต่ทั้งเวียดนามกับไทยยังมีครอบครัวขยาย จากการเรียนรู้โครงสร้างของครอบครัวและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว หนูเห็นว่าคนไทยและคนเวียดนามมีความคิดเหมือนกันคือ ผู้ชายต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว พ่อแม่มีหน้าที่ดูแลลูก ลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่”¹ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าแผนผังครอบครัวช่วยให้เข้าใจโครงสร้างครอบครัวอย่างถูกต้องและรวดเร็ว “หนูชอบแผนผังครอบครัวค่ะ เพราะเมื่อดูแผนผังครอบครัว หนูเข้าใจโครงสร้างของครอบครัวเร็วมาก”²

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าซาบซึ้งในความรักระหว่างวันทองกับพลายงามซึ่งวันทองเป็นแม่ที่รักและดูแลลูกเป็นอย่างดี พลายงามเป็นลูกที่รักและตอบแทนบุญคุณของแม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยปลูกฝังให้เด็กกตัญญูต่อพ่อแม่ตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน “หนูซาบซึ้งเพราะนางวันทองรักพลายงามมากและพลายงามก็รักแม่มาก ความรักของนางวันทองแสดงผ่านการดูแลพลายงามและความรักของพลายงามแสดงผ่านการมารับแม่ไปดูแล ความกตัญญูของพลายงามเป็นสิ่งที่เด็กเวียดนามควรเรียนรู้ค่ะ”³

¹ Khong Le Hoai Nhan. (2019 กรกฎาคม , 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Nguyen Ngoc Nhung. (2019 กรกฎาคม , 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

³ Huynh Thi Thanh Tuyen. (2019 กรกฎาคม , 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้โครงสร้างครอบครัวไทยในเรื่อง**ขุนช้างขุนแผน** รู้จักหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและเห็นถึงความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อแม่และเห็นว่าเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ควรทำ

วิถีชีวิตไทยเรื่องการดำรงชีวิต อยู่ในบทที่ 6 “มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานน้” บทนี้กล่าวถึงสภาพบ้านเรือนของคนไทย ได้แก่ ลักษณะของเรือนไทย เหตุผลที่สร้างเรือนไทย ลักษณะเช่นนั้น บริเวณบ้านปลูกไม้มงคลและสมุนไพร และกล่าวถึงอาหารการกินของคนไทย ทั้งอาหารในชีวิตประจำวันและอาหารในโอกาสพิเศษ รวมทั้งการถนอมอาหารเพื่อให้เก็บไว้ได้นาน

กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ว่าความรู้จากบทนี้ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจการใช้ชีวิตของคนไทยมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการชีวิตประจำวันในประเทศไทยได้ เช่น ได้เห็นบ้านทรงไทยเมื่อไปทัศนศึกษา เข้าใจว่าบ้านไทยต้องมีได้ทุนเพื่อป้องกันสัตว์ร้ายและน้ำท่วม รู้จักอาหารที่ผ่านการถนอมอาหาร เช่น แห้วม ลูกพลับหวาน รู้เหตุผลที่คนไทยปลูกต้นมะยมหน้าบ้านเพื่อความเป็นสิริมงคลและรู้ประโยชน์อื่น ๆ ของต้นมะยม เช่น เป็นอาหาร เป็นยา กลุ่มตัวอย่างจะนำความรู้เกี่ยวกับต้นมะยมไปใช้ที่เวียดนามด้วย “หนูไม่เคยรู้ว่าทำไมบ้านไทยต้องมีได้ทุน เมื่อไปทัศนศึกษาหนูเห็นบ้านส่วนใหญ่มีได้ทุนแต่คิดว่าเป็นการออกแบบเพื่อความสวยงาม ตั้งแต่มาอยู่ที่ไทย หนูเห็นมีบ้านหลายหลังปลูกมะยมหน้าบ้านแต่คิดว่าเป็นไม้ประดับเหมือนที่เวียดนามกลับไปเวียดนามหนูจะบอกพ่อแม่ปลูกต้นมะยม เวลาไม่มีใครสบายสามารถใช้เป็นยาได้ เมื่อหนูเดินตลาดนัด หนูยังได้ชิมผลไม้แห้วมและซื้อลูกพลับหวานด้วย”¹

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมว่าคนไทยมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ เห็นได้จากการสร้างบ้านใกล้แม่น้ำ การเดินทางทางน้ำ อาหารการกินที่หาได้จากแม่น้ำ สิ่งนี้เป็นความรู้สำคัญที่ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจการดำรงชีวิตของคนไทยมากขึ้น “หนูมีความรู้เพิ่มเติมว่าคนไทยมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ หนูสังเกตจากภาพประกอบทั้งบ้านของนางทองประศรี บ้านขุนช้างต่างก็สร้างใกล้แม่น้ำ มีการเดินทางโดยเรือ และคนไทยมักกินปลาที่หาได้จากแม่น้ำ หนูเข้าใจแล้วว่าคนไทยในสมัยก่อนใช้ชีวิตพึ่งพาธรรมชาติ”²

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับบ้านเรือนไทย อาหารการกินของไทย เข้าใจว่าคนไทยสมัยก่อนใช้ชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังนำความรู้ที่ได้อ่านไปใช้ในการชีวิตประจำวันที่ได้

¹ Nguyen Thi Thanh Loan. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Khong Le Hoai Nhan. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิถีชีวิตไทยเรื่องการรับราชการ อยู่ในบทที่ 7 “ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี” เนื้อหา กล่าวถึงความนิยมรับราชการใน **ขุนช้างขุนแผน** คุณสมบัติของผู้ที่จะรับราชการ เพื่อให้เห็นว่า ทำไมคนไทยนิยมให้ลูกชายรับราชการ และคุณสมบัติของผู้ที่จะรับราชการว่าต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง และกล่าวถึงพิธีถวายตัวเป็นมหาดเล็กของพลายงาม ซึ่งต้องมีการแต่งกายและสิ่งของที่ ต้องเตรียมในการถวายตัว

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าเข้าใจความคิดของคนไทยที่ต้องการให้ลูกรับราชการโดย เชื่อมโยงกับเรื่องของตนเพราะกลุ่มตัวอย่างก็มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ พ่อแม่ของกลุ่มตัวอย่างก็ หวังว่าเมื่อลูกสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับราชการ มีอาชีพที่มั่นคง ความรู้ใหม่ที่กลุ่มตัวอย่าง ได้รับคือคุณสมบัติของมหาดเล็กและพิธีการถวายตัว ซึ่งความรู้นี้มีเฉพาะที่ประเทศไทยเพราะที่ เวียดนามต้องผ่านการสอบ 3 ระดับถึงจะเป็นข้าราชการได้ การที่เวียดนามไม่มีมหาดเล็กและไม่มีการถวายตัวเพราะว่าเวียดนามไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ “หนูเข้าใจความคิดของคนไทยที่ อยากให้ลูกรับราชการเพราะพ่อแม่หนูก็อยากให้หนูได้รับราชการหลังจากที่หนูเรียนจบ แต่การ รับราชการของคนไทยในสมัยก่อนไม่เหมือนของเวียดนาม ของเวียดนามต้องสอบผ่าน 3 ระดับ ส่วนของไทยต้องมีการถวายตัวและจะรับใช้เป็นมหาดเล็ก เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่มากสำหรับหนู หนู คิดว่าเพราะไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์จึงมีการถวายตัวเป็นมหาดเล็ก”¹

กลุ่มตัวอย่างเกิดการเปรียบเทียบว่ามหาดเล็กของไทยแตกต่างกับขุนนางของ เวียดนาม เพราะคนจะเป็นมหาดเล็กต้องเรียนหนังสือเก่ง มีความรู้เรื่องกฎหมายเป็นอย่างดีและ ต้องรบเก่ง ส่วนขุนนางของเวียดนามจะแบ่งเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายขุนนางที่เก่งเรื่องปรัชญา การเขียน หนังสือ อีกฝ่ายหนึ่งเก่งเรื่องการรบ คนที่รบเก่งจะเขียนหนังสือไม่เก่ง กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ว่า เพราะการปกครองบ้านเมืองที่ไม่เหมือนกันของ 2 ประเทศทำให้แบ่งหน้าที่ของขุนนางไม่ เหมือนกัน “หนูเปรียบเทียบมหาดเล็กของไทยกับขุนนางของเวียดนามแล้วเห็นว่ามหาดเล็กของ ไทยเก่งทั้งการเรียนหนังสือ กฎหมายและรบเก่ง แต่ขุนนางของเวียดนามจะเก่งแค่เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หนูคิดว่าเพราะพระมหากษัตริย์มีการปกครองไม่เหมือนกันจึงแบ่งหน้าที่ให้ขุนนางไม่เหมือนกัน”²

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างได้ความรู้เพิ่มเติมเรื่องคุณสมบัติของการเป็นมหาดเล็ก วิธี การถวายตัว กลุ่มตัวอย่างสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหน้าที่ของมหาดเล็กของไทยกับ ขุนนางของเวียดนามจนถึงความแตกต่างในการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์

¹ Nguyen Thi Thu Huong. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

² Nguyen Hong Vy. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิถีชีวิตไทยเรื่องความเชื่อเรื่องกรรม อยู่ในบทที่ 8 “เวรกรรมนำไปไม่ร้างรอ” บทนี้กล่าวถึงเรื่องย่อตอน “ขุนช้างถวายฎีกา” ซึ่งจะเป็นเนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบบทที่ 8 บทที่ 9 และบทที่ 10 กล่าวถึงความรู้ทั่วไปเรื่องกรรมทั้งกรรมเก่าและกรรมปัจจุบัน และความเชื่อเรื่องกรรมใน **ขุนช้างขุนแผน**

กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ว่าสนใจความเชื่อเรื่องกรรมมาก แต่กลุ่มตัวอย่างเคยรู้จักแค่กรรมเก่า ไม่เคยรู้จักกรรมปัจจุบัน จากการอ่านความเชื่อเรื่องกรรม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความเชื่อเรื่องกรรมเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตคนไทย การเรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความคิดและการอธิบายเหตุผลของคนไทยมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างจะไปหาความรู้เกี่ยวกับกรรมปัจจุบันเพื่อศึกษาเพิ่มเติม “ผมสนใจความเชื่อเรื่องกรรมมาก โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องกรรมปัจจุบันเพราะผมเคยรู้จักแต่กรรมเก่า ผมเข้าใจว่าคนไทยมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับความเชื่อเรื่องกรรม เพราะผมเห็นคนไทยอธิบายเหตุผลต่าง ๆ เป็นเพราะกรรม ผมรู้สึกสนใจเรื่องนี้มากขึ้นและจะไปหาความรู้เพิ่มเติมเรื่องกรรมปัจจุบัน”¹

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าจากการอ่านเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรม เห็นผลกระทบของตัวละครใน **ขุนช้างขุนแผน** จึงรู้สึกว่าตัวเองต้องทำดีทุกวันเพราะไม่อยากมีผลกระทบที่ไม่ดีในอนาคตหรือในชาติต่อ ๆ ไป “หนูอ่านถึงผลกระทบของวันทองแล้วบอกตัวเองว่าต้องทำดีที่สุดในทุก ๆ วันเพราะหนูไม่อยากเจอผลกระทบเหมือนวันทองค่ะ”²

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเชื่อเรื่องกรรมของคนไทยมากขึ้น โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องกรรมปัจจุบัน จากความเข้าใจเนื้อหาของบทอ่าน กลุ่มตัวอย่างนำความรู้เรื่องความเชื่อเรื่องกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วิถีชีวิตไทยเรื่องการปกครองบ้านเมือง อยู่ในบทที่ 9 “ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา” กล่าวถึงการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ การปกครองบ้านเมืองของพระพันวษา การถวายฎีกาของขุนช้างว่าการถวายฎีกาคืออะไร สาเหตุที่ขุนช้างถวายฎีกา พระมหากษัตริย์ทรงใช้กฎหมายปกครองบ้านเมืองและลงโทษผู้ทำความผิดอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าเคยเข้าใจว่าประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ปกครองคือพระมหากษัตริย์อยู่เหนือกฎหมาย ตัดสินใจทุกเรื่องตามพระทัย ไม่เคยรู้ว่าพระมหากษัตริย์ไทยปกครองบ้านเมืองโดยใช้กฎหมาย ผู้เรียนจึงรู้สึกสนใจเพราะการมีกฎหมายแสดงให้เห็นความมีอารยะของประเทศ ผู้เรียนสนใจเนื้อหาของบทนี้มากเพราะไม่เคยได้อ่านจากหนังสือเล่มไหน

¹ Nguyen Tan Tai. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Nguyen Thi Thu Huong. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มาก่อน “หนูชอบบทนี้มาก เพราะเมื่อก่อนหนูเข้าใจว่าพระมหากษัตริย์ปกครองประเทศตามพระทัย แต่เมื่ออ่านบทนี้แล้วหนูรู้ว่าพระมหากษัตริย์ใช้กฎหมายปกครอง ทำให้สังคมยุติธรรม แสดงว่าประเทศไทยมีอารยะ”¹

เมื่อกลุ่มตัวอย่างอ่านบทกลอนแล้วเข้าใจว่าขุนช้างถูกโบย 30 ครั้งเพราะขวางเรือพระที่นั่ง แต่เมื่ออ่านบทอ่านแล้วจึงเข้าใจว่าขุนช้างถูกโบยเพราะเป็นกฎของการถวายฎีกา กลุ่มตัวอย่างจึงประหลาดใจเพราะคนที่ร้องทุกข์ต้องยอมเจ็บตัวก่อนเพราะการร้องทุกข์ที่เวียดนามในสมัยก่อนไม่ได้เป็นแบบนั้นและเห็นถึงบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทย “เมื่ออ่านบทกลอนหนูเข้าใจว่าขุนช้างถูกลงโทษเพราะขวางเรือพระที่นั่ง ทำให้พระพันวษาโกรธ แต่เมื่ออ่านการอธิบายในบทอ่านหนูจึงเข้าใจว่าขุนช้างถูกโบยเพราะเป็นกฎของการถวายฎีกา สิ่งนี้ทำให้หนูแปลกใจมาก เมื่อก่อนคนเวียดนามไปร้องทุกข์ไม่ถูกโบยแบบนี้และพระมหากษัตริย์ก็ไม่ได้เป็นคนตัดสินคดีเหมือนของไทย”²

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นถึงบทบาทสำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย ความสำคัญของการใช้กฎหมายในการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทย และความแตกต่างของกฎหมายไทยกับกฎหมายเวียดนาม

วิถีชีวิตไทยเรื่องสถานภาพของผู้หญิง อยู่ในบทที่ 10 “/ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ” บทนี้เป็นบทสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์ตัวละครเอกคือ “วันทอง” โดยกล่าวถึงลักษณะของวันทองตั้งแต่ความสวยงาม การอบรมเลี้ยงดู และการที่วันทองไม่เคยตัดสินใจเรื่องใดในชีวิตจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ถูกประหารชีวิต แสดงให้เห็นสถานภาพของนางวันทองซึ่งเป็นผู้หญิงไทยในสมัยก่อน

กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ว่าเมื่ออ่านบทนี้มีความรู้สึกสงสารและเห็นใจตัวละครนางวันทอง สถานภาพของผู้หญิงในสมัยก่อนที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ชายไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับกลุ่มตัวอย่าง แต่เมื่ออ่านบทนี้ กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าสถานภาพของผู้หญิงในสมัยก่อน ทั้งที่เวียดนาม ไทย หรือประเทศต่าง ๆ ในเอเชียจะไม่เท่าสถานภาพผู้ชาย เนื้อหาในบทนอกจากจะอธิบายสถานภาพของผู้หญิงแล้วยังวิเคราะห์ตัวละครนางวันทองทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสงสารนางวันทองและผู้หญิงเอเชียในสมัยก่อน “ผมสงสารและเห็นใจนางวันทองและผู้หญิงเวียดนาม ผู้หญิงเอเชียในสมัยก่อนที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ชาย ถึงแม้ว่าผมจะรู้ว่าเมื่อก่อนผู้ชายกับผู้หญิงมีความไม่

¹ Vo Thi Yen Linh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Huynh Thi Thanh Tuyen. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เท่าเทียมกันทางสถานภาพ แต่เมื่ออ่านบทที่ 10 อ่านการวิเคราะห์ตัวละครนางวันทอง ผมยังอดรู้สึกสงสารไม่ได้”¹

ความตายของนางวันทองทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นหลายมิติในชีวิต คือ ชีวิตไม่มีอะไรแน่นอน บทบาทของพระมหากษัตริย์ในชีวิตของสามัญชน ผลกรรมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และสถานภาพของผู้หญิงในสมัยก่อน “ความตายของนางวันทองทำให้ผมเห็นหลายมิติในชีวิต ก็คือชีวิตไม่มีอะไรแน่นอน พลายงามกับขุนช้างเป็นคนทำผิดแต่นางวันทองต้องตาย นางวันทองต้องตายโดยที่ไม่ได้ป่วยเป็นโรคและไม่ได้เกิดอุบัติเหตุ ผมรู้สึกว่าพระมหากษัตริย์ไทยมีบทบาทที่สำคัญมาก มีสิทธิ์ขึ้นเป็นขี้นตาย สิ่งประหลาดชีวิตนางวันทองได้ก็ยกโทษให้ได้ สุดท้ายนางวันทองก็ต้องตายเพราะผลกรรมของตัวเอง แต่ผมคิดว่าเหตุการณ์ทุกอย่างก็เป็นเพราะสถานภาพของผู้หญิงต่ำกว่าผู้ชาย เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายผิด”²

กลุ่มตัวอย่างเข้าใจสถานภาพของผู้หญิงไทยในสมัยก่อนผ่านการวิเคราะห์ตัวละครนางวันทอง กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกเห็นใจและสงสารนางวันทองแต่ก็เข้าใจเพราะรู้ว่าสถานภาพของผู้ชายกับผู้หญิงในสมัยก่อนไม่เท่าเทียมกัน กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวิถีชีวิตไทยหลายอย่างมากขึ้น เช่น ความเชื่อ และบทบาทของพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย

สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนเพิ่มเติม โดยจำเนื้อเรื่องได้ รู้จักตัวละครและความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน กลุ่มตัวอย่างจำเหตุการณ์สำคัญในเรื่องได้ เข้าใจพฤติกรรมของตัวละครและสามารถวิเคราะห์ลักษณะของตัวละคร รู้จักความหมายของฉันทลักษณ์และลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภา มีความรู้เรื่องการแบ่งจังหวะการอ่านในแต่ละวรรค สามารถจับคู่เสียงสัมผัสในบทกลอน แบ่งจังหวะการอ่านในบทกลอน เข้าใจความสำคัญของวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนและลักษณะคำประพันธ์ของกลอนเสภาผ่านการเปรียบเทียบกับวรรณคดีเวียดนามเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) และลักษณะคำประพันธ์กลอนหกในเวียดนามเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu)

เมื่อได้อ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมด้านวิถีชีวิตไทย ได้แก่ รู้จักความหมายและประเภทของประเพณีไทย มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและขั้นตอนการจัดงานทำขวัญและโกนจุก เข้าใจความสำคัญของการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาของผู้ชาย นอกจากนี้ยังรู้จักวิชาที่ผู้ชายไทยต้องเรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ รู้จักโครงสร้างของครอบครัว

¹ Truong Vy Khang. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

² Nguyen Ba Thanh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไทยและมีความรู้เพิ่มเติมลักษณะของครอบครัวไทย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะสภาพบ้านเรือนและอาหารการกินของคนไทย กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเหตุผลในการสร้างบ้านทรงไทย ประโยชน์ของต้นไม้ที่ปลูกรอบบ้านและความหลากหลายด้านอาหารการกินของไทย เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้เรื่องราวการรับราชการจึงเข้าใจเหตุผลในการนิยมให้ลูกชายรับราชการ นอกจากนี้ยังรู้จักคุณสมบัติของผู้ที่จะรับราชการและพิธีถวายตัวเป็นมหาดเล็ก เข้าใจสาเหตุในการนำกรรมไปอธิบายเหตุการณ์บางอย่างที่ไม่คาดคิดของคนไทยและสามารถแยกกรรมเก่ากับกรรมปัจจุบันได้ นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เรื่องการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทย โดยใช้กฎหมายในการปกครอง และกลุ่มตัวอย่างสามารถรวบรวมความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทยทั้งหมดในหนังสือเพื่อวิเคราะห์และเข้าใจสถานการณ์ภาพของผู้หญิงไทยในสมัยก่อน

4. ความสำคัญขององค์ประกอบของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

ผู้วิจัยพบว่าองค์ประกอบของหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเป็นหนังสือสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างได้เพิ่มเติมความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม ได้แก่องค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือ เช่น คำศัพท์ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และองค์ประกอบอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 คำศัพท์ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้นเพราะผู้วิจัยอธิบายเป็นภาษาเวียดนาม ส่วนใหญ่จะเป็นการอธิบายคำศัพท์ที่ยาก ศัพท์เฉพาะทาง เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ และคำราชาศัพท์ คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาเวียดนามช่วยให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเร็วขึ้น เข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง โดยผู้วิจัยจะเขียนคำอ่านเป็นภาษาไทยแล้วอธิบายเป็นภาษาไทยก่อน ต่อจากนี้จึงอธิบายเป็นภาษาเวียดนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำศัพท์เกี่ยวกับศาสนา

¹ เทศน์มหาชาติ (เทศ - มะ - หา - ชาต) การฟังธรรมเรื่องพระเวสสันดรชาดก Bài giảng đạo về tác phẩm Vessantara - kiếp cuối cùng của Phật

² อาพาธ (อา - พาธ) บำวย ใช้สำหรับพระสงฆ์ ốm, bệnh (dùng cho nhà sư)

ภาพประกอบ 4 คำศัพท์เกี่ยวกับศาสนาจากหนังสืออ่านประกอบ

คำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อ

กรรม¹ (Nhân quả, nghiệp) คือ การกระทำทั้งดีและชั่ว มีทั้งเจตนาและไม่เจตนา กรรมมี

2 ฝ่ายคือ

☀ การกระทำที่ดี เรียกว่า **บุญ**² (Phúc đức)

☀ การกระทำที่ไม่ดี เรียกว่า **บาป**³ (Tội lỗi)

ภาพประกอบ 5 คำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อจากหนังสืออ่านประกอบ

คำราชาศัพท์

¹ อภิเษก (อะ - พิ - วาด) การกราบไหว้ quỳ lạy

² มุลิกา (มู - ลี - กา) ข้าทูลละอองธุลีพระบาท muôn tâu Hoàng thượng

³ ตรับ (ตรับ) เอาใจใส่คอยฟังข่าวทุกข์สุขหรือความคิดเห็น trông chờ tin tức

⁴ กราบบังทูล (กราบ - บัง - ทูล) tâu

ภาพประกอบ 6 คำราชาศัพท์จากหนังสืออ่านประกอบ

4.2 แบบฝึกหัด ผู้วิจัยสร้างแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้ของผู้เรียนก่อนจะให้ทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ผู้วิจัยออกแบบแบบฝึกหัดหลากหลายและเป็นการสรุปทบทวน ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนและสรุปความรู้ที่อ่านมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบฝึกหัดตอนที่ 2 ฝึกอ่านทำนองเสนาะกลอนเสภา

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย / แบ่งจังหวะการอ่านทำนองเสนาะของบทประพันธ์ต่อไปนี้

(1)

ไม่ฟังคำสุภาษิตท่านสั่งสอน	มาแสนอนเชื่อนลิ้นด้วยลมหวาน
ท่านว่ามารยาของชายชาญ	มีประมาณได้สามสิบสองกล

ภาพประกอบ 7 แบบฝึกหัดจากหนังสืออ่านประกอบ

แบบฝึกหัดตอนที่ 2 การโกหก

1. คำชี้แจง: เรียงลำดับเหตุการณ์ให้ตรงตามพิธีโกนจุกของพलयงามโดยเขียนลงไป
ในช่องว่างข้างล่างตามลำดับ

พलयงามไว้ผมทรงใหม่ เตรียมถวายตัว	โกนจุกพलयงาม
นางทองประศรีเตรียมของ	นางทองประศรีหาฤกษ์ดี
พระสงฆ์มาสวดมนต์ที่บ้าน 10 รูป	มีมหรสพและสาดน้ำ

1. นางทองประศรีหาฤกษ์ดี
2.

ภาพประกอบ 8 แบบฝึกหัดจากหนังสืออ่านประกอบ

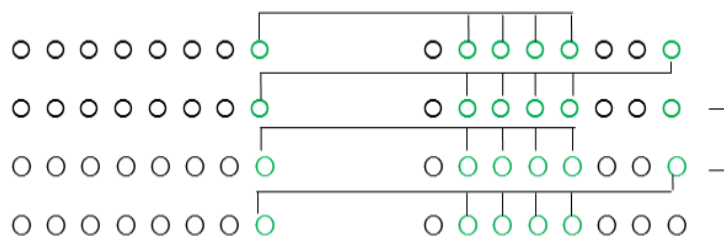
4.3 แบบทดสอบระหว่างเรียนเมื่อทบทวนความรู้โดยทำแบบฝึกหัดแล้ว ผู้วิจัยจึง
สร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยมีการแบ่งระดับความยากง่ายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความรู้
และตรวจสอบความเข้าใจหลังจากการอ่าน ดังตัวอย่างดังนี้

2. “แม่รักลูกก็รู้ถือว่ารัก” เป็นความรักของใคร
 - ก. วันทอง – พलयงาม
 - ข. ศรีประจัน – วันทอง
 - ค. ทองประศรี – ชุนแผน
 - ง. แก้วกิริยา – พลายชุมพล
3. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงความกตัญญูของพलयงามต่อวันทอง
 - ก. ก็หักใจเพราะรักแม่วันทอง
 - ข. กระหมวดจุกถูกยำน้าตาไหล
 - ค. ให้ลูกคลายอารมณ์ได้ซึมเซา
 - ง. ลูกเติบโตใหญ่คงจะมาหาแม่คุณ

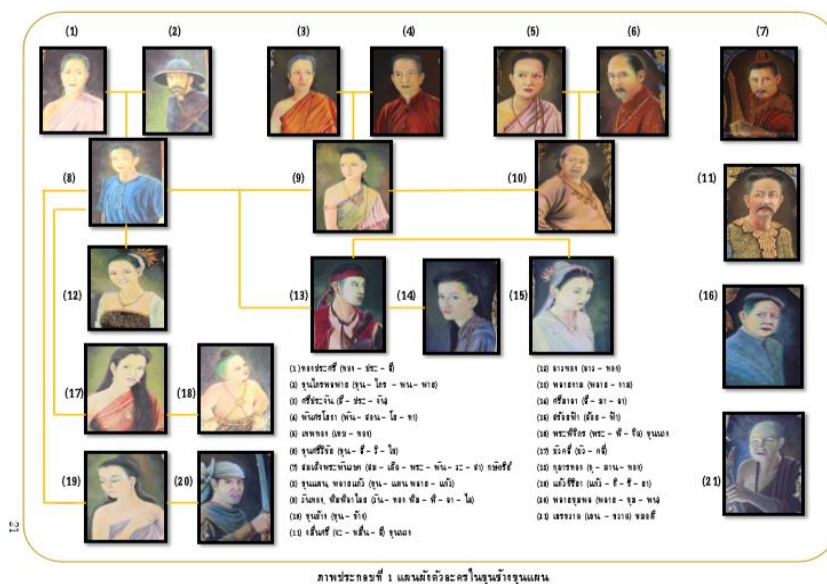
ภาพประกอบ 9 แบบทดสอบระหว่างเรียนจากหนังสืออ่านประกอบ

4.4 องค์ประกอบอื่น ๆ เนื่องจากบทอ่านทั้ง 10 บทมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึง
สร้างองค์ประกอบอื่น ๆ ของหนังสือให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละบท เช่น ภาพประกอบ การแบ่ง

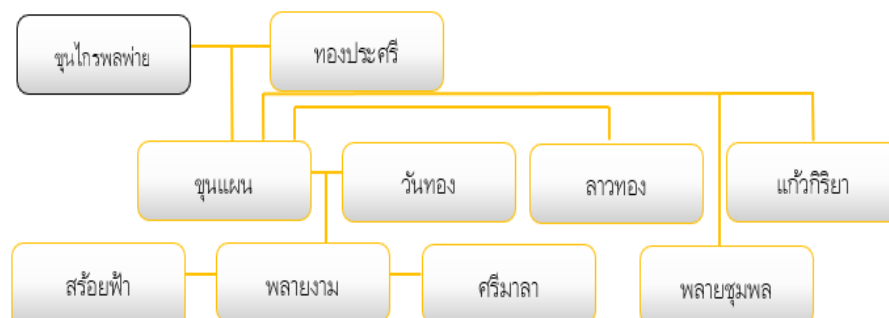
เนื้อหาเหมาะสม แผนผังตัวละคร แผนผังครอบครัว แผนผังชั้นตัวละคร องค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนช่วยให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพประกอบ 10 แผนผังชั้นตัวละครกลอนเสภาจากหนังสืออ่านประกอบ

ภาพประกอบ 11 แผนผังตัวละครจากหนังสืออ่านประกอบ

ภาพประกอบ 12 แผนผังครอบครัวจากหนังสืออ่านประกอบ

ภาพประกอบที่ 29 ประหารชีวิตนางวันทอง

ภาพประกอบ 13 ภาพประกอบจากหนังสืออ่านประกอบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามช่วยเสริมสร้างความรู้ทั้งด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนาม เป็นหนังสือที่มีองค์ประกอบและมีจุดเด่นที่แตกต่างจากหนังสือเล่มอื่นที่ใช้ในการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนชาวเวียดนาม นั่นคือเป็นหนังสือที่ให้ความรู้เรื่องวิถีชีวิตไทย นำเนื้อหาจากวรรณคดีไทยมาอธิบาย มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับเวียดนามในบทอ่านทุกบทเพื่อให้ผู้เรียนเปรียบเทียบและเข้าใจบทอ่านได้มากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม” นี้มีจุดมุ่งหมายคือ “เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย และวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**” ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ประเทศเวียดนามมีมหาวิทยาลัย 5 แห่งที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนภาษาไทยจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) โดยมหาวิทยาลัยฮานอย (Hanoi University) มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ กรุงฮานอย (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hanoi) และมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ กรุงฮานอย (University of Languages and International Studies, Vietnam National University in Hanoi) เปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาโท ส่วนมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) และมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) เปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาเอก

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในประเทศเวียดนามที่เปิดสอนวิชาวรรณคดีไทย (Thai Literature) เป็นภาษาไทย โดยสอนวรรณคดีไทย 3 เรื่อง ได้แก่ **ขุนช้างขุนแผน รามเกียรติ์ และ พระอภัยมณี** แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือสื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

ผู้วิจัยเลือกวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** มาทำเป็นหนังสืออ่านประกอบ เพราะวรรณคดีเรื่องนี้เป็นเรื่องวิถีชีวิตของสามัญชนซึ่งทำให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจได้ง่าย ตอน “ก่าเน็ดพลายงาม” และตอน “ขุนช้างถวายเป็นฎีกา” เป็น 2 ตอนที่กระทรวงศึกษาธิการเลือกมาเป็นแบบเรียน เพราะมีคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตไทย ผู้วิจัยพบว่า 2 ตอนนี้มีปรากฏวิถีชีวิต

ไทยเด่นชัดเพื่อเพิ่มเติมความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนาม

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทย วรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** วิธีการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ลักษณะของผู้เรียนชาวเวียดนาม หลักสูตรการสอนภาษาไทยที่เวียดนาม ไปทัศนศึกษาที่จังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม จำนวน 10 บท ได้แก่

บทที่ 1 “จะกล่าวถึงเรื่องขุนช้างขุนแผน” เนื้อหากล่าวถึงเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

บทที่ 2 “หาเสกามาทั่วที่ตัวดี” เนื้อหากล่าวถึงลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน**

บทที่ 3 “ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน” เนื้อหากล่าวถึงประเพณีการทำขวัญและการโกนจุก

บทที่ 4 “ลูกผู้ขายลายมือนั้นคือยศ” เนื้อหากล่าวถึงการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิง

บทที่ 5 “แม่รักลูกลูกก็รู้ถือว่ารัก” เนื้อหากล่าวถึงครอบครัว

บทที่ 6 “มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก” เนื้อหากล่าวถึงการดำรงชีวิต

บทที่ 7 “ถวายตัวพระองค์ทรงธรรณ” เนื้อหากล่าวถึงการรับราชการ

บทที่ 8 “เวรกรรมนำไปไม่รั้งรอ” เนื้อหากล่าวถึงความเชื่อเรื่องกรรม

บทที่ 9 “ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา” เนื้อหากล่าวถึงการปกครองบ้านเมือง

และบทที่ 10 “ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ” เนื้อหากล่าวถึงสถานภาพของผู้หญิง

จากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 100 ข้อ แบบทดสอบก่อนเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ

เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วจึงนำหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาด้านความรู้ ด้านภาษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านมาแก้ไขปรับปรุง เช่น เพิ่มวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละบทให้ชัดเจน แก้ไขคำศัพท์ที่ใช้ผิด เปลี่ยนวิธีอธิบายให้ชัดเจน

มากขึ้น เป็นต้น และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปทดลองจำนวน 2 ครั้ง เพื่อหาคุณภาพของหนังสือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนภาษาไทยระดับสูงแต่ ณ เวลาที่ทดลอง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) ยังไม่มีนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยระดับสูง ดังนั้นจึงมีมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียวคือมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Hochiminh City) ที่มีนักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาไทยระดับสูงสอดคล้องกับเครื่องมือ

ผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 10 คนซึ่งมาเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมภาษาไทยระยะสั้นแบบเข้มให้แก่นักศึกษาเวียดนาม พ.ศ. 2562 ที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 31.2 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 80 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมหลังจากใช้หนังสืออ่านประกอบ โดยหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 82.8/80$ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E1/E2 = 75/75$ หมายถึงหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้มีคุณภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และวรรณคดีไทยเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** มากขึ้น

ความรู้เพิ่มเติมที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมี 2 ด้าน ได้แก่ **ด้านวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน** และ**ด้านวิถีชีวิตไทย** ดังนี้

ด้านวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มีเนื้อหาแบ่งเป็น 2 บท ได้แก่ บทที่ 1 “จะกล่าวถึงเรื่องขุนแผนขุนช้าง” เนื้อหากล่าวถึงเรื่องย่อและความรู้ทั่วไปเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** และบทที่ 2 “หาเสภามาทั่วทั้งตัวดี” เนื้อหากล่าวถึงลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนของแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ 70 คะแนนขึ้นไป แสดงว่าคะแนนอยู่ในระดับดี¹ กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ในส่วนของเนื้อเรื่อง มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง เช่น ตัวละคร เหตุการณ์สำคัญ และลักษณะคำประพันธ์กลอนเสภา ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และเห็นมุมมองใหม่ของวรรณคดีเวียดนามเรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu) โดยเฉพาะความเหมือนและความต่างระหว่าง **ขุนช้างขุนแผน** กับ **เรื่องนางเกี้ยว (Truyen Kieu)** ซึ่งเป็นวรรณคดีเอกของไทย

¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา. หน้า 66.

และเวียดนาม ผู้เรียนได้เปรียบเทียบชั้นหลักษณกลอน หลกบ้าด (Luc bat) และชั้นหลักษณกลอน เสดา ซึ่งทำให้เข้าใจวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ได้ดียิ่งขึ้น

ด้านวิถีชีวิตไทย แบ่งเนื้อหาเป็น 8 บท ได้แก่

บทที่ 3 “ขวัญมาหาย่าเกิดอย่าเพลิดเพลิน” เนื้อหากล่าวถึงประเพณีการทำขวัญและ การโกนจุก

บทที่ 4 “ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ” เนื้อหากล่าวถึงการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิง

บทที่ 5 “แม่รักลูกลูกก็รู้ยั่วรัก” เนื้อหากล่าวถึงครอบครัว

บทที่ 6 “มะยมใหญ่ในบ้านกินหวานนัก” เนื้อหากล่าวถึงการดำรงชีวิต

บทที่ 7 “ถวายตัวพระองค์ทรงธรณี” เนื้อหากล่าวถึงการรับราชการ

บทที่ 8 “เวรกรรมนำไปไม่รั้งรอ” เนื้อหากล่าวถึงความเชื่อเรื่องกรรม

บทที่ 9 “ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา” เนื้อหากล่าวถึงการปกครองบ้านเมือง

บทที่ 10 “ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ” เนื้อหากล่าวถึงสถานภาพของผู้หญิง

กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ 60 คะแนนขึ้นไปแสดงว่าคะแนนอยู่ใน ระดับปานกลางขึ้นไป¹ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มเติมเรื่องประเพณีการทำขวัญและโกนจุก เข้าใจ การศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงไทยในสมัยก่อน เข้าใจโครงสร้างและลักษณะของครอบครัวไทย มี ความรู้เรื่องสภาพบ้านเรือนและอาหารการกิน เข้าใจความนิยมในการรับราชการของคนไทย รู้จัก คุณสมบัติของคนที่รับราชการและพิธีการถวายตัว กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความเชื่อเรื่องกรรมเก่า และกรรมปัจจุบัน รู้จักการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยก่อน และเข้าใจ สถานภาพของผู้หญิงไทยในสมัยก่อนผ่านการเรียนรู้สถานภาพของนางวันทอง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คนให้ข้อมูลว่า หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมีประโยชน์ต่อกลุ่ม ตัวอย่างมากทั้งในเรื่องการเรียน การใช้ชีวิตในประเทศไทย และการไปทัศนศึกษาที่ต่างจังหวัด ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงว่าหนังสือเล่มนี้เป็นสื่อการสอน ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทย เป็นหนังสือที่ตอบสนองความต้องการ การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม²

¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา. หน้า 66.

² Tran Cam Tu. (2015). The Situation of Thai Language Teaching in Vietnamese Universities. In *Witthaya Sucharithanarugse (editor)*. P. 253.

จากข้อมูลการทดลองและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้สามารถใช้เป็นสื่อการสอนนิชาววรรณคดีไทยที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ แห่งมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies, The University of Danang) และสามารถนำไปปรับใช้กับผู้เรียนภาษาไทยที่เรียนวิชาเอกไทยศึกษา เพราะผู้เรียนต้องเรียนวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นภาษาเวียดนาม เช่น การเมืองการปกครองไทย เศรษฐกิจไทย วรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วัฒนธรรมไทย ซึ่งเนื้อหาจากหนังสือเล่มนี้จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเรียนหลายวิชาที่เป็นภาษาเวียดนามดังกล่าว¹

หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามสามารถนำไปใช้เป็นการเรียนการสอนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย วรรณคดีไทย เป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยโดยให้ความรู้ทั้งด้านวิถีชีวิตไทยและวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน ผู้เรียนสามารถอ่านนอกห้องเรียนเพื่อทบทวนความรู้ ค้นคว้าความรู้ใหม่ ทบทบกทักษะการอ่าน และการวิเคราะห์วรรณคดีได้ ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการสร้างบทอ่านที่เหมาะสมกับวิชาที่สอน ช่วยให้สอนภาษาไทยให้ชาวเวียดนามง่ายขึ้น ในหนังสืออ่านประกอบไม่ได้มีเพียงเนื้อหาแต่มีแผนผัง มีภาพประกอบช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ คำศัพท์ยากยังแปลเป็นภาษาเวียดนาม ผู้เรียนจึงไม่ต้องเสียเวลาหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม ผู้เรียนจึงสนุกกับการอ่าน ได้เรียนรู้วิถีชีวิตไทยจากวรรณคดี ได้เรียนรู้วรรณคดีในรูปแบบใหม่

การอภิปรายผล

การเรียนวรรณคดีไทยมีความสำคัญต่อผู้เรียนชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก เพราะวรรณคดีมีเนื้อหาที่บันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวของบ้านเมือง กฎหมาย ประเพณี ประวัติศาสตร์ ความเชื่อต่าง ๆ ของประเทศนั้น นักศึกษาเวียดนามที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอกต้องเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย การให้ผู้เรียนได้เรียนความรู้เหล่านี้ผ่านวรรณคดีเป็นวิธีการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่สร้างบรรยากาศพลัดพลินในห้องเรียน ผู้เรียนจะไม่รู้สึกเบื่อและได้รับความรู้ทั้งสองด้าน คือได้รับความรู้เกี่ยวกับประเพณี กฎหมาย ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ เป็นต้น ที่จำเป็นต้องเรียน และได้รับความรู้เรื่องวรรณคดีไทย รู้จัก

¹ Le Tran Mac Khai. (2562, 20 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เนื้อเรื่อง ตัวละครที่หลากหลาย อ่านบทกลอนได้ถูกต้อง และเห็นความสำคัญและคุณค่าของวรรณคดีไทย

จุดประสงค์ในการเรียนภาษาต่างประเทศของมนุษย์คือสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้โดยต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังนั้นการเรียนภาษาต่างประเทศไม่ใช่เรียนแค่ภาษา หรือความหมายของคำศัพท์อย่างเดียว ผู้เรียนควรเรียนรู้ลักษณะของคนในประเทศที่เราจะสื่อสารด้วย วิธีหนึ่งที่จะเรียนรู้และศึกษาคือเรียนจากวรรณคดี ผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** มาเพื่อสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนาม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักประเทศไทย คนไทย ความคิด และวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น

วิถีชีวิตของคนไทยเป็นเนื้อหาที่ใกล้ชิดกับชีวิตมากที่สุด จึงเป็นเนื้อหาที่น่าสนใจในการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม แต่เนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ยังยากสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามเนื่องจากมีคำศัพท์โบราณเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาที่เป็นลักษณะร่วม ซึ่งไทยและเวียดนามมีร่วมกันมาอธิบายในบทอ่าน โดยใช้ภาษาเวียดนามอธิบายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของวิถีชีวิตไทยมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงความคิดและวัฒนธรรมของ 2 ประเทศได้ เพื่อให้เข้าใจวิถีชีวิตไทยมากขึ้น

ตัวอย่างเช่นการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงไทยกับเวียดนามในสมัยก่อนมีลักษณะคล้ายกัน คือผู้ชายเท่านั้นที่ได้ไปเรียนหนังสือนอกบ้านเพื่อเตรียมตัวรับราชการ เป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนผู้หญิงไม่ได้เรียนหนังสือแต่ต้องเรียนงานบ้านงานเรือนเพื่อเตรียมตัวเป็นแม่บ้านที่ดี ผู้หญิงเมื่อแต่งงานแล้วต้องเชื่อฟังสามีโดยไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจในบ้าน เมื่อผู้เรียนได้อ่านความรู้เหล่านี้จะเกิดการเชื่อมโยงถึงสาเหตุที่ผู้ชายเวียดนามในสมัยก่อนได้เรียนหนังสือ ได้ทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงต้องอยู่บ้านคอยดูแลสามีและลูกเพราะสังคมเวียดนามให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เพราะผู้ชายเป็นผู้สืบทอดตระกูล คนไทยก็มีความคิดเหมือนคนเวียดนาม คือผู้ชายสำคัญกว่าผู้หญิง จากการเชื่อมโยงจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคนไทยมากขึ้น เกิดทักษะการสื่อสารที่คำนึงถึงวัฒนธรรมร่วม

ข้อเสนอแนะ

หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามสามารถเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบวรรณคดีไทยเรื่องอื่น

บรรณานุกรม

Dao Thi Diem Trang. (2015, เมษายน 27). *Dac diem sang tac cua truyen tho Thai Lan*.

Khoa Van Hoc – Truong Dai hoc Khoa hoc xa hoi va Nhan van. สืบค้นเมื่อ

มิถุนายน 12, 2018. จาก <http://khoavanhoc->

[ngoanngu.edu.vn/home/index.php?option=com_content&view=article&id=5389%3Acim-sang-tac-ca-truyn-th-thai-lan&catid=64%3Avn-hc-nc-ngoai-va-vn-hc-so-sanh&Itemid=108&lang=vi](http://khoavanhoc-ngoanngu.edu.vn/home/index.php?option=com_content&view=article&id=5389%3Acim-sang-tac-ca-truyn-th-thai-lan&catid=64%3Avn-hc-nc-ngoai-va-vn-hc-so-sanh&Itemid=108&lang=vi).

Dao Thi Diem Trang. (2016, พฤศจิกายน 2). *De cuong chi tiet mon Van hoc An Do va cac*

nuoc Dong Nam A. Khoa Van hoc - Truong Dai hoc Khoa hoc xa hoi va Nhan

van. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 8, 2561. จาก <http://khoavanhoc-ngoanngu.edu.vn/dao-tao/dai-hoc-he-chinh-quy-1/331-chuyen-nganh-van-h%E1%BB%8Dc/5980-de-cuong-chi-tiet-mon-van-hoc-an-do-va-cac-nuoc-dong-nam-a.html>.

Ho Minh Quang, Le Tran Mac Khai. (2558). การสอนภาษาไทยในคณะตะวันออกศึกษา

มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาตินครโฮจิมินห์: สภาพ

และแนวทางการพัฒนา ใน เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ Proceeding: “ภาษา

วรรณคดีไทย และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ: การเรียนรู้และ

สร้างสรรค์จากสังคมไทยสู่สังคมโลก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Klaus Wenk. (1995). *Thai Literature An Introduction*. Bangkok: White Lotus Co., Ltd.

Liao Yufu. (กรกฎาคม, 2006). **泰国《昆昌昆平唱本》女性形象对现实社**

会的影响*The Influence of the Female Image in the story of Kunchang and*

Kunping in Thailand to the Realistic Society. Around Southeast Asia. สืบค้นเมื่อ

มิถุนายน 12, 2018. จาก <http://www.cnki.net>

Richad Barrow. (2006, มิถุนายน 29). *The Story of Khun Chang Khun Phan*. Thai Blogs.

สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 12, 2018. จาก <http://www.thai-blogs.com/2006/06/29/the-story-of-khun-chang-khun-phan/>.

Shi Lei. (2559). หนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน.

ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Tran Cam Tu. (2015). The Situation of Thai Language Teaching in Vietnamese Universities. In Witthaya Sucharithanarugse (editor). Interpretative Studies on Southeast Asian Culture. Bangkok: Institute of Thai Studies, Chulalongkorn University. Pp. 245 – 260.

Zeng Yuan. (2559). การสร้างหนังสืออ่านประกอบนวนิยายเรื่อง “ความสุขของกะทิ” สำหรับผู้เรียนชาวจีน. ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สัมภาษณ์

Bach Thanh Thao. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

Do Le Thi Thuy Van. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

Huynh Thi Thanh Tuyen. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Le Tri Ngoc Tram. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

Nguyen Ba Thanh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Nguyen Hong Vy. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Nguyen Minh Thong. (2019 มิถุนายน,16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).
- Nguyen Ngoc Nhung. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nguyen Thanh Tam. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).
- Nguyen Thi Loan Phuc. (2018 ตุลาคม, 10). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nguyen Thi Thanh Loan. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nguyen Thi Thu Huong. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nguyen Thi Tra My. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).
- Pham Nhan Hau. (2019 มิถุนายน, 29). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).
- Truong Vy Khang. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Vo Hoang Bich Tram. (2019 มิถุนายน,16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

City).

Vu Thi My Linh. (2019 มิถุนายน, 16). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัยแห่ง
มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งชาติ นครโฮจิมินห์ (University of Social
Sciences and Humanities, Vietnam National University in Ho Chi Minh City).

Vu Thi Yen Linh. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

Nguyen Tan Tai. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen ณ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

Khong Le Hoai Nhan. (2019 กรกฎาคม, 25). สัมภาษณ์โดย Nguyen Kieu Yen
ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กนก จันทร์ขจร. (2544). *คู่มือวัฒนธรรม วิถีชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิเศษรัฐการพิมพ์.

กรมการส่งเสริมวัฒนธรรม. (2553). ประกาศกระทรวงวัฒนธรรมเรื่องการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิ
ปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติประจำปีพุทธศักราช 2553 ใน *มรดกภูมิปัญญาทาง
วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.

กรมวิชาการ. (2531). *การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ.

กรมวิชาการ. (2534). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมศิลปากร. (2457). *คำให้การชาวกรุงเก่า*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทย ณ สะพานยศเส.

กรมศิลปากร. (2521). *เรื่องกฎหมายตราสามดวง*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง - ขุนแผน เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครู
สภา.

กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง - ขุนแผน เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครู
สภา.

กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง - ขุนแผน เล่ม 3*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครู
สภา.

กรมศิลปากร. (2558). *100 ปีวรรณคดีสโมสร*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2547). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย Introduction to Thai Literature*.
พิมพ์ ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จันทร์แจ่ม บุนนาค. (2538). *ประเพณีไทยในขุนช้างขุนแผน Traditional Thai Ways references*

collected from *The Story of Khun Chang Khun Paen*. กรุงเทพฯ: ธีรนาถพรินต์ติ้งเพรส.

จินตนา ไบกาชุย. (2536). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน ใน *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1):7-20.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2539). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรสจำกัด.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

ธีระ นุชเปี่ยม. (2555 มกราคม – มิถุนายน). ความสัมพันธ์ไทย – เวียดนามในกรอบอาเซียน ใน *วารสารเอเชียปริทัศน์*. 33 (1): 167 – 190.

นภาลัย สุวรรณธาดา. (2550). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4: วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1 - 7*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

ประคอง นิมมานเหมินท์. (2541). ภูมิปัญญาไทยในการต้อนรับเชื้อเชิญ ภาพสะท้อนในวรรณกรรมล้านนาภาคเหนือ ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องภูมิปัญญาไทยในวัฒนธรรมทางภาษา*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2525). *ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.

ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2527). *พระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย ขุนแผน: พระเอกนักรบ*. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปลื้อง ณ นคร. (2544). *ประวัติวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

พิศณุ พองศรี. (2557). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

ไพพรรณ อินทนิล. (2546). *การส่งเสริมการอ่าน Better Reading*. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.

มนจันทร์ อินทรจันทร์. (2543, ธันวาคม). เสภาและพัฒนาการของวรรณคดีเสภา ใน *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*. 17:194 – 202.

มนตรี ตราโมท. (2497). *การละเล่นของไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยดานัง. (2560). *หลักสูตรศิลปศาสตร*

บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยดำนิง.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. (2537). *การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผล การศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2545). *มิใช่เป็นเพียงนางเอก*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียภาพแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: ณ เพชร.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียรสแห่งวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ณ เพชร สำนักพิมพ์.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). *สืบสานสร้างสรรค์วรรณศิลป์*. กรุงเทพฯ: ณ เพชร สำนักพิมพ์.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2553). *ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทยตอนที่ 3 วรรณคดีไทย General Knowledge of The Thai Language: Thai literature*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). *100 ปีวรรณคดีสโมสรและวรรณศิลป์ในวรรณคดีที่ได้รับยกย่องจาก วรรณคดีสโมสร ใน 100 ปีวรรณคดีสโมสร*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ศักดิ์ศรี แยมันดดา. (2539, ตุลาคม – ธันวาคม). *วรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย ใน สารสถาบันภาษาไทย*. 3(4):23 – 34.

ศุภร บุนนาค. (2516). *สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เกษมสัมพันธ์ การพิมพ์.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2545). *ภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิตไทย: เอกสารการสัมมนาวิชาการ "ความหมายของวิถีชีวิต"*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

เศรษฐ พลอินทร์. (2524). *ลักษณะคำประพันธ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์. (2558, 7 สิงหาคม). *ความสัมพันธ์ไทย – เวียดนาม*.

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์. จาก

<http://www.thaiembassy.org/hochiminh/th/relation> สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 3, 2561.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2553). *วิจารณ์ตำนานเสภา ใน เพลง ดนตรี และนาฏศิลป์จากสาส์นสมเด็จพระ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์. (2501). *วิจารณ์ตำนานเสภา*. พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

- สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. (2536). *ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- สุกัญญา สุกฉายา. (2544, ธันวาคม). ภูมิปัญญาในการรักษาตัวรอด พินิจจากวรรณคดีไทย ใน *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*. 18:44 – 52.
- สุกัญญา สุกฉายา. (2557). ขุนช้างแปลงสาร ตอนที่หายไปจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดฯ ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ "100 ปีวรรณคดีสโมสร"*. กรมศิลปากร.
- เสฐียร โกเศศ. (2546). *การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2552). *วรรณกรรมเอกของไทย Thai Masterpieces*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หทัย ตันหยง. (2529). *การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อัจฉริยา วสุนันท์. (2560). *หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์สำหรับชาวต่างประเทศ*. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามมี 3 ท่าน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ดร. Tran Cam Tu
ศูนย์ภาษาไทย มหาวิทยาลัยฮานอย
(Hanoi University)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ ศธ 6918/894

วันที่ ๑๖ เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ

เนื่องด้วย Ms. Nguyen Kieu Yen นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสืออ่านประกอบ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 063 440 6972

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ Ms. Nguyen Kieu Yen และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6918/ ๙๙๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒) เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เนื่องด้วย Ms. Nguyen Kieu Yen นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรากร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสืออ่านประกอบ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ Ms. Nguyen Kieu Yen และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 440 6972

MOE 6918/๖๑๘

Graduate School
Srinakharinwirot University
114 Sukhumvit 23, BANGKOK 10110
Thailand

April 23 , 2019

Hanoi University
Km9, Nguyen Trai Road, Thanh Xuan District, Hanoi, Vietnam.

Dear Dr. Nguyen Van Trao
President of Hanoi University.

Miss Nguyen Kieu Yen, Student ID: 59199130368, is currently a second year graduate student in MA program in Teaching Thai for a Foreign Language, She is now working her thesis on A SUPPLEMENTARY READING BOOK TITLE "THAI WAY OF LIFE" FROM "KHUN CHANG KHUN PHAN" FOR VIETNAMESE STUDENTS under the supervision of Dr.Supak Mahawarakorn.

We are writing to invite Dr.Tran Cam Tu, Thai language lecturer of Thai Studies Center, to be an expert to comment on the validity of the student's research instrument.

We would appreciate your kind consideration on this matter. Should you need further information, please feel free to contact me at g-mail: gradswu01@gmail.com

Yours Sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sittipong Wattananonsakul'.

(Assistant Professor Dr.Sittipong Wattananonsakul)

Deputy Dean for Administration and Planning

Acting Dean of Graduate School

Graduate School
Srinakharinwirot University
Tel. 02-649-5000 ext. 15644

ภาคผนวก ข
แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดี
เรื่องขุนช้างขุนแผนสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยกำหนดรายการ ประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี
 คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
 คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม		✓				
1.2 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน		✓				
1.3 ภาพประกอบเหมาะสม สื่อความหมาย			✓			
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้		✓				
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ		✓				
2.3 การอธิบายเนื้อหาชัดเจน		✓				
2.4 จัดลำดับเนื้อหาเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนชาวเวียดนาม		✓				
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย		✓				
3.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน			✓			

//ผม ทดสอบ (ประเมินค่า) แล้ว
 ให้ค่า 5 (ดีมาก) 4 (ดี) 3 (ปานกลาง)

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยกำหนดรายการ ประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี
 คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
 คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม		✓				
1.2 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน		✓				
1.3 ภาพประกอบเหมาะสม สื่อความหมาย			✓			
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้		✓				
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ		✓				
2.3 การอธิบายเนื้อหาชัดเจน		✓				
2.4 จัดลำดับเนื้อหาเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนชาวเวียดนาม		✓				
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย		✓				
3.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน			✓			

11/มกราคม/ปีหนึ่งคณาจารย์
 15/มกราคม/ปีหนึ่งคณาจารย์

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้		✓				
4.2 มีความง่าย-ยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน		✓				
4.3 คำถามชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา		✓				
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						1
5.1 ให้ความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยแก่ผู้เรียน	✓					
5.2 ให้ความรู้ด้านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนแก่ผู้เรียน		✓				
5.3 ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและวงศัพท์ให้กับผู้เรียน ชาวเวียดนาม		✓				
รวม	59	5	48	6		

ข้อเสนอแนะและข้อวิจารณ์

1. เนื่องจากพื้นที่งานของโรงเรียนมีจำกัด หาดูยาก
เรื่องสื่อ จึงอาจมีข้อผิดพลาดได้เช่น ใ้พิมพ์ความเข้าใจกันข้อ-
ดัดแปลง เพราะบทเรียนเขียนขึ้นบนแผ่นไม้หรือกระดาษ
ที่ 1/2 หรือ 3/4 นิ้ว และยังมีขนาดที่เล็กจน
กันไม่ได้พอ จึงขอเสนอให้พิมพ์หรือทำเป็นรูป
2. ครูโรงเรียนในตำแหน่งของแผนการสอน ควรตรวจสอบความ
ถูกต้องให้ตรงกันความหรือครูของโรงเรียน

ลงชื่อผู้ประเมิน... ๕-๕๕ (รศ. สุภา ปานทอง)
วันที่ 30/พ.ค./๒562

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยกำหนดรายการ
ประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก
คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี
คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	✓					
1.2 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน	✓					
1.3 ภาพประกอบเหมาะสม สื่อความหมาย	✓					
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	✓					
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ		✓				
2.3 การอธิบายเนื้อหาชัดเจน	✓					
2.4 จัดลำดับเนื้อหาเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนชาวเวียดนาม	✓					
3. ด้านภาษา						
3.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย	✓					
3.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน		✓				ไม่มีทวน ร.ต้นของผู้เรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	✓					
4.2 มีความง่าย-ยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	✓					
4.3 คำถามชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา		✓				
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
5.1 ให้ความรู้ด้านวิถีชีวิตไทยแก่ผู้เรียน	✓					
5.2 ให้ความรู้ด้านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนแก่ผู้เรียน	✓					
5.3 ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและวงศัพท์ให้กับผู้เรียน ชาวเวียดนาม	✓					
รวม						

ข้อเสนอแนะและข้อวิจารณ์

..... ในแผนการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นหนังสือฉบับพิมพ์ ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาไทยอยู่ในระดับสูง.....

..... ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนเวียดนาม สมัยก่อน สามารถได้รู้ชื่อเป็นภาษาไทย เมื่อเรียนกันกับวิถีไทย เป็นบทความรู้สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม แต่อาจแบ่งจากเนื้อหาหลักคือความรู้จากขุนช้างขุนแผน โดยเฉพาะบางเรื่องเกี่ยวกับขุนช้างขุนแผนนั้น เรื่องนั้นยาว อาจไม่สมบูรณ์ผล.....

..... สภาพประกอบของหนังสือทำให้ยากสำหรับผู้เรียนอ่านสภาพมาจากแหล่งใด.....

+ โดยรวม หนังสือเล่มประกอบเรื่อง "ขุนช้างขุนแผน" เป็นหนังสือที่มีคุณภาพดี.....

..... ออกแบบอย่างสวยงาม เนื้อหาและแผนผังชัดเจน มีประโยชน์ ช่วยเสริมสร้างความรู้.....

..... ด้านวิถีชีวิตไทยให้แก่ผู้เรียนชาวเวียดนาม

ลงชื่อผู้ประเมิน Tran Com Tu

วันที่/...../.....

ภาคผนวก ค
หนังสืออ่านประกอบเรื่อง "วิถีชีวิตไทย" จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน
สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

บทที่ 10

ประหลิ่งว่าวันทองนี้สองใจ

“ขอบพิศพ่องจิตคะนึงตรอง อันตัวน้องมลทินหาสิ้นไม่
ประหลิ่งว่าวันทองนี้สองใจ พบไทนก็เป็นแต่เช่นนี้”

ข้อบท นางวันทองบอกให้ขุนแผนคิดทบทวน นางวันทองต่างปร้อยเพราะมีสามี 2 คน
ไม่ว่านางจะอยู่ไหนก็ไม่สามารถเปลี่ยนความจริงนี้ได้

ขอบเขต บทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้หญิง

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาอ่านบทนี้แล้วจะเข้าใจสถานะภาพของผู้หญิงไทยในสมัยก่อน
สามารถวิเคราะห์สถานะภาพของตัวละครจากบทประพันธ์ได้

ลักษณะของนางวันทอง

นางวันทองเป็นตัวละครเอกใน **ขุนช้างขุนแผน** จากการศึกษาตัวละครวันทองจะเห็นถึงสถานภาพ (Thân phận) ของผู้หญิงไทยสมัยก่อน นางวันทองเป็นชาวบ้าน ไม่ได้มีฐานะสูงแต่มีรูปร่างหน้าตางดงามและลักษณะนิสัยเหมือนชาวบ้านทั่วไป

1. รูปร่างหน้าตา นางวันทองหรือพิมพิลาไลยเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตางดงามตั้งแต่เด็ก ความงามของนางวันทองไม่มีใครงามเท่า

ปู้ย่ำตาหวดมากทำขวัญ	แหวนทองผูกพันเข้าเหลื่อหลาย
เลี้ยงมากก็ได้หัวขบปลาย	รูปกายงามยิ่งพริ้งเพรา ¹
ทรวดทรง ² สงครี ³ ไม่มีแมน ⁴	อรชร ⁵ อ่อนแอ ⁶ ประหนึ่งเหล่า ⁷
ผมสลวยสวยข้างามเงา	ให้ชื่อเจ้าว่าพิมพิลาไลย

(ขุนช้างขุนแผน. 2546 : 8)

นางวันทองหรือพิมพิลาไลยมีรูปร่างหน้าตางดงามตั้งแต่เด็ก รูปร่างงามไม่มีใครเหมือน เอบอบบางเหมือนสลักมา ผมสีดำสวยมากจนเป็นเงา เพราะนางวันทองมีรูปร่างหน้าตางดงามจึงตั้งชื่อว่าพิมพิลาไลย หมายถึง รูปร่างอันงดงามหรือสวยงามราวกับแบบพิมพ์

2. ลักษณะนิสัย นางวันทองเป็นคนพูดตรงไปตรงมาและมีพฤติกรรมเรียบร้อย แต่เวลาโกรธนางวันทองมีคำพูดและพฤติกรรมที่หยาดคายและก้าวร้าว ลักษณะนิสัยดังกล่าวของนางวันทองจึงเป็นต้นเหตุทำให้นางต้องมีสามี 2 คน

นางวันทองเป็นคนรักลูกมากและสอนลูกให้เป็นคนดี เมื่อลูกชายทำผิด นางวันทองพูดสั่งสอนอย่างมีเหตุผลเพื่อเตือนสติลูกชาย

¹ พริ้งเพรา (พริ้ง - เพรา) สวยงาม xinh đẹp

² ทรวดทรง (ซวด - ทรง) รูปร่าง dáng vẻ

³ ครี (ลี) มิ่งมงคล tốt lành

⁴ แมน (แมน) เหมือน giống

⁵ อรชร (ออ - ชะ - ชอน) งามอย่างเอวบางร่างน้อย vé đẹp diu dáng

⁶ อ่อนแอ (อ่อน - แอ) บอบบาง mỏng manh

⁷ เหลา (เหลา) ทำให้อาเจียน gọt, chuốt

เจ้าเป็นถึงหัวหมื่นมหาเล็ก มีไช้เด็กดอกจงฟังคำแม่ว่า
 จงเร่งกลับไปคิดกับบิดา ฟ้องหากราบทูลพระทรงธรรม
 พระองค์จะโปรดประทานให้ จะปรากฏยศไกร¹เจ็ดฉั่น²
 อันจะมัลลภาพาไม่ว่างกัน เช่นนั้นใจแม่มีเต็มใจ

(ขุนช้างขุนแผน. 2546 : 218)

พระไวยลักลอบขึ้นเรือนขุนช้างจะพาวันทองไปอยู่กับตน นางวันทองบอกพระไวยว่าตอนนี้ไม่ใช่เด็กแล้วแต่รับราชการมีตำแหน่งเป็นมหาเล็กของพระพันวษา ต้องมีเหตุผล ถ้าอยากให้นางย้ายไปอยู่ด้วยก็กลับไปปรึกษาขุนแผนเพื่อทูลกับพระพันวษา พระองค์จะประทานนางวันทองให้แล้วจะเลื่อนยศให้อีก ถ้าจะมัลลภาพาตัวนางไปอย่างนี้นางก็ไม่เต็มใจ จะเห็นได้ว่านางวันทองใช้คำพูดที่มีเหตุผลเพื่อเตือนสติลูก นางวันทองรักลูกแต่ไม่สนับสนุนให้ลูกทำผิด นางสอนให้ลูกเคารพและทำตามกฎหมาย

นางวันทองเป็นกุลสตรีเรียบร้อย อ่อนน้อม ถ่อมตน แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น เวลางานไกรธนางจะมีพฤติกรรมที่ไม่งามโดยเฉพาะพฤติกรรมต่อหน้าสามีและคนอื่น

ว่าพลางฉวยแขนเจ้าลาวทอง ขุนแผนร้องอย่าอย่าเอามือกัน
 ลาวทองหลีกหลบตบไม่ทัน ชวนขุนแผนนั้นเข้าเต็มมือ

(ขุนช้างขุนแผน. 2546 : 230)

นางวันทองไกรธที่นางลาวทองพูดประชดตนจึงเรียกนางสายทองและบ่าวไพร่มาตบลาวทอง วันทองจับแขนลาวทองได้ ขุนแผนเอามือกันห้ามไม่ให้ตบ นางลาวทองหลบข้างหลังขุนแผนทำให้นางวันทองพลาดและชวนมือขุนแผน เป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรมากของนางวันทองเพราะนางทำร้ายร่างกายของสามีต่อหน้าผู้อื่น พฤติกรรมนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขุนแผนทิ้งนางวันทองไป

¹ ไกร (ไกร) ไทญ่ Lón

² เจ็ดฉั่น (เจ็ด - ฉั่น) งาม Oai phong

แบบฝึกหัดตอนที่ 1 ลักษณะของนางวันทอง

1. คำชี้แจง: อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อถูก เขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อผิด

1. นางวันทองไม่มีเชื้อพระวงศ์ ¹
2. นางวันทองมีรูปร่างหน้าตางดงาม
3. นางวันทองรักขุนช้างจึงนอกใจขุนแผน
4. นางวันทองสอนลูกเป็นอย่างดี
5. นางวันทองมีพฤติกรรมก้าวร้าวทำให้ขุนแผนทิ้งนางไป

2. คำชี้แจง: อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วขีดเส้นใต้คำหรือวลีที่กล่าวถึงลักษณะของนางวันทอง

บุ๋ยตาทวดมาทำขวัญ	แหวนทองผูกพันเข้าเกลียวหลาย
เลี้ยงมากก็ได้ห้ำหวนปลาย	รูปกายงามยิ่งพริ้งเพรา
ทรวดทรงสงคริไม่มีแก่น	อรชรอ่อนแอ้นประหนึ่งเตลา
ผมสลวยสวยขำงามเงา	ให้ชื่อเจ้าว่าพิมพิลาไลย

¹ เชื้อพระวงศ์ (เชื้อ - พระ - วง) ผู้สืบเชื้อสายกษัตริย์ Dòng dõi hoàng tộc

สภาพภาพของนางวันทอง

ลักษณะของนางวันทองเป็นต้นเหตุนำไปสู่สภาพภาพของนาง โดยนางเป็นผู้หญิงที่มีสามี 2 คนและเป็นคนที่ไม่เคยมีโอกาสดำเนินใจเรื่องใด ๆ ในชีวิต

1. การมีสามี 2 คน รูปร่างหน้าตาและลักษณะนิสัยของนางวันทองทำให้นางต้องมีสามี 2 คน เพราะนางวันทองเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม ดังนั้นทั้งขุนแผนและขุนช้างจึงอยากได้นางเป็นภรรยา นางเลือกขุนแผนแล้วแต่ขุนช้างใช้เล่ห์กลเพื่อให้ได้นาง เมื่อนางวันทองมีคำพูดก้าวร้าวและหึงหวงทำให้ขุนแผนเสียหน้าและโกรธจึงทิ้งนางไป ขุนช้างจึงได้นางเป็นภรรยา การมีสามี 2 คนในสมัยโบราณเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ นางวันทองจึงอาวมาก “เอ็นดูน้องอย่าให้อายเขาอีกเลย” เพราะสังคมมองว่านางเป็นผู้หญิงสองใจ

ขอบผัดพ้อจงคิดคะนึ่งตรอง อันตัวน้องมลทิน¹หาสิ้นไม่
ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ พบไทนก็เป็นแต่เช่นนั้น

(ขุนช้างขุนแผน. 2546 : 224)

นางวันทองรู้ว่าชื่อเสียงของตัวเองต่างพร้อยซึ่งไม่อาจแก้ไขได้ นั่นคือเรื่องที่นางมีสามี 2 คน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ไม่สามารถเปลี่ยนความจริงนี้ เหมือนดังที่คนอื่นมองว่า “ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ”

การที่นางวันทองมีสามี 2 คนยังเป็นต้นเหตุทำให้นางถูกแย่งชิงไปมาระหว่างขุนแผนและขุนช้าง ต่อมาลูกชายของนางก็มาลักพาตัวนางให้ไปอยู่กับพ่อ ทุกครั้งที่นางวันทองย้ายไปอยู่กับสามีแต่ละคน สภาพภาพของนางก็เปลี่ยนไปพร้อมกับความต่างพร้อยที่เพิ่มขึ้น

เมื่อนางวันทองตามขุนแผนหนีเข้าป่าทั้งที่ขุนช้างเป็นสามีของนาง สังคมมองว่านางเป็นคนไม่ดี เมื่อสู้คดีกับขุนช้างเรื่องที่นางมีสามี 2 คนจึงถูกเปิดเผย นางจึงอับอาย ชีวิตของวันทองตกอยู่ในความทุกข์ทรมานเมื่อขุนช้างบังคับให้ไปอยู่ด้วย เมื่อขุนแผนติดคุกก็ต้องอยู่กับคนที่ไม่ได้รักและถูกคนอื่นมองว่าเป็นคนไม่ดี ตอนพลายงามบังคับให้นางไปอยู่กับตน นางวันทองอับอายมากเพราะคนคิดว่านางกลับไปอยู่กับขุนแผนอีก สังคมไม่ยอมรับผู้หญิงที่มีสามี 2 คนแต่การที่นางต้องสลับไปอยู่กับขุนแผนและขุนช้างเป็นเวลานานหลายปีและมีการฟ้องร้องขึ้นศาล จึงทำให้ผู้อื่นคิดว่านางมีจิตใจโลเล ไม่มั่นคงและรักผู้ชายทั้งสองคนพร้อมกันซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ

¹ มลทิน (มล - ทิน) ความมีหมอง ความต่างพร้อย ความไม่บริสุทธิ์ Nho báo

2. การไม่เคยมีโอกาสตัดสินใจสิ่งใดในชีวิต นางวันทองไม่เคยได้ตัดสินใจสิ่งใด เมื่อพลายแก้วมาขอแต่งงานนางศรีประจันตกงโดยไม่ถามความคิดเห็นของนาง “ลูกข้าฯจะหวงไว้ทำไม” เมื่อขุนช้างหลอกว่าพลายแก้วตายแล้วและขอแต่งงานกับวันทอง นางศรีประจันก็บังคับให้นางแต่งงานกับขุนช้าง “กูจะให้ขุนช้างเสียวันนี้” เมื่อขุนแผนบังคับให้วันทองเข้าบ้านก็ขัดขืนไม่ได้ “เขาจะฆ่าพี่น้องจึงต้องไป” ตอนขุนแผนติดคุกวันทองก็ถูกขุนช้างล่อไปอยู่ด้วยโดยที่นางไม่เต็มใจ “แม่ยาร้องให้ไปด้วยกัน” วันทองต้องไปอยู่กับพระไวยก็เพราะถูกลูกชายบังคับ “จะพาแม่ไปเรือนให้จงได้” จะเห็นได้ว่าตั้งแต่เกิดมานางวันทองไม่เคยได้ตัดสินใจเรื่องใดในชีวิต การแย่งชิงที่เกิดขึ้นเป็นเพราะนางวันทองไม่ได้ตัดสินใจเองแต่มีคนบังคับทุกครั้ง พระพันวษาคิดว่าการแย่งชิงวันทองที่เกิดขึ้นเป็นเพราะนางวันทองเป็นต้นเหตุ “มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง” พระองค์จึงให้นางวันทองเลือกเองว่าจะอยู่กับใครระหว่างขุนแผน ขุนช้างและพลายงาม

ภาพประกอบที่ 27 นางวันทองแต่งงานกับขุนแผน

ภาพประกอบที่ 28 ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างพานางวันทอง

จากคนที่ไม่เคยได้ตัดสินใจสิ่งใดในชีวิต นางวันทองถูกพระมหากษัตริย์บังคับให้เลือกซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิต วันทองกลัวว่าจะเลือกไม่ถูกใจพระมหากษัตริย์ “แม้นทูลผิดจะพิโรธไม่โปรดปราน” นางวันทองจึงตอบว่าไม่รู้ว่าจะเลือกใครให้พระพันวษช่วยตัดสินใจ “ตามพระทัยจะแยกให้แตกฉาน” ความคิดนี้เกิดขึ้นเพราะนางวันทองไม่เคยได้คิดเอง ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ได้ตัดสินใจเรื่องสำคัญและความกลัวทำให้ตอบไปเช่นนั้นซึ่งไม่ถูกใจพระพันวษา พระองค์จึงโกรธมากและต่อว่าวันทองอย่างรุนแรงว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ไม่รู้จักพอ “น้ำใจจะประดังเข้าทั้งสอง” “เหมือนมหาสมุทรสุดซึ้งลึก” พระองค์เข้าใจว่านางวันทองเป็นผู้หญิงเลว ทรมาน มากมาก หลงใหล เป็นเสนียดจัญไร¹ ของแผ่นดินจึงมีรับสั่งประหารชีวิตนางวันทอง

¹ เสนียดจัญไร (ส- เทนียด - จัน - ไร) อังมงคล Xui xèo, xui quáy

พระพันวษาสั่งเพชรฆาตนำนางวันทองไปฆ่า “ไปฟันฟาดเสียให้มันเป็นผี” ให้นำใบตองรองไว้เพื่อไม่ให้เลือดของวันทองเปื้อนแผ่นดิน แล้วให้นำเลือดไปให้สุนัขกินเพราะถือว่าเลือดของนางวันทองสกปรกไม่เป็นมงคล สิ่งที่พระองค์สั่งเป็นการดูถูกและเหยียดหยามนางวันทองมาก จะเห็นได้ว่าสภาพของผู้หญิงในสมัยก่อนอยู่ต่ำกว่าผู้ชาย เพราะผู้ชายมีภรรยาหลายคนถือว่าเป็นเรื่องปกติแต่การที่ผู้หญิงมีสามีหลายคนเป็นความผิด ผู้อื่นรังเกียจและอาจถูกลงโทษโดยการประหารชีวิต

ภาพประกอบที่ 29 ประหารชีวิตนางวันทอง

¹ เหยียดหยาม (เหยียด - หยาม) ดูหมิ่น ดูถูก Cãi thường

แบบฝึกหัดตอนที่ 2 สถานภาพของนางวันทอง

1. คำชี้แจง: เขียน ☐ ล้อมรอบคำตอบว่าใช่ หรือ ไม่ใช่

1. นางวันทองไม่เคยได้ตัดสินใจเรื่องใดในชีวิต	ใช่	ไม่ใช่
2. นางวันทองไม่สนใจที่คนอื่นนิทาว่ามีสามี 2 คน	ใช่	ไม่ใช่
3. ความอิจฉาของขุนช้างเป็นต้นเหตุในการแย่งชิงนางวันทอง	ใช่	ไม่ใช่
4. ความงามของนางวันทองเป็นเหตุให้นางมีสามี 2 คน	ใช่	ไม่ใช่
5. นางวันทองถูกประหารชีวิตเพราะเลือกผู้ชายทั้ง 2 คน	ใช่	ไม่ใช่

2. คำชี้แจง: อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วหาวรรคที่เป็นใจความสำคัญของบทเพียงวรรคเดียว

มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง จึงทิ้งหงช่วงชิงยู่ย่งอยู่
 จำจะตัดรากใหญ่ให้หล่นพรว ให้ลูกดอกดอกอยู่แต่กิ่งเดียว

คำตอบ.....

แบบทดสอบระหว่างเรียน

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของนางวันทอง
 - ก. เหวบาง
 - ข. จมูกโด่ง
 - ค. ผมเป็นเงา
 - ง. หน้าตางดงาม
2. ทำไมขุนแผนถึงทิ้งนางวันทอง
 - ก. คำพูดและพฤติกรรมดูถูกขุนแผน
 - ข. คำพูดและพฤติกรรมก้าวร้าวขุนแผน
 - ค. คำพูดและพฤติกรรมเย็นชากับขุนแผน
 - ง. คำพูดและพฤติกรรมอ่อนหวานกับขุนช้าง
3. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงลักษณะของนางวันทอง
 - ก. นางวันทองรักลูกชายมาก
 - ข. นางวันทองมีรูปร่างหน้าตางดงาม
 - ค. นางวันทองอิจฉานางลาวทองจึงทะเลาะกัน
 - ง. นางวันทองมีสามี 2 คนคือขุนแผนกับขุนช้าง
4. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงสถานภาพของนางวันทอง
 - ก. ด้วยสิ้นในอายุที่เกิดมา
 - ข. อันตัวน้องมลทินหาสิ้นไม่
 - ค. ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ
 - ง. มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง

5. ข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น
- ก. ช่วนขุนแผนนั้นเข้าเต็มมือ
 - ข. อ้ายตายโหงทักค่อไม่ขอเห็น
 - ค. เสียแรงร่วมทุกข์กันกลางไพร
 - ง. นางพลักพลิกหยิกชวนว่ากวนใจ
6. นางวันทองตัดสินใจอย่างไร
- ก. เลือกขุนช้าง
 - ข. เลือกขุนแผน
 - ค. เลือกพลายงาม
 - ง. ไม่รู้ว่าจะเลือกใคร
7. ข้อใดกล่าวถึงการตัดสินใจของนางวันทอง
- ก. ลูกข้าจะหรงไว้ทำไม
 - ข. แม่อย่าร้องไห้ไปด้วยกัน
 - ค. เขาจะฆ่าพี่น้องจึงต้องไป
 - ง. ตามพระทัยจะแยกให้แตกฉาน
8. “พิมพ์ลาไลย” แปลว่าอะไร
- ก. สวยงามราวกับพิมพ์
 - ข. สวยงามราวกับนางฟ้า
 - ค. สวยงามราวกับดอกไม้
 - ง. สวยงามราวกับภาพวาด

9. จากบทประพันธ์ต่อไปนี้ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด

ความรักขุนแผนก็แสนรัก	ด้วยร่วมยากมานักไม่เดียดฉันท์
สู้ลำบากบุกป่ามาด้วยกัน	สารพันอดอมทนอมใจ
ขุนช้างแต่อยู่ด้วยกันมา	คำหนักหาได้ว่าให้เคืองไม่
เงินทองกองไว้มิให้ใคร	ข้าไทใช้สอยเหมือนของตัว
จมีนไวยเล่าก็เลือดที่นอก	ก็หยิบยกรักเท่ากันกับผัว
ทูลพลางตัวนางระเริ่มรำ	ความกลัวพระอาญาเป็นพันไป

- ก. นางวันทองรักทุกคนเท่ากัน
- ข. นางวันทองรักลูกเท่ากับรักขุนช้าง
- ค. นางวันทองรักลูกเท่ากับรักขุนแผน
- ง. นางวันทองรักขุนช้างเท่ากับรักขุนแผน

10. ข้อใดกล่าวถึงหน้าตาางงามของนางวันทอง

- ก. รูปร่างงามยิ่งพริ้งเพรา
- ข. แม้มีไปให้งามก็ตามใจ
- ค. กิริยาแยมัธยมหมิงหมิงงาม
- ง. ชนความงามหน้าดั่งเทียนชัย

เรียบเรียงจาก

- กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง - ขุนแผน เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2546). *เสภาขุนช้าง - ขุนแผน เล่ม 3*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- An Hoa. (2018). *Ngam lai ve tam tong tu duc* สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2562 จาก <https://trithucvn.net/van-hoa/tam-tong-tu-duc-cua-nguoi-phu-nu-thuc-su-la-gi.html>

เฉลยบทที่ 10

แบบฝึกหัดตอนที่ 1

1. คำชี้แจง: อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อถูก เขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อผิด

✓	1. นางวันทองไม่มีเชื้อพระวงศ์
✓	2. นางวันทองมีรูปร่างหน้าตางดงาม
✕	3. นางวันทองรักขุนช้างจึงนอกใจขุนแผน
✓	4. นางวันทองสอนลูกเป็นอย่างดี
✓	5. นางวันทองมีพฤติกรรมก้าวร้าวทำให้ขุนแผนทิ้งนางไป

2. คำชี้แจง: อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วขีดเส้นใต้คำหรือวลีที่กล่าวถึงลักษณะของนางวันทอง

บุ๋ยตาหวดมาทำขวัญ	แหวนทองผูกพันเข้าเหลื่อหลาย
เลี้ยงมากก็ได้ให้ขบปลาย	รูปกายงามยิ่งพริ้งเพรา
ทรวดทรงสงศรีไม่มีแก่น	อรชรอ่อนแอ่นประหนึ่งเหลา
ผสมสรวยสรวยขำงามเงา	ให้ชื่อเจ้าว่าพิมพิลาไลย

แบบฝึกหัดตอนที่ 2

1. คำชี้แจง: เขียน ☐ ล้อมรอบคำตอบว่าใช่ หรือ ไม่ใช่

1. นางวันทองไม่เคยได้ตัดสินใจเรื่องใดในชีวิต	☒ ใช่	☐ ไม่ใช่
2. นางวันทองไม่สนใจที่คนอื่นนินทาว่ามีสามี 2 คน	☒ ใช่	☐ ไม่ใช่
3. ความอิจฉาของขุนช้างเป็นต้นเหตุในการแย่งชิงนางวันทอง	☒ ใช่	☐ ไม่ใช่
4. ลักษณะของนางวันทองเป็นเหตุให้นางมีสามี 2 คน	☒ ใช่	☐ ไม่ใช่
5. นางวันทองถูกประหารชีวิตเพราะเลือกผู้ชายทั้ง 2 คน	☒ ใช่	☐ ไม่ใช่

2. คำชี้แจง: อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วหาวรรคที่เป็นใจความสำคัญของบทเพียงวรรคเดียว

มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง จึงทิ้งทองช่วงชิงยู่ยงอยู่
 จำจะตัดรากใหญ่ให้หล่นพรุ ให้ลูกดอกตกอยู่แต่กิ่งเดียว

มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง
 คำตอบ.....

แบบทดสอบระหว่างเรียน

1. ข	2. ข	3. ค	4. ก	5. ค
6. ง	7. ง	8. ก	9. ค	10. ก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	NGUYEN KIEU YEN
วัน เดือน ปี เกิด	24 September 1989
สถานที่เกิด	Vietnam
วุฒิการศึกษา	Bachelor of Arts (Thai), University of Foreign Language Studies, The University of Danang Master of Arts (Thai), Srinakharinwirot University
ที่อยู่ปัจจุบัน	Danang, Vietnam

